

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE



„Partidul va acționa ca înaltele principii ale umanismului socialist să se reflecte tot mai cuprinzător în societatea noastră în toate sferele vieții sociale, să pătrundă adânc în conștiințe, însuflețind poporul în marea operă de zidire a celei mai drepte și mai umane orinduri din cîte a cunoscut istoria”.

DIN PROGRAMUL PARTIDULUI

**Congresul
al XI-lea
al
Partidului
Comunist
Român**

**PROGRAMUL PARTIDULUI
COMUNIST ROMÂN**
de făurire a
societății socialiste
multilateral dezvoltate
și înaintare a României
spre comunism

**CODUL
principiilor
și normelor muncii
și vieții comuniștilor,
ale eticii și echității
socialiste**

Editura politică

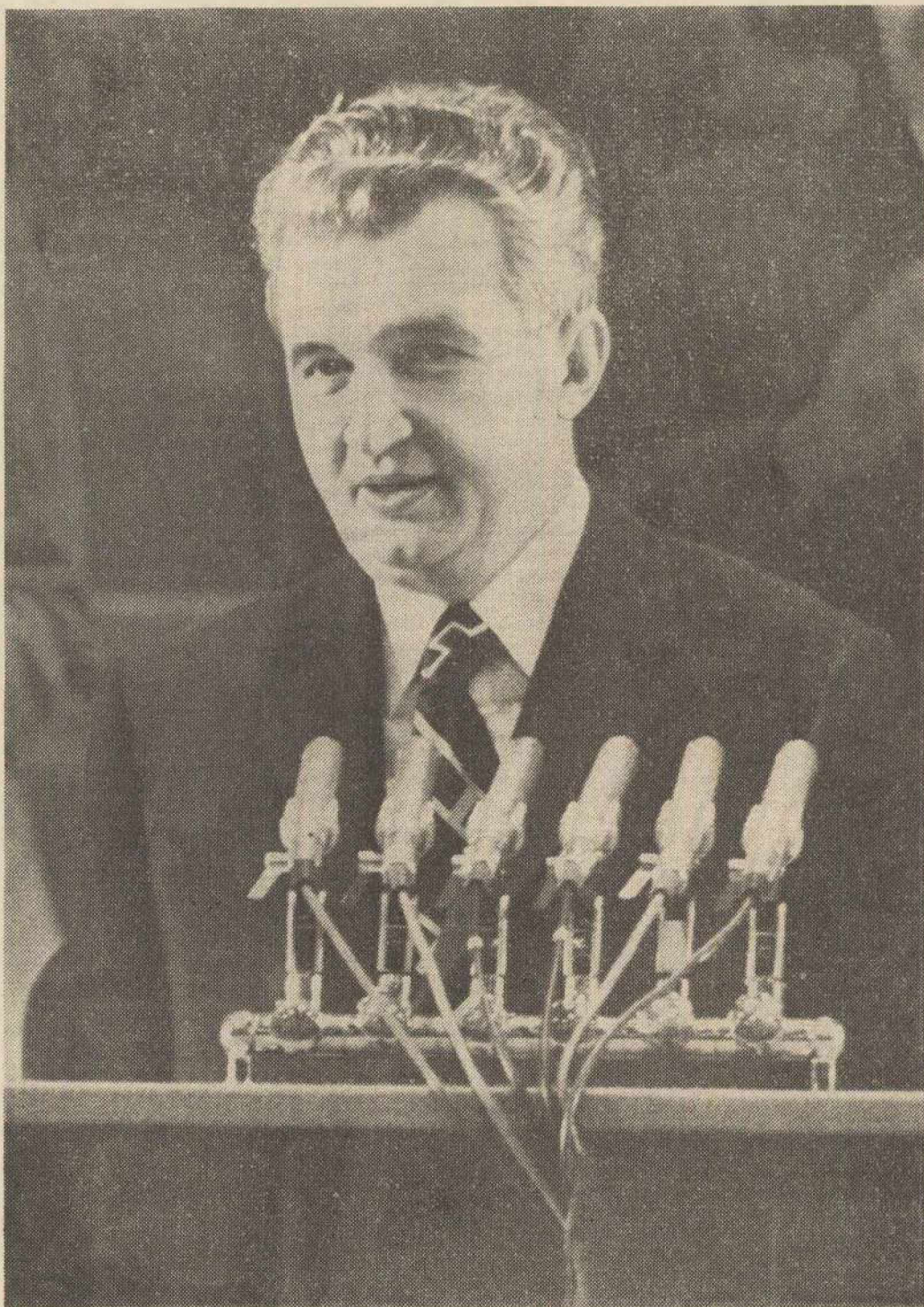
„La baza întregii activități teoretice, politice, cultural-educative vor trebui să stea Programul Partidului Comunist Român, documentele partidului nostru, care au un caracter marxist-leninist creator, exprimînd concepția revoluționară a materialismului dialectic și istoric, legitățile generale, universal valabile aplicate la condițiile istorice, sociale, naționale concrete din țara noastră. În felul acesta se va asigura unirea eforturilor întregului popor în înfăptuirea Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare spre comunism.”

NICOLAE CEAUȘESCU

TOVARĂȘUL
NICOLAE
CEAUȘESCU

prezentînd

Expunerea cu privire
la activitatea
politico-ideologică
și cultural-educativă
de formare
a omului nou,
constructor
conștient și devotat
al societății
socialiste
multilateral
dezvoltate
și al comunismului
în România



ÎNȚELEGEREA SPIRITULUI VREMURILOR NOASTRE

ATENȚIA ÎNTREGULUI NOSTRU POPOR a fost concentrată în aceste zile asupra desfășurării lucrărilor Congresului educației politice și culturii socialiste, forum menit să asigure elaborarea colectivă a planurilor de perspectivă privind formarea omului nou, constructor al celei mai drepte și mai umane societăți pe meleagurile României. Prin amplitudinea manifestărilor educative și prin multitudinea acțiunilor cultural-artistice organizate în perioada pregătirii și îndeosebi prin înaltul nivel teoretic și vibranta rezonanță patriotică a lucrărilor sale, Congresul educației politice și culturii

socialiste aduce un aport însemnat la îmbogățirea vieții spirituale a poporului român, oferă noi valențe și impulsuri procesului de formare a personalității omului nou.

Multitudinea tezelor teoretice, a abordărilor originale ale unor probleme de stringent interes pentru națiunea noastră socialistă și de mare importanță internațională cuprinse în Expunerea la Congres a tovarășului Nicolae Ceaușescu, dezvoltarea unor teze cuprinse în Programul ideologic al partidului, evaluarea realităților țării noastre și a schimbărilor profunde produse în situația mondială,

CONGRESUL EDUCATIEI POLITICE SI CULTURII SOCIALISTE

soluțiile realiste concepute pentru rezolvarea problemelor cu care viitorul confruntă omenirea, fac din expunerea prezentată la Congres un document de mare valoare teoretică și practică pentru activitatea partidului și poporului nostru, un document ce se cere studiat minuțios și cu singură. Se cere studiat în profunzime pentru a-i descifra și valorifica întreg tezaurul de învățăminte, pentru a putea pătrunde spiritul său novator și a ne impregna de ardorul său patriotism militant.

Adeziunea întregului popor: spirit militant, patriotic

EDUCAREA POLITICA a maselor largi populare este un imperativ al timpului nostru și este chează participării conștiente, a adeziunii întregului popor la îndeplinirea mărețului program de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de trecere la comunism înscris în documentele programatice ale Congresului al XI-lea al Partidului.

Tocmai de aceea, așa cum a reieșit și din lucrările Congresului, la baza întregii activități educative stă concepția revoluționară despre lume și viață a partidului — materialismul dialectic și istoric, atotbiruitoarea învățătură marxist-leninistă. Programul Partidului Comunist Român — cartă teoretică ideologică și politică a comuniștilor români, expresia marxism-leninismului creator în România.

Într-un moment de răscruce a istoriei omenirii, când vechile rânduiri și relații dintre popoare se vădese a fi perimate, când accidentul e zguduit de o profundă criză generală — care este nu numai a structurilor economice ci a civilizației capitaliste însăși, a valorilor sale morale — România socialistă oferă imaginea unui popor preocupat de a-și făuri propriul destin, socialist, a unui popor unit prin credința neclintită în idealurile comuniste, în valorile sale morale și în programele sale de viitor, încrezător în triumful forțelor progresului, ale înțelegerii și păcii în lume.

Faptul că poporul român se străduiește să-și evalueze realist posibilitățile, să se cunoască în ceea ce are mai valoros, în realizările sale de mare amploare dar și în distanțele ce îl mai despart de alte state industrial dezvoltate, faptul că învață, asimilează ceea ce spiritul uman a produs mai bun în lume, dar dorește să judece și să decidă el însuși asupra a ceea ce i se potrivește sau nu corespunde condițiilor sale, oferă un motiv de speranță și încredere în viitorul omenirii — așa cum mărturisesc mulți din vizitatorii străini ai țării noastre. Unitatea de năzuințe și acțiune a poporului și partidului nostru, patriotismul socialist românesc își au sorginea în îngemănarea dragostei pentru pământul patriei cu năzuințele de libertate socială și națională, cu aspirațiile spre o lume mai dreaptă, mai bună, liberă. Ideile comuniste au găsit teren fertil, au germinat încă de la apariția lor, au pătruns în inimi, au înaripat vise, au călit poporul în asprele lupte revoluționare. Idealurile comuniste ghidează acțiunea revoluționară a partidului și poporului nostru, sint corolarul evoluției aspirațiilor celor mai umaniste de libertate națională și socială. Conștiința națională a poporului nostru forjată în cele două milenii de existență continuă pe acest pământ, virtuțile patriotice ale poporului român constituie un patrimoniu prețios pe care l-am moștenit și căruia îi dăm noi valențe potențându-l cu ideile comuniste. Strălucita expunere a președintelui României la acest Congres al educației și culturii aduce o contribuție inestimabilă la înțelegerea faptului că educarea în spiritul patriotismului socialist implică cunoașterea rădăcinilor istorice ale poporului, a valorilor civilizației sale, înțelegerea esenței fenomenelor ce i-au asigurat continuitatea sa pe aceste meleaguri. Este o contribuție la cunoașterea izvoarelor istoriei noastre, la relevarea valorilor cu care ne-am înscris în civilizația universală, la cunoașterea potențialului de vitalitate care a făcut să dăinuim pe acest pământ timp de două milenii cu ceea ce au avut

mai bun străbunii daci și romani, să conviețuim în înțelegere cu neamuri ce au trecut ori s-au așezat pe aceste meleaguri.

Noul document elaborat de secretarul general al partidului nostru conține teze de importanță majoră pentru valorificarea patrimoniului progresist al istoriei naționale, pentru elucidarea sensurilor patriotismului socialist și ale raporturilor dintre patriotismul socialist și internaționalism. „Patriotismul, dragostea și devotamentul față de țară — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — sint o expresie a conștiinței revoluționare, comuniste, expresia îndatoririi de onoare a fiecărui comunist, a fiecărui om al muncii față de glia strămoșească și față de noua societate.

A fi patriot înseamnă a milita permanent împotriva oricăror discriminări naționale, împotriva șovinismului, a concepțiilor și manifestărilor rasiste, pentru deplina egalitate în drepturi a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, pentru frăție în muncă și lupta comună.

A fi patriot înseamnă a milita activ pentru prietenie cu toate popoarele țărilor socialiste, cu popoarele statelor în curs de dezvoltare, cu toate popoarele lumii, pentru cauza păcii și colaborării.

A fi patriot înseamnă a respecta sentimentele naționale ale altor popoare, libertatea și independența lor. În acest înțeles patriotismul nu poate fi în nici un fel caracterizat drept naționalism îngust, nu poate fi opus solidarității și prieteniei între popoare.

Cultivarea patriotismului socialist, a mândriei pentru modul în care făurim o orânduire socială în plin proces de perfecționare, constituie o importanță forță mobilizatoare a întregului popor în lupta pentru făurirea unei economii avansate și pentru dezvoltarea personalității umane.

Finalitatea revoluționară a culturii socialiste

CONGRESUL reprezintă un prilej deosebit de evidențiere a menirii culturii socialiste, a finalităților ei politice, sociale, un prilej de relevare a faptului că aceasta constituie o componentă importantă a educației în spiritul patriotismului socialist. Și tocmai datorită concepției culturii în strinsă legătură cu educația, partidul nostru a supus întreaga activitate cultural-artistică unei democratice dezbateri la nivel național care a culminat cu lucrările Congresului, ale cărui învățăminte demonstrează din plin realismul și justiția politicii partidului.

Din numeroasele probleme relevate de lucrările Congresului vom consemna numai câteva idei referitoare la menirea culturii economice în formarea spiritului gospodăresc al poporului, în înțelegerea de către acesta a imperativelor economiei moderne, a cerințelor cincinalului revoluției tehnico-stiințifice, a cărui îndeplinire a început anul acesta. O componentă de seamă a culturii economice este și cultivarea încrederii în potențialul românesc, de creativitate tehnico-stiințifică pentru stimularea asimilării rapide în producție a realizărilor originale, în scopul evitării unor importuri costisitoare și al afirmării pe piața mondială cu prioritățile pe care cercetarea și tehnica românească le pot efectiv asigura. Gîndirea economică românească a fost propulsată pe înalte culmi prin contribuțiile deosebite ale secretarului general al partidului la fundamentarea unor concepte și teze noi, originale. Amintim numai conceptul de societate socialistă multilateral dezvoltată care constituie un model propriu de creștere economică și dezvoltare socială, teza dezvoltării forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, conceptele și practicile de planificare democratică, la nivel teritorial, formele noi de adîncire a democrației economice etc., etc.

Sub îndemnul acestei creativități teoria economică românească își amplifică eforturile în sensul fundamentării deciziilor economice și al înscărilor în gîndirea mondială cu contribuții de stringentă actualitate la susținerea ideilor politice ale partidului nostru referitoare la relațiile economice și politice dintre state, la posibilitatea și necesitatea realizării unei noi ordini economice mondiale.

Munca — factor determinant in formarea conștiinței socialiste

UN LOC INSEMNAI in dezbaterile pregătitoare și în lucrările Congresului au ocupat problemele formării omului nou, ale modelării sale în spiritul principiilor umaniste, ale eticii și echității socialiste. „Formarea omului nou — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — trebuie să pornească de la adevărul binecunoscut după care munca, activitatea socială utilă constituie factorul determinant în formarea conștiinței socialiste, în educarea morală și politică a maselor. De aceea este necesar să punem pe prim plan educarea oamenilor, îndeosebi a tineretului, prin muncă și pentru muncă. Societatea pe care o edificăm este societatea celor ce muncesc, ea se întemeiază nemijlocit pe munca creatoare a tuturor membrilor săi. Fiecare cetățean trebuie să depună o activitate utilă societății, să contribuie activ la progresul general al țării”. Poporul nostru este moștenitorul unor străvechi virtuți morale de umanism popular, impregnate de un puternic simț al măsurii în înțelegerea relațiilor omului cu lumea, cu natura și al relațiilor dintre oameni. Simțul dreptății, al echității și al umanismului românesc se reflectă în tezaurul inestimabil al culturii noastre populare. Simțul măsurii, al proporțiilor se oglindește și în construcțiile satelor și orașelor, în perceperea armoniei și frumuseții ce respiră din toate înfăptuirile sale, în capacitatea sa de a valorifica superior materia și de a da valențe estetice utilului. Această nobilă tradiție de viață spirituală este cultivată cu grijă și potențată prin ideile socialismului și comunismului, prin preocuparea partidului de a forma conștiința socialistă a oamenilor, de a imprima în comportamentul lor de zi cu zi respectarea principiilor și normelor eticii și echității socialiste. Prin ampla activitate educativă, prin elaborarea unei legislații adecvate și adoptarea Codului principiilor și normelor eticii și echității socialiste se însușește în conștiința maselor populare spiritul dragostei de muncă pentru propășirea patriei socialiste, simțul dreptății și echității sociale, dorința de autoperfecționare, de înflorire a personalității umane.

Înțelegerea sensului și ritmului accelerat al schimbărilor

PE MASURA ce se diversifică și devine mai complexă, mai rapidă dezvoltarea economico-socială contemporană, se schimbă raporturile de forțe pe plan internațional, iar unele din ideile și adevărurile general cunoscute încep să se perimeze mai repede. Astfel devine tot mai imperios necesară abordarea creatoare a realităților noi, efortul de generalizare a experienței contemporane, de descifrare a sensurilor dezvoltării viitoare a civilizației umane.

Este un temei de mândrie patriotică pentru generația noastră faptul că Partidul Comunist Român vădește un puternic simț al realității, un ascuțit spirit de observație față de fenomenele noi și în același timp se dovedește moștenitor și continuator al unei străvechi tradiții umaniste și revoluționare. Aplicarea creatoare a materialismului dialectic și istoric la condițiile și cerințele timpurilor noastre — îndeosebi în perioada deschisă de Congresul al IX-lea — a imprimat eferescență de gândire creatoare, impulsionând efortul colectiv de înțelegere a sensurilor schimbărilor lumii și de căutare a soluțiilor pentru rezolvarea problemelor noi, deosebit de complexe ale prezentului și viitorului. Animat de idealurile comuniste și de dorința de a descifra cerințele progresului economico-social contemporan, partidul nostru a formulat numeroase concepte și a adus importante contribuții originale la teoria relațiilor dintre state. Partidul nostru a adoptat soluții originale pentru

stimularea ritmului creșterii economice a țării în scopul lichidării decalajelor ce ne despart de statele dezvoltate din punct de vedere economic și pentru înflorirea economică a țării, concomitent cu preocuparea pentru formarea personalității omului nou — făur al socialismului și comunismului.

Concepția umanistă românească despre relațiile internaționale

CONGRESUL educației politice și culturii socialiste a analizat ansamblul de activități politico-educative și cultural-artistice și a evaluat contribuția frontului ideologic la promovarea valorilor moral-politice ale națiunii noastre socialiste; înaltul forum de cultură și educație a constituit un prilej de noi fundamentări a unor concepte și teze ideologice menite să asigure orientarea viitoare a acestor activități, să ducă la îmbogățirea vieții spirituale a poporului nostru. Magistrala expunere prezentată de secretarul general aduce noi contribuții la aprofundarea politicii vizionare a P.C.R. referitoare la relațiile dintre oameni, nu numai în cadrul statului nostru socialist ci și al relațiilor dintre state și popoare. Concepția umanistă, realistă și progresistă a partidului nostru despre necesitatea imperioasă a instaurării unei noi ordini economice și politice animată de spiritul de înțelegere și armonizare a intereselor tuturor statelor este încă o dată dezvoltată cu măiestrie și argumentată cu limezime în Expunerea la acest Congres. Aplicarea creatoare a teoriei materialist-dialectice și istorice la analiza situației internaționale și a raporturilor de forțe pe plan mondial, generalizarea experienței în domeniul relațiilor interstatuale a României socialiste și a învățămintelor ce decurg din analiza experienței altor state, partide, mișcări revoluționare și formațiuni politice progresiste, cu care întrețin relații partidul și statul nostru a condus la definirea clară a stadiului actual de dezvoltare a relațiilor internaționale și a poziției principale a țării noastre în această privință.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a reafirmat cu tărie faptul că „în activitatea externă punem pe primul plan dezvoltarea colaborării cu toate țările socialiste, amplificarea relațiilor de prietenie, solidaritate și conlucrare multilaterală cu acestea în spiritul egalității, avantajului reciproc și întrajutorării în toate domeniile. Aceasta corespunde pe deplin atit intereselor poporului român, cit și intereselor celorlalte popoare care construiesc noua orinduire, cauzei generale a socialismului și păcii”.

Deosebită însemnătate au aprecierile președintelui României referitoare la necesitatea întăririi eforturilor pentru lichidarea decalajelor economice dintre state: „România se preocupă permanent de găsirea celor mai potrivite forme de colaborare și conlucrare cu țările în curs de dezvoltare, cu țările nealiniate — care aproape în totalitatea lor sînt țări în curs de dezvoltare — în vederea intensificării atit a eforturilor naționale, cit și a celor internaționale, pentru lichidarea decalajelor economice. În acest spirit trebuie înțeleasă participarea țării noastre la activitatea „Grupului celor 77”, expresie a interesului profund al României ca în lume, în relațiile internaționale, să fie promovată o politică nouă care să asigure progresul mai rapid al tuturor țărilor și în primul rînd al celor rămase în urmă”.

După cum se știe, România este consecventă în politica sa de dezvoltare a colaborării cu toate statele lumii — inclusiv cu țările capitaliste dezvoltate — aceasta constituind o cerință obiectivă, dictată de necesitatea participării la diviziunea internațională a muncii, de promovarea unei politici de cooperare neîngrădită între toate statele.

Ampla expunere a președintelui României la Congresul educației politice și al culturii socialiste constituie o dezvoltare creatoare a cartei ideologice a partidului nostru, o aplicare a marxismului la actualele condiții internaționale, o nouă verigă din șirul important de contribuții românești la dezvoltarea gândirii social-politice contemporane, la formularea unor deziderate realiste referitoare la așezarea relațiilor dintre state pe baze pașnice, raționale și echitabile

dr. Maria D. POPESCU

NAȚIUNEA ÎN LUMEA CONTEMPORANĂ

DIN MULTIPLELE puncte de vedere, națiunea — ca formă istoricească constituie de comunitate umană — este un subiect peren cu aspecte mereu noi, o temă nu numai pasionantă, dar care stărnește și pasiuni. Desigur, nu pasiunile ci analizele științifice și politice obiective sînt de natură să elucideze și să prospecteze destinul modern al națiunilor constituite mai demult sau mai de curînd, să releve complexul de împrejurări care au transformat structural organizarea economică, socială, politică și culturală a multor țări, dînd naștere națiunilor socialiste, să explice geneza și cristalizarea a zeci și zeci de state naționale intrate de curînd în sfera vizibilă a istoriei universale, odată cu prăbușirea sistemului colonial al imperialismului.

Variatatea și dinamismul forțelor sociale ce compun și definesc națiunile, diversitatea experiențelor și ideologiilor referitoare la formarea și dezvoltarea națiunilor și statelor naționale, la rolul lor în viața economico-socială contemporană, la perspectivele lor indică natura extraordinară de complexă a subiectului, ceea ce provoacă în mod inevitabil dezbateră și confruntarea teoretică, ideologică și politică.

1. Datele noi ale problemei

ANALISTUL care cunoaște bine realitățile lumii contemporane și reflexul lor ideologic nu este nici surprins nici tulburat de faptul că pe tema genezei funcțiilor și atribuțiilor națiunii, resorțurilor și direcțiilor ei de dezvoltare, a principiilor de relații între națiuni și state se scrie și se vorbește mai mult decît oricînd înainte. Ceea ce proiectează subiectul pe ecranul celor mai arzătoare preocupări ale umanității contemporane nu sînt pure curiozități intelectuale, înclinații retorice sau efuziuni literare „la modă”, ci efectul acțiunii legilor inexorabile ale istoriei, a cerințelor și năzuințelor profunde ale vastelor ansamble și comunități sociale și naționale. Națiunile, — odată constituite într-un îndelungat și greu proces economic, social și politic, — au devenit principalul subiect, autor și „actor” al istoriei universale moderne și contemporane, îndeplinind funcții creative, militînd consecvent pentru independență și suveranitate, dezvoltare liberă, autonomă, cooperare bazată pe deplină egalitate în drepturi, bazată pe respect mutual.

În concepția marxist-leninistă asupra proceselor istorice — atît de des și de convingător probată de deslășurarea evenimentelor și situațiilor obiective pe scară mondială — creșterea continuă a rolului națiunilor, cu prerogativele lor fundamentale, este inseparabil legată de creșterea rolului maselor, al popoarelor, considerate ca principala forță motrice a dezvoltării economice, social-politice și culturale. În mod obiectiv popoarele s-au structurat în națiuni, din creuzetul istoriei rezultînd sinteza originală a ființei naționale care și-a căutat și găsit întruchiparea în numeroase și variate forme de stat. Poate că cel mai important lucru în lumina căruia pot fi judecate relațiile lumii contemporane și direcțiile ei de evoluție este recunoașterea existenței obiective a națiunilor, ca formă de comunitate umană, necesară, plenară, îndelung elaborată și de aceea lipsită de caracter efemer, ca formă de viață colectivă capabilă să producă, să conserve și să amplifice valorile materiale și spirituale ale omenirii, să propulseze progresul istoric. Pe covorul multicolor al istoriei umanității, națiunile nu sînt o „scamă”, un accesoriu mai mult sau mai puțin decorativ ci însăși țesătura, urzeala și beteala acestui metaforic covor. Națiunile sînt realități social-umane, istorice și geografice, economice, sociologice, etnologice și culturologice, politico-juridice, spirituale și psihologice.

Pornind tocmai de la realitățile istorice și de la tendințele legice, obiective ale evoluției contemporane, analizate prin prisma teoriei marxist-leniniste aplicată în mod creator, partidul nostru atribuie o deosebită importanță întregii problematice a rolului națiunii în lumea contemporană în genere, a caracteristicilor noi pe care națiunea le dobîndește în condițiile socialismului, devenind o și mai puternică forță motrice a progresului social-istoric „Analiza dezvoltării sociale în lumina materialismului dialectic și istoric — se arată în Programul P.C.R. — demonstrează că națiunea nu și-a încheiat rolul în istorie. Dimpotrivă, viața atestă cu putere că națiunea, statul național sînt chemate să aibă și în continuare pentru o lungă perioadă de timp, un rol de mare însemnătate în societate, în lupta împotriva politicii imperialiste, colonialiste, pentru lichidarea vechilor relații de inegalitate și așezarea raporturilor dintre state pe principii noi, democratice, pe demnitate, egalitate și dreptate națională și socială. Evenimentele, viața contemporană confirmă că pe toate continentele, mai ales în țările în curs de dezvoltare

care s-au eliberat nu de mult de dominația colonialistă, formarea națiunii și a statelor naționale independente reprezintă o necesitate obiectivă, un factor determinant al progresului economico-social rapid al popoarelor”.

2. Procesul ireversibil al afirmării națiunilor independente și al dezvoltării unor relații de tip nou între națiuni

LUMEA DE AZI nu mai seamănă cu lumea de ieri. S-a schimbat geografia politică și economică a globului. Numărul comunităților naționale și al statelor naționale s-a mărit considerabil și odată cu aceasta s-a accentuat lupta antiimperialistă pentru salvagardarea intereselor naționale, pentru dreptul popoarelor de a dispune de bogățiile naționale, pentru un nou tip de relații economice și politice internaționale. Alături de un număr important de țări și popoare (o treime din populația mondială) care aplică formule socialiste de organizare economico-socială, politică și culturală, aproape o sută de țări s-au înscris pe făgașul dezvoltării independente, s-au smuls din sistemul politic al colonialismului, au căpatat pondere și glas în orientarea relațiilor și formularea politicilor internaționale. La o viață politică conștientă s-au trezit și se trezesc sute de milioane de oameni care aspiră, nu în mod utopic, ci realist și rațional, spre o viață demnă, echitabilă, eliberată de tarele subdezvoltării economice de consecințele tragice ale antagonismelor structurale specifice capitalismului, de lentaculele organismelor economico-politice și militare supranaționale, de spectrul unui război termoneuclear. Cursul spre progres social, posibil numai în condiții de pace, de coexistență pașnică a sistemelor sociale diferite, de destindere politică și dezangajare militară, de stimulare și instaurare a unei noi ordini economice și politice internaționale, este cursul care întrunește adeziunea majorității covârșitoare a celor ce trăiesc pe glob, a tuturor națiunilor lumii.

Nu păcătuim față de adevărul istoric dacă afirmăm că epoca contemporană, în care, grație revoluției științifico-tehnice, s-au acumulat mijloace atît pentru soluționarea optimă a problemelor

vitale ce preocupau națiunile, cit și pentru distrugerea omenirii, este epoca unei afirmări fără precedent a rolului activ al națiunilor și statelor naționale în viața economică-politică și culturală internă și internațională. Astăzi nici cel mai conservator și retrograd om politic nu poate ignora „explozia” de conștiință politică patriotică a națiunilor de pe toate meridianele globului, interesate și decise să înlătuiască obiective umaniste de progres și bunăstare, de cooperare și întrecere pașnică în toate domeniile tradiționale și moderne ale creației de valori materiale și spirituale.

Popoarele, națiunile s-au convins în mare măsură — și experiența vie continuă să le convingă de necesitatea militantisimului social — politic, solidaritatea în lupta împotriva forțelor retrograde, încă puternice și perfide, aplicării consecvente a unor strategii și tactici antimonopoliste, și a respingerii categorice a vechii politici de inegalitate și spoliere a bogățiilor naționale, ca și a noilor politici bazate pe sisteme organizaționale, transnaționale și supra-naționale. Astfel din obiect al istoriei și politicii, masele populare, națiunile și statele naționale independente și suverane, devin principalul subiect al istoriei și al politicii. În opera de edificare a acestui nou tip de civilizație —, care cu tot setul de elemente comune, generate de realizările cu semnificație universală ale revoluției tehnologice și științifice, are în mod necesar caracteristici naționale, particularități culturale aparte — factorii politici sînt chemați să asigure continuitatea valorilor în procesul discontinuităților și rupturilor istorice, să imbine armonios tradiția cu inovația și modernitatea.

Concrtarea eforturilor tuturor națiunilor în realizarea cerințelor firești de bunăstare și libertate, cooperarea liber consimțită pe toate planurile, schimburile de valori materiale și spirituale, personalitatea, de asemenea istoricește constituită a națiunilor și expresia lor politică — statele naționale — cer respectarea strictă a principiilor independenței și suveranității naționale, ale deplinei egalități în drepturi, avantajului reciproc, neamestecului în treburile interne. Numai națiunile independente și suverane pot fi subiecți activi, valabili ai relațiilor internaționale a căror democratizare consecventă reprezintă un imperativ major al epocii contemporane. „Este evident că tocmai recunoașterea independenței naționale și a necesității respectării ei — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — constituie factorul cel mai progresist al zilelor noastre, garanția întăririi solidarității internaționale în lupta împotriva politicii imperialiste, a afirmării unor relații noi, de egalitate între toate națiunile de pe planeta noastră. Aceasta constituie un factor esențial și pentru victoria socialismului în alte state, pentru instaurarea unei noi ordini economice, pentru pacea internațională.

3. Pe calea progresului multilateral al națiunii socialiste române

REVOLUȚIA și construcția socialismului în țara noastră, operă profund innoitoare desfășurată sub conducerea

partidului de către clasa muncitoare aliată cu țărănimea și intelectualitatea, a transformat națiunea română într-o națiune socialistă — cu noi dimensiuni și caracteristici social-economice, politice, ideologice și culturale. Tradiționalul și vigurosul patriotism al maselor populare a căpătat un conținut nou, socialist, mai bogat și mai deplin, exprimînd atașamentul profund față de întregul tezaur de valori materiale și spirituale devenite patrimoniu exclusiv al poporului, exprimînd devotamentul față de idealurile socialismului și comunismului, al cărui stegar consecvent este Partidul Comunist Român. O istorie de peste jumătate de secol a demonstrat prin fapte că P.C.R. s-a identificat total cu năzuințele întregii națiuni fiind primul partid care și-a faurit un titlu de onoare din lupta pentru dezvoltarea economico-socială a patriei, pentru apărarea și întărirea independenței și suveranității naționale, pentru dreptate și bunăstare. Îmbinarea armonioasă dintre patriotism luminat și internaționalism consecvent a constituit și constituie o caracteristică definitorie a partidului nostru, a întregii sale activități politico-ideologice și educative de masă. Preocupîndu-se de edificarea cu succes a socialismului în România, partidul nostru își îndeplinește atît sarcinile naționale, patriotice, cit și pe cele internaționaliste. Așa după cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul educației politice și culturii socialiste: „apărarea intereselor propriului popor, dezvoltarea cuceririlor sale revoluționare, asigurarea victoriei socialismului în fiecare țară constituie criteriul fundamental al internaționalismului. În orice împrejurare, comunistii trebuie să apere necondiționat interesele propriului popor, integritatea și suveranitatea patriei, cauza socialismului și păcii”.

Gîndirea materialist-dialectică și istorică se caracterizează tocmai prin luarea în considerație a unității dintre factorii naționali și internaționali, interni și externi, obiectivi și subiectivi punînd accentul pe rolul hotărîtor al activității conștiente a maselor, călăuzite de politica marxist-leninistă creatoare, realistă a partidului comunist.

Opțiunile politice ale partidului și rezultatele activității sale sînt bine cunoscute. Pe plan intern: edificarea unei societăți socialiste multilateral dezvoltate, ceea ce semnifică împletirea unei dezvoltări economice, industriale, moderne, în ritm înalt, cu un ansamblu de măsuri social-culturale, instructiv-educative menite să asigure realizarea țelului umanist al personalității multilateral dezvoltate. Economia națională se dezvoltă, cîncinal cu cîncinal, în ritmuri înalte și stabile pe calea modernă a industrializării și dinamizată de cuceririle revoluției științifico-tehnice. Cultura națională înflorește, ea fiind o sinteză a noilor condiții sociale și a ceea ce reprezintă adevăr, valoare și frumos în îndelungatul trecut de creație materială și spirituală a unui vechi popor de obîrsie latină, zămislit și perpetuat constant pe teritoriul carpato-dunărean. Tocmai prin cele mai de preț valori de civilizație și cultură națională, poporul român s-a înscris cu glas propriu, în universalitate. Tot astfel în plasma civilizației și culturii sale ori-

ginale s-au integrat selectiv elementele valoroase din civilizația și cultura celorlalte popoare și națiuni. Recepțivitatea și sensibilitatea românilor față de adevăr și frumos, de oriunde ar veni ele, sînt bine cunoscute ca și atașamentul profund față de valorile unui autentic patriotism și aversiunea organică față de cosmopolitism și nihilism național. Spiritul de colaborare frățească cu naționalitățile conlocuitoare, unirea în munca gigantică pentru înflorirea României, patria comună a tuturor celor ce muncesc, fără deosebire de naționalitate, deplina egalitate în drepturi, participarea activă la înlătuirea obiectivelor societății socialiste multilateral dezvoltate cimentează unitatea întregului popor în jurul și sub conducerea Partidului Comunist Român.

Consensul cu cerințele fundamentale ale epocii, cu interesele întregii națiuni, caracterizează politica internă și externă a României socialiste. Preocupată constant de realizarea unor țeluri constructive, a unui vast program de creștere economică, pe baza revoluției științifico-tehnice moderne, România avansează pas cu pas pe calea progresului economic-social și cultural, de care beneficiază masele largi populare indiferent de naționalitate.

Orientările fundamentale de politică internă, care stimulează progresul economico-social și cultural național, se conjugă cu orientările de politică externă. Călăuzită ferm după principiile marxism-leninismului, ale independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi și neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc și colaborării permanente în relațiile dintre state, România socialistă participă activ la întreaga viață internațională, dezvoltă raporturi de strînsă colaborare cu toate țările socialiste, întărește continuu solidaritatea cu tinerele state independente, cu țările în curs de dezvoltare, cu țările nealiniate, aplică principiul coexistenței pașnice în cooperarea cu țările capitaliste dezvoltate, cu toate statele lumii indiferent de orînduirea lor socială. Inițiative importante au fost luate de România în cadrul O.N.U. și altor organisme internaționale, în vederea adîncirii procesului de destindere și soluționării marilor probleme de care depind pacea și progresul omenirii: dezarmarea generală și în primul rînd cea nucleară, instituirea unei noi ordini economice și politice internaționale, menite să reducă și să anihileze decalajele economice și înecățiile social-politice, democratizarea relațiilor, instituțiilor și organismelor internaționale cărora le revin mari răspunderi în realizarea unei atmosfere politice de destindere și încredere între toate națiunile.

Așa cum s-a dovedit din nou la Congresul educației politice și culturii socialiste, în conștiința națiunii noastre socialiste Partidul Comunist Român s-a înscris ca un vajnic apărător al independenței și suveranității naționale, promotorul unei politici care a asigurat patriei noastre un rol activ în lupta mondială pentru progres, un loc demn în rîndul națiunilor lumii, un binemeritat prestigiu pe toate meridianele globului.

prof. univ. dr. Petru PANZARU
directorul Institutului de științe politice și de studiere a problemei naționale

DEMOCRATISMUL, TRĂSĂTURĂ DE BAZĂ A PLANIFICĂRII SOCIALISTE (II)

Noțiunea de centralism democratic, indiferent de sfera de activitate în care se aplică, este tratată, în unele articole, studii de economie politică, filozofie, socialism științific, global, făcându-se abstracție de forma concretă în care acesta se realizează în activitatea de partid, de stat și în domeniul vieții economice. Centralismul democratic aplicat în economie, în activitatea de planificare, în luarea deciziilor economice, are unele trăsături și particularități distincte, exprimă un sistem propriu de relații de producție, ține de baza economică și nu de suprastructură ca în celelalte cazuri, este forma principală prin care se realizează în societatea socialistă democrația economică.

Prin centralismul democratic în viața economică se asigură îmbinarea în mod organic a consecvenței și fermității în realizarea principalelor orientări stabilite pe plan central, cu supletea și mobilitatea în soluționarea problemelor concrete, conducerea centralizată a economiei naționale cu autonomia unităților în care se desfășoară producția, luarea deciziilor hotărâtoare ale politicii economice de forul suprem de partid și de stat, cu descentralizarea deciziilor, cu transferul de atribuții și răspunderi verigilor de jos, care conduc nemijlocit producția, dezvoltarea maximă a inițiativei locale și a activității creatoare a maselor în alegerea căilor și metodelor pentru înlăptuirea hotărârilor luate. Toate acestea sînt subordonate, în ultimă instanță, optimizării deciziilor în vederea sporirii eficienței economice și punerii în valoare a rezervelor existente. Deci, între conceptul de centralism democratic, ca o categorie economică și calitatea deciziei există o relație directă.

Totodată, trebuie subliniat că mobilitatea și flexibilitatea conducerii pe bază de plan a economiei naționale, dialectica dintre cele două laturi ale centralismului democratic, depinde de o multitudine de factori, printre care menționăm împrejurările istorice, etapa de dezvoltare a societății, dimensiunile economiei naționale și gradul ei de complexitate, nivelul de pregătire a cadrelor, resursele materiale și de muncă, relațiile economice externe și gradul de participare a respectivei economii naționale la diviziunea internațională a muncii precum și alți factori. Așa se explică marea diversitate de forme și metode prin care se realizează centralismul democratic în conducerea planificată a economiei țărilor socialiste.

Îmbunătățirea calitativă a activității economice, sporirea eficienței producției, reducerea cheltuielilor de producție și creșterea competitivității produselor românești la export depind în etapa actuală de dezvoltarea economiei noastre naționale, în foarte mare măsură, de calitatea deciziilor luate. Prin aplicarea complexului de măsuri privind perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale și înlăptarea centralelor industriale și a unităților similare, s-a stabilit un nou raport dialectic între planificarea centrală și cea a verigilor de jos, între dispozițiile organelor centrale și deciziile organelor locale, lărgindu-se drepturile și atribuțiile unităților producătoare în organizarea, conducerea și rezolvarea problemelor pe care le ridică producția. Atît propria noastră experiență cît și experiența altor țări socialiste ilustrează faptul că în condițiile în care majoritatea covârșitoare a deciziilor se iau pe cale centralizată, capacitatea de inițiativă a întreprinderilor se diminuează, nu se pot lua decizii operative, răspunderea se află la un nivel scăzut, nu se mobilizează toate posibilitățile unităților productive pentru descoperirea rezervelor existente și fructificarea, cu maximum de eficacitate, a întregului potențial material și uman. În conducerea planificată a economiei, îmbinarea justă a conducerii centralizate cu inițiativa de jos, atragerea la luarea deciziilor a făuritorilor bunurilor materiale, consti-

tuie una din direcțiile promovate de partidul nostru pentru sporirea eficienței întregului sistem de organizare și conducere a economiei naționale. Dacă pînă la aplicarea noilor măsuri de perfecționare a conducerii economiei, aportul verigilor inferioare, al unităților producătoare se reducea la informarea și cunoașterea de către colectivul întreprinderii respective a sarcinilor de plan și la mobilizarea maselor pentru realizarea acestor sarcini, în prezent s-a produs o mutație de fond. Producătorii bunurilor materiale participă nemijlocit la întocmirea proiectelor de plan. În procesul traducerii în viață a măsurilor de perfecționare a organizării și conducerii economiei naționale, partidul acordă o atenție deosebită combaterii manifestărilor de burocratism și de concentrare inutilă a funcțiilor și competențelor la un anumit nivel, stimulării inițiativei de jos în elaborarea planului și rezolvarea operativă a problemelor care se ivesc în realizarea sarcinilor din planul general al dezvoltării, întăririi gestiunii economice proprii. În același timp, se asigură adoptarea la nivel central de către forurile supreme ale partidului și statului a deciziilor în problemele hotărâtoare privind ritmul și proporțiile dezvoltării economiei naționale, repartizarea venitului național, volumul și structura investițiilor, amplasarea teritorială a forțelor de producție, orientarea, volumul și structura comerțului exterior, nivelul general al prețurilor, pregătirea de cadre, remunerarea muncii, ridicarea nivelului de trai. A existat tendința de a se interpreta autonomia verigilor de jos, lărgirea atribuțiilor și competenței centralelor, consiliilor populare ca o libertate deplină a acestora în a cheltui și administra banii poporului. În legătură cu acest fenomen, tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea la Consfătuirea cu activul de partid din centrale industriale și întreprinderi a subliniat: „Avem o economie planificată. Sub lozincă autonomiei nu se poate da fiecareia să cheltuiască bani cum vrea. Există libertate deplină în inițiativele de a realiza în cele mai bune condiții planul pe care l-am discutat și stabilit în comun”.

Complexul de măsuri privind perfecționarea organizării și conducerii economiei naționale, a căror aplicare s-a încheiat în linii generale, a generat o emulație generală, concretizată în mobilizarea întregului popor la îndeplinirea înainte de termen a planului cincinal 1971—1975, în realizarea exemplară a planului pe anul 1976.

În prezent, există o preocupare susținută din partea partidului și statului, a organelor și organizațiilor de partid pentru perfecționarea mecanismului funcțional al economiei socialiste în vederea sporirii aportului acestuia la eficacitatea producției, luării unor decizii științifice fundamentate la nivelul economiei naționale. În economia socialistă sînt create premisele obiective, relațiile de producție socialiste, precum și cadrul instituțional necesar pentru optimizarea deciziilor, sincronizarea lor, atît cu interesele economiei naționale, cît și cu cele locale, ale unităților respective. Față de economia capitalistă, unde deciziile de cele mai multe ori sînt unilaterale, avîndu-se în vedere în primul rînd interesele monopolurilor respective, în socialism, ca urmare a proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție, această unilateralitate nu se poate manifesta decît ca ceva accidental.

Analiza conceptului de decizie în economia socialistă se poate face numai într-o strînsă corelație cu principiile centralismului democratic. Adîncirea centralismului democratic are drept rezultat lărgirea sferei celor ce participă la luarea deciziilor. Aceasta înseamnă că relațiile dintre unitățile socialiste, dintre acestea și forurile ierarhic superioare, trebuie privite prin prisma planului național unic. În aceste condiții, factorii de decizie din unitățile productive trebuie, în mod obligatoriu, să țină

seama în deciziile lor, că deși sînt luate de întreprinderi autonome din punct de vedere economic, care își desfășoară activitatea pe principiul gestiunii economice proprii, ele reprezintă entități ale unui tot organic. În acest cadru, deciziile consiliilor oamenilor muncii trebuie să fie subordonate integral îndeplinirii sarcinilor de plan, executării deciziilor forurilor ierarhic superioare. De aceea, deciziile consiliilor oamenilor muncii din întreprinderi, centrale industriale nu pot contraveni obiectivelor fixate prin planul național unic, fără să se încalce centralismul democratic. În ceea ce privește adoptarea soluțiilor concrete, a formelor și metodelor utilizate pentru realizarea sarcinilor stabilite, a planului, unitățile de producție au libertate deplină. Acesta este și sensul real al măsurilor de perfecționare a organizării și conducerii planificate a economiei naționale, aplicate în țara noastră. De aceea, în economia socialistă, organizată și condusă pe principiul centralismului democratic, independența economică a unităților din sectorul socialist este relativă. A acorda independența economică absolută întreprinderilor socialiste înseamnă a contraveni esenței centralismului democratic, ca formă principală de înfăptuire a democrației socialiste în viața economică, a renunța la conducerea centralizată pe bază de plan a întregii vieți economico-sociale.

Experiența celor peste 25 de ani de economie planificată a arătat că îndepărtarea deciziei de locul ei de aplicare nu-i îmbunătățește calitatea, conduce la diminuarea simțului de răspundere a celor care au obligația să o îndeplinească, slăbește latura democratică a centralismului. Sarcina trasată de partid ca decizia să fie luată acolo unde se cunosc cel mai bine lucrurile, este un factor menit să contribuie la sporirea eficienței hotărârilor adoptate, să îmbunătățească calitatea conducerii producției și fundamentarea planului. Prin măsurile luate pe linia perfecționării sistemului de organizare și conducere pe bază de plan a economiei naționale a crescut răspunderea directă și efectivă a consiliilor de conducere atât pentru elaborarea planurilor cit și pentru asigurarea condițiilor favorabile în vederea îndeplinirii lor. Totodată, autonomia economică și financiară de care dispun unitățile economice, în cazul în care sînt utilizate cu competență, pot constitui pîrghii economice extrem de utile pentru îmbunătățirea activității de conducere, rezolvarea operativă a sarcinilor, creșterea eficienței economice a întreprinderilor și centralelor industriale. Cu toate perfecționările aduse trebuie arătat că se impune, în continuare, în funcție de specificul ramurii respective, pe baza reglementărilor legale, o mai precisă delimitare a atribuțiilor în luarea deciziilor, între consiliile oamenilor muncii ale întreprinderilor și cele ale centralelor industriale.

Trebuie să fim conștienți că de dezvoltarea eficientă a acestei probleme depinde nemijlocit mărirea operativității în luarea deciziilor economice și transpunerea cu maximum de eficacitate a măsurilor adoptate, punerea în valoare a capacităților și competenței cadrelor care își desfășoară activitatea în verigile de jos. Există tendința din partea unor centrale industriale de a reduce la minimum atribuțiile și competențele unităților subordonate. Fără îndoială că sarcinile de plan, deciziile în problemele mai mari, trebuie luate de consiliile oamenilor muncii de la centrala industrială: în ceea ce privește însă modalitățile concrete de realizare a acestora precum și în soluționarea unor probleme operative, care vizează nemijlocit activitatea întreprinderii respective, consiliul oamenilor muncii al întreprinderii trebuie să aibă drepturi largi de decizie. În aceste cazuri, centrala industrială îi revine numai sarcina de a veghea ca deciziile întreprinderilor să se încadreze în normele legale, să nu vină în contradicție cu cele ale forurilor ierarhic superioare. Și această latură reprezintă o cale de adîncire a democrației economice în activitatea de planificare și conducere a unităților productive.

Decizia, pentru a fi rațională, eficientă, pentru a constitui varianta cea mai bună din multitudinea de soluții posibile, trebuie să se întemeieze pe cunoașterea temeinică a mecanismului obiectiv al legăturilor economice, a cerințelor progresului tehnico-stiințific contemporan. Decizia reprezintă în ultima instanță esența întregii activități de conducere. Condiția ca decizia să fie de calitate este ca ea să aibă la bază o analiză, un studiu, asupra fenomenelor și proceselor economice, să se întemeieze pe o „informare de pornire”, după cum spunea V.I. Lenin: cu alte cuvinte, este vorba de punerea cu precizie a diagnosticului sau a diagnozei, ca să utilizăm un termen de specialitate. O altă condiție indispensabilă pentru adoptarea unei decizii eficiente o reprezintă cunoașterea efectelor sale posibile în viitor, respectiv decizia presupune previziune, studiu de prognoză. Adică trebuie avut în vedere ca deciziile de astăzi să nu contravină celor de mâine, ci dimpotrivă, să le pregătească. Decizia trebuie luată în limitele atribuțiilor și competențelor forului respectiv. Pentru luarea deciziei celei mai raționale și ef-

ciente, trebuie creată ambianța necesară, atmosfera de lucru, de încredere reciprocă în cadrul consiliului oamenilor muncii, receptivitate față de ideile și propunerile noi, promovarea unui spirit novator etc. Deci, existența unui cadru democratic constituie o cerință de bază pentru punerea în valoare a inițiativelor maselor în elaborarea și executarea planului. Aceasta pentru că, în calitatea deciziei, în eficacitatea ei în producție sînt direct și nemijlocit interesați toți membrii societății socialiste care își desfășoară activitatea în colectivul respectiv de muncă.

Din cele arătate rezultă cu toată claritatea că aplicarea consecventă a principiilor centralismului democratic în conducerea vieții economice nu contravine democrației cum afirmă unii teoreticieni, deoarece este vorba de un centralism care se bazează pe liberul consimțămînt, pe unitatea intereselor fundamentale ale tuturor membrilor societății, și este înfăptuit de oamenii muncii înșiși, prin organele lor reprezentative, eligibile. Se poate aprecia că centralismul democratic reprezintă forma principală prin care se realizează democrația economică în societatea socialistă.

Un rol important în adîncirea caracterului democratic al planificării socialiste în țara noastră l-a avut înființarea în 1973 a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Acest forum democratic, larg reprezentativ, cu caracter deliberativ, are și sarcina de a îndruma întocmirea proiectului planului național unic, de a-l dezbate, atît pe secțiuni, cit și în plen, înainte de a fi supus M.A.N., de a urmări modul în care se realizează prevederile planului. Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale format din 259 membri, cadre de conducere de partid și de stat, reprezentanți ai oamenilor muncii care lucrează direct în producție, specialiști de înaltă calificare din domeniul economiei, tehnicii, învățămîntului, științei și culturii, își desfășoară activitatea în strînsă legătură cu organele de partid și de stat și atrage la lucrările sale un cerc larg de specialiști din diferite domenii de activitate. Acest organism a acumulat deja o bogată experiență în îndrumarea activității de elaborare a planului național unic pe anul 1975, a celui pe 1976, a proiectului de plan cincinal pe perioada 1976-1980. Propunerile de plan au fost examinate în birourile largite și în plenul secțiunilor, în biroul permanent și în sedințele plenare ale consiliului. Cu aceste prilejuri, s-au făcut propuneri valoroase care au contribuit la o mai temeinică fundamentare științifică a planurilor amintite, precum și a planului cincinal pentru perioada 1976-1980, la găsirea de noi soluții de rezolvare a unor probleme complexe pe care le ridică dezvoltarea economico-socială în perioada respectivă, privind valorificarea superioară și eficientă a resurselor materiale și umane de care dispune societatea. Aceasta este o dovadă elocventă că planul nu este un instrument administrativ, elaborat de o „elită” ruptă de viață, ci rezultatul participării largi a maselor în toate etapele de elaborare, în el reflectîndu-se capacitatea de creație a întregului popor.

Partidul Comunist Român a urmărit cu consecvență în ultimul deceniu întărirea permanentă a caracterului științific al organizării conducerii și planificării, perfecționarea pîrghiilor economico-financiare în funcție de cerințele etapelor respective de dezvoltare, creșterea operativității organelor de stat în soluționarea problemelor curente pe care le ridică îndeplinirea planului. Sub îndrumarea partidului crește necontenit competența organelor centrale de stat în conducerea economiei, se îmbogățește experiența consiliilor oamenilor muncii și a consiliilor de conducere ale ministerelor, a consiliilor populare. Programul și documentele adoptate la Congresul al XI-lea al P.C.R. relevă orientarea partidului de a milita și în viitor pentru tot ce e nou și înaintat în gîndirea social-politică și în practica construirii socialismului, de a stimula activitatea creatoare, spiritul novator al maselor, de a acționa pentru largirea formelor de participare a oamenilor muncii la dezbaterile problemelor vieții economice și sociale, la conducerea statului, de a promova metoda organizării periodice de conferințe și consfătuiri pe ramuri de activitate, cu participarea largă a specialiștilor, a oamenilor muncii care lucrează nemijlocit în domeniile respec-

tive. **Tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea nu de mult: „Partidul nostru va face totul pentru accentuarea continuă a procesului de perfecționare a democrației socialiste în toate domeniile vieții sociale, pentru asigurarea participării tot mai largi și efective a maselor la conducerea societății, la făurirea conștientă a propriului destin, asigurînd astfel poporului nostru afirmarea tot mai demnă, atît pe plan național, cit și internațional”.**

Toate acestea arată că procesul de perfecționare și adîncire a formelor și metodelor de democratizare a vieții economice românești constituie una din pîrghiile importante de atragere a maselor largi populare la conducerea activității economice și de participare conștientă a întregului popor la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

prof. univ. dr. Mihai PARALUȚA

REZULTATELE ECONOMICE, ÎN STRÎNSĂ DEPENDENȚĂ DE ONORAREA OBLIGAȚIILOR CONTRACTUALE

DACA MARILE oțelării ale țării (Galați, Hunedoara, Reșița, Tîrgoviște) reușesc, lună de lună, să elaboreze mari cantități de metal peste plan, aceasta nu înseamnă că nevoile beneficiarilor (în special ale constructorilor de mașini) sînt de acum pe deplin satisfăcute. Căci, lingourile de metal, odată ieșite din oțelării, parcurg încă un drum, adesea destul de lung, pentru a fi transformate, prin laminare, în materii prime de bază (table, țagile, țevi, blumuri, sîrma, diferite alte profile) pentru industria construcțiilor de mașini și a celorlalte ramuri.

Or, satisfacerea la timp a nevoilor beneficiarilor cu diferite profile de metal, este strîns legată de programele de laminare, care, în funcție de mărimea și diversitatea sortimentală, introduc în execuție loturi compacte, care să acopere un volum cît mai mare de solicitări. Întreaga activitate are în vedere împletirea strînsă, pe de o parte,

Acțiuni organizatorice temeinice — realizări remarcabile

în marile combinate siderurgice într-o singură și puternică unitate pe țară — Centrala industrială de prelucrări metalurgice. Practica îndelungată a permis unităților acestea ca, an de an, să-și perfecționeze, datorită unor acțiuni complexe organizatorice, relațiile cu beneficiarii, în special pe linia planificării producției, acoperirii la termen a contractelor economice, utilizării raționale a agregatelor și diminuării costurilor pe unitatea de produs. Ce a întreprins de fapt centrala respectivă ca în acest an să obțină rezultate economice cît mai favorabile, în primul rînd pe linia satisfacerii la ter-

ÎNTEPRINDERILE de prelucrare a metalului în diferitele profile laminate sînt grupate (în afara capacităților specializate ce se află

siderurgice) într-o singură și puternică unitate pe țară — Centrala industrială de prelucrări metalurgice. Practica îndelungată a permis unităților acestea ca, an de an, să-și perfecționeze, datorită unor acțiuni complexe organizatorice, relațiile cu beneficiarii, în special pe linia planificării producției, acoperirii la termen a contractelor economice, utilizării raționale a agregatelor și diminuării costurilor pe unitatea de produs. Ce a întreprins de fapt centrala respectivă ca în acest an să obțină rezultate economice cît mai favorabile, în primul rînd pe linia satisfacerii la ter-

Tabelul nr. 2
REALIZAREA PRODUCȚIEI FIZICE
LA CITEVA DIN PRINCIPALELE PRODUSE

	Față de plan (4 luni 1976)	Față de perioada corespun- zătoare din 1975
Ţevi din oţel	101,1	114,2
Sîrma trasa din oţel	102,4	109,3
Electrozi de sudură	101,1	105,9

de livrare a metalului pentru diferite cerințe de laminate și, în special, pentru asigurarea benzilor necesare producției de țevi sudate. Aceasta întrucît unele din unitățile centralei (Întreprinderea de țevi sudate Iași și Întreprinderea „Republica” București) au avut de împlinit în anii din urmă o serie de greutăți din partea celor din Galați, mai ales în ce privește ritmicitatea metalului livrat. De asemenea, întîlnirile organizate cu furnizorii de metal — respectiv marile combinate din Hunedoara, Reșița și Tîrgoviște — în decursul derulării activității, au dat și dau putința centralei și unităților sale să se pună de acord în cazul unor situații divergente, să acționeze în comun, prin măsuri concrete, pentru valorificarea maximă a fiecărei tone de metal.

● Cunoașterea din timp a cerințelor beneficiarilor de laminate. La sfîrșitul fiecărei perioade de plan, cînd se trece la acțiuni pentru pregătirea încheierii de noi contracte economice, Centrala de prelucrări metalurgice organizează la sediul uneia sau mai multor unități componente, întîlniri cu beneficiarii produselor sale. Cu acest prilej au loc analize, schimburi de opinii, se pun la punct detaliile necesare unei noi perioade de colaborare. Pentru pregătirea planului pe 1976, la producția de țevi, de pildă, au avut loc două consfătuiri cu beneficiarii (una la

PRINCIPALII INDICATORI DE PLAN
(1 ianuarie — 30 aprilie 1976)

— în % —

Unitatea	Val. prod. globale	Val. prod. marfa	Produc. tiv. muncii	Export
Întreprinderea de țevi Roman	102,8	106,6	100,3	103,9
Întreprinderea de țevi „Republica”	101,3	103,5	100,5	119,5
Întreprinderea metalurgică — Iași	102,5	103,1	101,6	112,5
Întreprinderea „Industria Sîrmii” — C. Turzii	102,0	102,1	100,6	105,8
Întreprinderea „Laminorul” — Braila	103,3	106,2	103,0	—
Întreprinderea de sîrma și produse din sîrma — Buzău	103,3	103,8	100,1	110,3
Întreprinderea de sîrmă, cule și lanțuri — Galați	103,7	103,7	102,9	100,8
Întreprinderea „Cablul Românesc” — Ploiești	103,4	103,7	103,2	107,7
Întreprinderea metalurgică — Aiud	102,5	107,5	100,6	193,8
Total Centrala	102,4	103,0	100,9	108,2

a cerinței de a utiliza rațional și eficient agregatele de laminare, cu aceea a satisfacerii la termen în gamă larg diversificată a produselor laminate, pe de altă parte. Este posibil ca aceste două cerințe să coexiste, să zicem așa în mod „pașnic”, fără explozii? Dacă da, în ce constă acest mecanism, ce factori favorizează o atare situație; dacă nu, ce este necesar să se întreprindă, cine poartă responsabilitatea înlăturării eventualelor neajunsuri?

men și în bune condiții a tuturor contractelor economice încheiate cu beneficiarii?

● Asigurarea bazei tehnico-materiale a tuturor unităților pentru a-și putea realiza și depăși sarcinile planificate prin planul de stat. Cu sprijinul ministerului de resort, centrala a inițiat la sfîrșitul anului 1975 o analiză comună cu reprezentanții ai conducerii Combinatului siderurgic Galați, în scopul punerii la punct a unui grafic

Iași și alta la București). Ca urmare a concluziilor desprinse din aceste întîlniri, au fost întocmite la nivelul centralei și unităților sale specializate de țevi sudate și țevi din oțel fără sudură, programe de asimilare a noi sortimente, aplicarea unor măsuri organizatorice menite să ducă la creșterea randamentelor agregatelor, sporirea producției, în așa fel încît să se asigure beneficiarilor cantitățile și profilele de țevi dorite — diminuindu-se la minimum posibil importurile.

● **Utilizarea cu încredere a tuturor capacităților de producție.** Ținînd seama de structura sortitipodimensională a produselor, au fost restudiate, de către specialiștii centralei posibilitățile existente la unele din unitățile componente („Industria Sirmii” — Cîmpia Turzii, „Laminorul” — Brăila și „Republica” — București), de a spori, fără investiții suplimentare, producția peste prevederile inițiale de plan. În urma unei asemenea analize, au fost depistate rezerve de realizare a unei producții suplimentare de circa 1500 tone produse metalurgice, cantitate care a fost contractată la export. Astfel de analize au mai fost efectuate și în alte unități, punîndu-se în valoare noi și importante rezerve latente.

● **Punerea în funcțiune la termenele planificate, a noilor obiective productive.** Ținînd seama de prioritățile necesare, centrala și unitățile sale, conlucrînd strîns cu constructorii, au reușit în cele mai multe cazuri să asigure punerile în funcțiune a noilor capacități la termen și să atingă indicii proiectați la majoritatea noilor capacități. Concludent în acest sens este faptul că la „Industria Sirmii” — Cîmpia Turzii s-a asigurat în acest an intrarea în funcțiune parțială a unei capacități de producție de sîrmă trefilată cu un avans de 4 luni.

● **Realizarea exemplară a sarcinilor de export.** Pe această linie, cu sprijinul ministerului și întreprinderii Metalimport, au fost încheiate din timp contracte cu partenerii externi la nive-

Tabelul nr. 3
CREȘTEREA INDICILOR DE UTILIZARE A AGREGATELOR

	Realizat în 1975	Realizat în 4 luni din 1976
Laminare de profile mici și ușoare	75,53	77,99
Laminare de țevi	87,55	92,80
Mașini de trefilare sîrmă din oțel	87,30	89,30

lul planului, livrările avînd loc la termenele fixate. În plus, sînt și multe cazuri cînd unele comenzi au fost onorate înainte de termen.

Avînd create asemenea condiții și valorificînd într-un grad mai înalt rezervele de producție, toate întreprinderile centralei au încheiat primele 4 luni din 1976 cu un bilanț rodnic (tabelul nr. 1). Important de subliniat este și faptul că, producția fizică la principalele sortimente a fost nu numai îndeplinită, ci și depășită substanțial, atîngînd chiar în unele cazuri niveluri superioare față de perioada corespunzătoare din 1975 (tabelul nr. 2).

Indicii înalți de utilizare a agregatelor — în condițiile diversificării producției

Indicii lor la indicii înalți. Iată, dealtfel, indicii atinși la principalele agregate în primele 4 luni ale anului, față de media realizată în 1975 (tabelul nr. 3).

Lunile ce s-au scurs din acest an s-au dovedit fructuoase și în ce privește diversificarea produselor — sarcină de seamă pusă în cîntarul revoluției tehnico-științifice. În primul trimestru al anului au fost asimilate, în

DEPĂȘIREA CANTITATIVĂ substanțială a sarcinilor de plan în general, și a producției fizice, în special, se dovedește, mai ales, bune folosiri a agregatelor, utiliza-

con condițiile utilizării eficiente a capacității agregatelor, printre altele: țevi de diferite mărimi de oțeluri inoxidabile, care însumează nu mai puțin de 30 tipodimensiuni; produse tubulare pentru foraje de mare adîncime, din care s-au realizat 4 produse cum ar fi: burlane, țevi de extracție și prăjini de foraj; trei tipuri de electrozi de sudură; trei tipuri de sîrmă din oțel aliat pentru sudură; nouă produse sub formă de sîrmă și bare trase necesare autoturismului Dacia 1300 și altor beneficiari etc. Prin asimilarea grupelor de produse amintite s-a realizat o economie estimată (produsele respective nu se mai aduc din import) de peste 7 milioane lei valută.

Analiza efectuată a scos în evidență și unele aspecte mai puțin favorabile. Astfel, nu în toate unitățile au fost eliminate defecțiunile tehnice sau mecanice în funcționarea agregatelor, timpul de schimbare a cajerelor la laminare nu a scăzut la limita prevăzută, la unele reparații nu sînt pregătite din vreme piesele de schimb, ceea ce duce la prelungirea efectuării acestora. Neajunsuri se mai manifestă și în domeniul disciplinei în muncă și al răspunderii față de realizarea întocmai a planurilor tehnice. Un calcul sumar arată că numai la întreprinderea de țevi „Republica” îmbunătățirea cu 1% a fondului de timp de lucru al muncitorilor ar echivala cu o producție anuală suplimentară de circa 2000 tone produse. De asemenea, eliminarea deficiențelor amintite în fiecare unitate componentă unde ele persistă ar permite centralei să obțină lunar o producție suplimentară de cîteva milioane de lei.

În lumina Consfătuirii de lucru de la C.C. al P.C.R. din luna mai a.c., a indicațiilor prețioase date de secretarul general al partidului cu acest prilej,

T. LUDOVIC
B. VASILE

(Continuare în pag. 12)

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Prin creșterea productivității, un volum sporit de produse peste plan

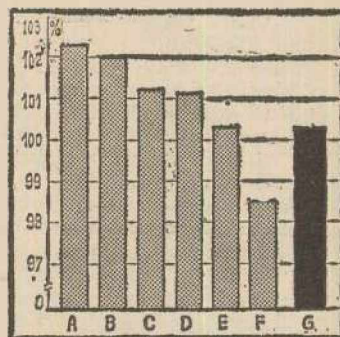
ÎN ENTUZIASTA întrecere în care sînt antrenati oamenii muncii din industrie, un obiectiv important în acest an îl constituie sporirea continuă a productivității muncii. Realizările obținute pe primele 4 luni de către colectivele de muncă din centralele și unitățile industriale din cadrul Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții sînt satisfăcătoare, cu excepția unităților aparținînd Centralei de celuloză, hîrtie și fibre artificiale (vezi graficul). Depășirea productivității muncii a permis înregistrarea unor economii relative de angajați pe centrale astfel: 1530 la Centrala de exploatare a lemnului, 742 la Centrala materialelor de construcții, 488 la Centrala de utilaje și piese de

schimb, 297 la Centrala de prelucrare a lemnului și 219 la Centrala cimentului. Economia relativă de angajați a constituit una din premisele care au stat la baza depășirii producției industriale pe 4 luni cu peste 100 mil. lei, concretizată în produse importante ca: 14 mii tone ciment, 23 mii mc cherestea, 1838 tone mașini și utilaje pentru industria de exploatare și prelucrare a lemnului, 95 tone sodă caustică, 13 km tuburi de presiune din beton armat precomprimat, 19214 tone PFL, 50 mil. lei mobilier de artă etc.

Elementele principale care au contribuit la depășirea productivității muncii sînt cele care derivă din utilizarea cit mai judicioasă a forței de muncă pe total și în structură. În acest

sens este de remarcă faptul că față de perioada corespunzătoare a anului trecut, se constată la întreprinderile M.E.F.M.C., o mai redusă fluctuație a forței de muncă, precum și îmbunătățirea asistenței tehnice în schimburile II și III. Totodată, centralele industriale au fost mai intens preocupate de punerea în valoare a avantajelor pe care le oferă organizarea muncii în acord (mai ales în acord global), care îmbină interesele economiei naționale cu cele ale formațiilor de lucru și ale fiecărui lucrător.

Pentru ca depășirile obținute să fie consolidate și amplificate este necesar ca în viitor să se urmărească cu și mai multă perseverență atragerea în producție a noi rezerve interne, să se extindă experiența înaintată, să se valorifice din plin condițiile tehnico-materiale existente în fiecare unitate de producție.



A - CENTRALA DE UTILAJE ȘI PIESE DE SCHIMB
B - CENTRALA MATERIALELOR DE CONSTRUCȚII
C - CENTRALA CIMENTULUI
D - CENTRALA DE EXPLOATARE A LEMNULUI
E - CENTRALA DE PRELUCRARE A LEMNULUI
F - CENTRALA DE CELULOZĂ, HÂRTIE ȘI FIBRE ARTIFICIALE
G - TOTAL M.E.F.M.C.

Creșterea productivității muncii în centralele industriale ale Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, în perioada 1 ianuarie — 30 aprilie 1976

Exigențe ale cincinalului revoluției tehnico-științifice

SPECIALIZAREA ȘI COOPERAREA ÎN INDUSTRIE (II)

ASIGURAREA unui ritm înalt de dezvoltare a industriei, hotărîtor pentru avîntul tuturor forțelor de producție, pentru progresul economico-social general al țării, implică, în condițiile actuale, perfecționarea continuă a mecanismului economic, mobilitate și adaptabilitate la cerințele progresului tehnic contemporan. Experiența acumulată de țara noastră, ca și practica mondială, demonstrează cu pregnanță că una din căile principale care asigură atât posibilitatea adaptării rapide la noile tendințe tehnice și tehnologice, cât și realizarea unei eficiențe economice ridicate în industrie și, în mod special, în cea constructoare de mașini, o constituie adîncirea procesului de profilare și specializare al întreprinderilor, lărgirea cooperării interuzinale.

Atribute majore ale activității centralelor industriale, dezvoltarea specializării producției, precum și lărgirea cooperării interuzinale, constituie o sarcină economică și totodată politică, îndeplinirea lor solicitînd din plin gîndirea creatoare, eforturi susținute pentru învingerea unor greutăți, pentru combaterea unor mentalități și practici învechite. Sînt, de altfel, nenumărate exemple care atestă rolul activ al centralelor industriale în cercetarea în perspectivă a dezvoltării producției, în stabilirea unor strategii concrete de concentrare și specializare a ei, de lărgire a cadrului cooperării interuzinale — toate privite prin prisma

perfecționării întregii activități productive, a ridicării eficienței la cote mai înalte.

De această problemă revista noastră s-a mai ocupat. O reamintim însă din nou în atenție, întrucît realizările din ultimii ani pe această linie, deși însemnate, nu se situează peste tot la nivelul cerințelor și condițiilor create. În multe locuri continuă să se manifeste inerție, procesul de specializare-cooperare interuzinală neconstituind pentru unele centrale industriale obiect de studiu și de luare de măsuri concrete, el fiind lăsat să se desfășoare lent și greoi, fapt ce conduce la tergiversarea valorificării integrale a posibilităților de ridicare a nivelului de gospodărire a potențialului tehnic și uman existent în întreprinderi.

Așadar, ce experiență s-a acumulat în acest important domeniu, ce se cere întreprins pentru generalizarea metodelor valoroase? Ce piedici se manifestă, ce perfecționări se impun a fi aduse, încotro trebuie îndreptată atenția centralelor industriale, ca principali factori răspunzători de îndeplinirea sarcinilor de profilare și specializare a întreprinderilor, de dezvoltare a cooperării interuzinale? Iată întrebări la care dorim să răspundem atât prin ancheta și analizele efectuate de redacția Revistei economice, cât și prin contribuția unui număr important de specialiști din centrale și întreprinderi, din institutele de cercetări și proiectări din ramura construcțiilor de mașini.

EFICIENȚA UNIFICĂRII ȘI TIPIZĂRII PRODUSELOR

ACTIVITATEA de concentrare, profilare și specializare a producției, ca una din principalele premise ale sporirii eficienței economice, a preocupat și preocupă marea majoritate a centralelor industriale. În acest scop au fost inițiate, mai ales în anii din urmă, cercetări asupra structurii producției prezente și în perspectivă, au fost luate măsuri pentru diversificarea și gruparea ei, în funcție de specific, în unități profilate; alte studii au cuprins posibilitățile de sporire a acesteia fără cheltuieli suplimentare de investiții, prin organizarea superioară a producției și a muncii, prin punerea mai bună în valoare a potențialului tehnic existent. Materializarea unor astfel de studii a impus, în unele cazuri, transferuri de produse și chiar de mașini și utilaje de la o unitate la alta, introducerea de noi tehnologii, organizarea de linii de fabricație specializate etc. În ancheta de față ne-am oprit mai îndeaproape asupra unificării și tipizării produselor. De ce am ales tocmai asemenea probleme?

Din literatura de specialitate, din ex-

periența multor centrale industriale, rezultă că unificarea și tipizarea produselor constituie primul și cel mai important punct de plecare pentru o rațională repartizare a produselor între întreprinderi, condiție necesară pentru atingerea unui nivel optim de realizare a producției. Concept înaintat de organizare și realizare a unor produse, unificarea și tipizarea permit accelerarea ritmului de execuție, raționalizarea consumului de materii prime, reducerea costurilor de producție.

Aplicarea programului de unificare-tipizare, independent de domeniul ales, comportă ca faze obligatorii: unificarea constructivă a produselor pe baza studiilor efectuate privind nevoile de mașini și utilaje (sisteme de mașini și utilaje) pe ramuri de producție (industria minieră, metalurgică, chimică, construcții, transporturi, agricultură etc.); tipizarea grupelor de mașini și utilaje, întocmirea schemelor cinematice; tipizarea mecanismelor și subsansamblelor, a elementelor componente ale unui produs (elemente sau organe de utilizare generală — rulmenți, organe de asam-

blare, elemente sau organe specifice utilajului etc.).

Așa stînd lucrurile, să vedem ce s-a întreprins în această direcție de către centralele industriale, ce rezultate concrete s-au obținut, ce coordonate noi se prefigurează pentru viitor? Iată cîteva din cele mai semnificative răspunsuri primite în cadrul anchetei.

Rezultate valoroase în proiectare și execuție

„Ținînd seama de producția distinctă pe care o realizează centrala noastră — ne-a arătat ing. S. Grîndeanu direc-

tor general al Centralei industriale de utilaj tehnologic și material rulant — se poate aprecia că, în general, profilul actual al unităților componente corespunde pe deplin, că fiecare din ele s-a specializat în fabricarea unei grupe sau familii de produse. Pentru a se ajunge la o atare situație, au fost necesare studii, acțiuni organizatorice, măsuri multiple între care cele mai principale

pe linie de unificare-tipizare și de concentrare a producției.

În fabricația de locomotive, ca să dau un exemplu din multe altele, am ajuns la un grad înalt de unificare-tipizare, ponderea elementelor executate astfel reprezintă 68,5% din numărul tipodimensiunilor. Întrucât în domeniul puterilor mici (până la 1500 C.P.), cerințele beneficiarilor de locomotive sînt foarte diferite în ce privește caracteristicile (puteri, ecartamente, gabarite, utilaje, echipamente etc.), a fost necesar să se conceapă o gamă de tipodimensiuni foarte largă, care să poată fi realizată cu un număr minim de subansamble tipizate. Dispunem în prezent de posibilități concrete pentru fabricația locomotivelor Diesel hidraulice în 81 de tipuri, care acoperă întreaga gamă de puteri cu 3 familii de motoare Diesel, 2 familii de transmisii hidraulice și cu un minim de subansamble și agregate tipizate. Rezultatele economice ale acțiunii: scutirea timpului de proiectare și de pregătire a fabricației cu 51%, de uzină cu 43%, micșorarea corespunzătoare a volumului de S.D.V.-uri.

Dacă la produsele de serie acțiunea de unificare-tipizare poate avea un cîmp larg de desfășurare, problema este mult mai complexă și dificilă cînd este vorba de cele cu gabarit mare și cu caracter de unicat. În pofida dificultăților existente, colectivul nostru de specialitate a reușit ca și în aceste condiții să obțină unele rezultate. Astfel, la vasele sferice, rezervoare cu diverse utilizări, pe baza posibilităților tehnologice ale întreprinderii, studiate pe concret, s-a realizat o tipizare a dimensiunilor segmentelor, încît prin compunerea unui număr de segmente să se poată obține rezerve de capacități diferite. De asemenea, s-au tipizat toate amenajările auxiliare, astfel că, numai prin simpla adăugare a unor tronsoane de construcție identică, se pot obține lungimile necesare pentru fiecare capacitate de rezervor. **Ansamblul de măsuri a permis reducerea timpului de proiectare cu circa 50%, obținerea unei economii de manoperă și de materiale de aproape 30%.**

Pentru ca activitatea pe linie de unificare-tipizare să capete dimensiunile reale, să contribuie la accelerarea procesului de specializare a producției, este necesar să fie înlăturate unele neajunsuri. Sînt frecvente, de pildă, cazurile de întârzieri a livrărilor de materiale care au intrat în procesul de tipizare, de schimbări ale caracteristicilor lor, fapt ce ne obligă, la rîndul ne, să trecem la modificări de tehnologii care, practic, anulează eforturile depuse în domeniul tipodimensiunilor. De asemenea, de multe ori întîlnim neconcordanțe între normele emise de diferite foruri. Spre exemplu, în producția de compresoare (care se prevede a fi mult dezvoltată în viitor), datorită marii varietăți de prescripții, în funcție de natura și presiunea gazelor ce urmează a fi comprimate, normele se modifică des, împiedicînd, practic, realizarea unei tipizări mai ample. **Ar trebui, ca întreprinderile și forurile lor superioare, precum și institutele specializate, să colaboreze mai strîns pentru emiterea de norme realiste, la care să se poată alina atît furnizorul general, cît și subfurnizorii.** O asemenea neconcordanță apare și în modul de determinare a

STAS-urilor. Spre exemplu, stabilirea unor standarde la intervale de ani pentru elemente care se îmbină între ele (flanse, funduri și pereți de recipient, țevi etc.) provoacă, prin nesincronizări, greutăți în desfășurarea procesului de de unificare-tipizare. Propunem ca, pe viitor, aceste modificări să nu se facă decît corelat, iar STAS-urile să intre în vigoare numai după o sincronizare perfectă a caracteristicilor tuturor elementelor.

Cu aceleași capacități, utilaje mai multe, cu consumuri reduse de metal

— este principalul furnizor al economiei naționale de pompe, armături industriale, energetice și de reglaj, utilaje tehnologice pentru industria chimică, petrolieră și minieră. Acoperirea cerințelor a impus ca, în perioada 1971—1975, să se asimileze în fabricație un număr foarte mare de tipodimensiuni, astfel că la sfîrșitul cincinalului precedent numărul acestora era cu 52% mai mare decît în 1970.

Cu toată creșterea tipodimensiunilor, numărul de repere necesar acestei fabricații diversificate n-a crescut într-un ritm asemănător, datorită unui grad relativ ridicat de tipizare a acestor repere. Spre exemplu, pentru întreaga paletă de produse din categoria pompelor, 6% din repere sînt comune, iar pînă în 1980 se va ajunge la 8%, în condițiile în care numărul de tipodimensiuni va spori cu 50% față de 1975; la fabricația de reductori, 5,7% din reperele componente sînt tipizate, cu tendință de creștere pînă la 7% în 1980, la o producție diversificată mai mare cu 43% față de 1970; la fabricația de armături, reperele comune sînt de 11,6%, la ventilatoare de 8% etc. **Productivitatea la reperele comune, datorită gradului ridicat de specializare și echipare cu S.D.V.-uri, este cu 19—31% mai mare decît la cele de lot.** De asemenea, din calcule estimative, rezultă că realizarea acestor repere se face cu un consum de manoperă de 3,5 ori mai mic, consumurile de energie sînt mai reduse cu 70—80%, iar costurile de producție sînt diminuate cu circa 60% față de vechea situație. Concomitent, noua organizare a producției permite o utilizare cu 30% mai bună a capacităților de producție.

Cu toate progresele înregistrate, considerăm că am fi putut realiza mai mult dacă în calea acțiunii respective nu ar continua să stea unele bariere. De pildă, faptul că o bună parte din utilajele tehnologice pentru chimie, industrie petrolieră, minieră, metalurgică sînt proiectate de institute și centre de proiectare specializate, aparținînd atît de industria construcțiilor de mașini, cît și de ministerele beneficiare (M.I.M., M.I.Ch.) creează serioase neajunsuri. Această dispersare face ca, în cazul unor linii tehnologice, utilaje similare din ansamblul lor să fie considerate de fiecare dată ca unicate, fără asigurarea unor normative de tipizare și fără exercitarea întotdeauna a unei coordonări.

Am încercat și continuăm să facem eforturi pentru eliminarea deficiențelor

respective. În acest sens — de comun acord cu beneficiarii — am trecut la întocmirea de programe unitare centralizate pentru proiectarea și execuția unor utilaje tehnologice care se pretează la unificări și tipizări. Pentru fiecare serie unitară sau familie de utilaje, sînt stabilite produsele reprezentative pentru care se vor realiza și omologa prototipuri.

Restringerea tipodimensiunilor — codificarea produselor

ne oferă acțiunea de unificare și tipizare a producției. **Restringerea tipodimensiunilor elementelor de asamblare în proporție de 77% (de la 11000 tipodimensiuni la 2500) în producția mașinilor-unelte, ne-a dat putința să mărim considerabil seriile de fabricație.** Unificarea și tipizarea ansambelor constructive în cadrul fiecărei familii de mașini-unelte, ansamblelor de utilizare generală pentru mai multe familii de mașini și a pieselor normalizate, folosite la toate tipurile de mașini-unelte, are ca efect și reducerea simțitoare a consumului de metal pe unitatea de produs. Totodată, adîncirea tipizării în construcția mașinilor-unelte agregat, prin asimilarea unei game largi de elemente tipizate, cu performanțe tehnice ridicate și cu dimensiuni principale standardizate, ne-a creat condiții să sporim simțitor producția în cadrul aceluiași capacități, fără noi investiții. O bună experiență acumulată de unitățile centralei noastre o reprezintă **normele de tipizare**, avînd rol de reglementare la nivelul subramurii pentru execuția de accesorii, dispozitive, portscule etc., fapt ce asigură introducerea în producție a unor soluții tehnologice moderne în prelucrarea pe mașini-unelte.

În acest an, un accent principal îl punem pe elaborarea programelor de tipizare a parametrilor principali pentru mașinile-unelte din fabricația curentă și a mașinilor-unelte care se vor asigura în perioada 1976—1980. Analizîndu-se tipurile de bază ale mașinilor pneumatice portative existente în fabricație și studiîndu-se programele de fabricație ale principalilor producători de mașini pneumatice portative pe plan mondial, s-a alcătuit un nomenclator restrîns pentru asimilare în perioada 1976—1980, cuprinzînd 155 tipuri și tipodimensiuni, urînd ca, în perspectivă, să acoperim întregul necesar de asemenea produse.

Un alt domeniu de tipizare este acela al **mașinilor-unelte agregat**. Acestea sînt mașini specializate, caracterizate prin faptul că întreaga lor structură este strîns legată de piesa de prelucrat. Din acest motiv, fiecare mașină-unealtă agregat este un unicat și se execută în condiții economice dezavantajoase, cu cheltuieli de fabricație mari. Singura soluție pentru micșorarea cheltuielilor constă în **tipizarea unor componente cu rol funcțional bine definit**, care se pot reutiliza și executa în producția de serie. Institutul de cercetări și proiectări de mașini-unelte și agregate (I.C.P.M.U.A.), a proiectat în anii

„Mari posibilități privind creșterea producției de mașini-unelte — sublinia inginerul T. Gorceag, directorul Centralei industriale de mașini-unelte și mecanică fină —

1964—1965 o primă generație de elemente tipizate pentru mașini agregat care, apoi, în anii 1973—1974 a fost modernizată, completată și adusă la nivelul celorlalte firme din lume (generația a II-a). Agregatele ce se execută în prezent sînt constituite în proporție de 70—80% din elemente tipizate, fapt ce permite realizarea unor costuri de fabricație mai reduse pe unitatea de produs cu 30—35%.

O preocupare importantă a specialiștilor noștri o constituie și **îmbunătățirea actualului sistem de clasificare și codificare a mașinilor-unelte de prelucrat metale prin așchiere, inclusiv a ansamblurilor și pieselor.** Față de situația actuală, preconizăm instituirea unui sistem unitar de codificare care să poată fi utilizat în proiectare, în producție și în desfacere. Urmărim, totodată, stabilirea prin norme și standarde a unei terminologii tehnice unitare, care să permită evitarea unor confuzii sau interpretări eronate în proiectare, producție, relații producător-beneficiar. Intensificarea activității de tipizare este însă îngreunată de unele neajunsuri cum sînt, mai ales, lipsa unor normative adecvate care să stimuleze proiectanții la folosirea elementelor tipizate în proiectele noi, insuficiența coordonare a activității de aplicare a sistemului unitar de clasificare și codificare a pieselor, ansamblurilor și mașinilor-unelte, aprovizionarea cu unele mărci speciale de oțeluri etc.

Lărgirea sferei de aplicabilitate a tipizării

„Organul colectiv de conducere — releva în aprecierile sale inginerul **Ion Licu**, directorul Centralei industriale electro-tehnice Craiova — s-a preocupat, în cadrul acțiunilor privind profilarea și specializarea întreprinderilor, și de lărgirea cadrului unificării și tipizării produselor alăt pe linie de proiectare, cit și de execuție. Astfel, în fabricația transformatorilor de putere au fost tipizate, după un studiu prealabil, o serie de accesorii :

— robinetii clapați la care, prin tipizare, s-a ajuns de la 11 tipodimensiuni la numai 4 (greutatea pieselor respective a scăzut la 50%, iar manopera s-a redus cu 30%);

— indicatoarele de circulație a uleiului au ajuns, prin tipizare, la 4 variante în loc de 8 (prin înlocuirea unor piese executate din fontă cu altele din aluminiu, greutatea indicatoarelor a fost redusă cu 40%).

În acest fel s-a acționat și la alte 13 accesorii mai importante. Bune rezultate au fost obținute și în tipizarea unor subansamble ale motoarelor electrice. Atît la „Electroputere“-Craiova cit și la „Electromotor“-Timișoara, au fost tipizate, folosindu-se în mod curent, carcusele, scuturile, tolele, cutile de

borne, inelele colectoare etc., fapt ce asigură o productivitate ridicată în fabricația acestora și o economie de metal de circa 20—25%.

O atenție deosebită acordă specialiștii noștri **tipizării S.D.V.-urilor** și, în special, a matrițelor. La „Electroputere“ s-a acumulat, în acest domeniu, o bogată experiență. În urma unui studiu amplu, experimentat în practică, au fost tipărite 5 volume, cuprinzînd un nomenclator larg de scule tipizate, care ajută atît pe proiectanți, executanți, cit și pe beneficiari. Întreprinderea „Electrotimis-Timișoara“ a ajuns chiar mai departe cu activitatea de tipizare. Produsele sale (matrițe, ștanțe) au fost tipizate și, ținînd seama de scopul utilizării lor, după dimensiuni, au fost lansate în fabricație în loturi optime. Folosirea matrițelor cit și ștanțelor tipizate constituie o soluție avantajoasă, întrucît ușurează considerabil munca constructorilor de scule atît în proiectare, cit și în execuția lor“.

Anchetă realizată de

**V. BOESCU
L. ȚINTEA**

*) Într-unul din numerele viitoare ne vom ocupa în continuare de prezentarea altor aspecte ale desfășurării procesului de unificare-tipizare.

REZULTATELE ECONOMICE

(Urmare din pag. 9)

conducerea centralei a trecut la analiza și studierea minuțioasă a rezervelor existente de utilizare mai deplină a utilajelor, agregatelor, a timpului de lucru în toate unitățile sale. În funcție de constatările făcute, s-au stabilit măsuri eficiente pentru eliminarea unor neajunsuri, pentru ca în lunile ce au mai rămas din acest an să se obțină de către fiecare unitate o creștere mai accentuată a productivității muncii, diminuarea costurilor de fabricație, sporirea producției la sortimentele mult solicitate etc.

O strînsă corelație între depășirile de plan și onorarea contractelor economice

ORICE ÎNDEPLINIRE a sarcinilor de plan și cu atît mai mult depășirile înregistrate într-o perioadă dată, trebuie să fie corelate strîns cu obligațiile asumate de întreprinderi prin contractele economice încheiate cu beneficiarii. Ținînd seama de interdependența care există între produsele sau semifabricatele executate de producători și cele ce urmează a fi realizate de beneficiari, necesitatea acestei condiții se impune cu acuitate.

Multe întreprinderi din cadrul centralei au reușit, în primele 4 luni ale anului, să onoreze în bună măsură și chiar să depășească livrările de produse stipulate în contractele economice încheiate cu diverși beneficiari. Pe primul loc se situează Întreprinderea „Industria Sirmii“-Cimpia Turzii. Ea și-a

onorat întocmai contractele economice cu întreprinderile Ministerului Industriei Chimice, Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare și cu Bazele județene de aprovizionare, livrînd uneori chiar cantități peste prevederile de plan. Așa a fost cazul bazelor județene de aprovizionare, care au primit în această perioadă cu peste 500 tone mai mult decît prevedeau contractele. La rîndul ei, Întreprinderea de țevi Roman a livrat diferitelor întreprinderi constructoare de mașini, în perioada amintită, în loc de 17 030 tone, 20 717 tone țevi sudate de diferite dimensiuni. Cu mici variații, situația se prezintă asemănătoare și la alte întreprinderi ale centralei.

Și totuși... Deși unele contracte economice au fost onorate (în diferite cazuri cu mult peste prevederi), disciplina contractuală n-a fost întotdeauna respectată întocmai, chiar de către unele din întreprinderile amintite. Întreprinderea de țevi Roman, de pildă, a înregistrat în primele 4 luni ale anului o restanță — potrivit contractelor încheiate — de 1 200 tone, privind unii beneficiari de importante cantități de materii prime (Întreprinderea „Vulcan“-București n-a primit 152 tone țevi, Întreprinderea „I Mai“-Ploiești 19 tone țevi, Întreprinderea de vagoane Caracal 14 tone țevi și altele). Același fenomen s-a petrecut și la „Laminorul“-Brăila. În perioada analizată ea a înregistrat o restanță de 210 tone, neonorînd 4 contracte (63 tone) unor întreprinderi constructoare de mașini. 2 contracte (101 tone) unor întreprinderi chiar din cadrul Ministerului Industriei

Metalurgice s.a. Restanțe însemnate s-au consemnat și la Întreprinderea de țevi „Republica“.

Pe ansamblul centralei, la sfîrșitul primelor 4 luni ale acestui an, s-a consemnat o restanță la onorarea a 274 contracte din cele peste 6 000 încheiate cu scadență la această dată, în cantitate de peste 7 000 tone. Care este explicația acestui fenomen ?

În primul rînd, nu peste tot s-a respectat programarea producției pe decada și lunar. În al doilea rînd, a existat uneori tendința de a se produce mai mult din unele sortimente mai avantajoase fără să se ia în considerație că aceasta nu va putea compensa minusurile la altele.

Desigur, neonorarea unor contracte — cu toate depășirile înregistrate — s-au datorat și neajunsurilor întîmpinate de întreprinderile Centralei de prelucrări metalurgice în domeniul aprovizionării tehnico-materiale. Combinatul siderurgic Galați nu a livrat în ritm corespunzător benzi pentru țevi, fapt ce a produs Întreprinderii „Republica“ și Întreprinderii metalurgice Iași, serioase greutăți în unele perioade în îndeplinirea sarcinilor de plan.

Fîrsește, neajunsurile prezentate nu fac deloc casă bună cu realizările, cu marile posibilități de care dispun unitățile de prelucrări metalurgice pentru a satisface la un grad mai înalt, calitativ și cantitativ, nevoile economiei. De aceea, se cere acționat la nivelul fiecărei unități cit și al centralei, de așa natură încît depășirea planului să aibă loc în special la sortimentele mult solicitate, creîndu-se condiții ca toate contractele economice să fie onorate la termenele scadente.

ORGANIZAREA TERITORIULUI — BAZA UNEI DEZVOLTĂRI ARMONIOASE (II)

III. Criteriul economiei de teren în stabilirea amplasamentelor

ÎN CONTEXTUL dezvoltării economice de ansamblu problemele valorificării optime a resurselor și ale repartizării raționale a forțelor de producție capătă o importanță deosebită. În interrelația dintre aceste două acțiuni, care condiționează ritmul și proporțiile creșterii economice, amplasamentul și dimensionarea diferitelor investiții dețin un loc de seamă. De fapt, amplasamentul constituie actul de naștere al unei exploatare de orice natură; prin caracterul său de „fixitate” trebuie să fie atent conceput, defecțiunile comise fiind adesea iremediabile. Faptul că pământul de cultură este limitat ca întindere (suprafața ce revine pe locuitor fiind la nivelul anului 1976 de 0,46 ha arabil și de 0,70 ha agricol) impune ne-

cesitatea de a justifica în ce măsură au fost analizate și folosite posibilitățile de amplasare pe terenuri neproductive sau improprii producției agricole. Amplasamentul apare deci legat intim de utilizarea pământului, deoarece nu există țară sau teritoriu în care problema economiei de teren să nu fie în prim plan. Politica conservării spațiilor verzi, reglementarea concentrării maxime a construcțiilor influențează modul de folosință a terenului, măsurile de amenajare.

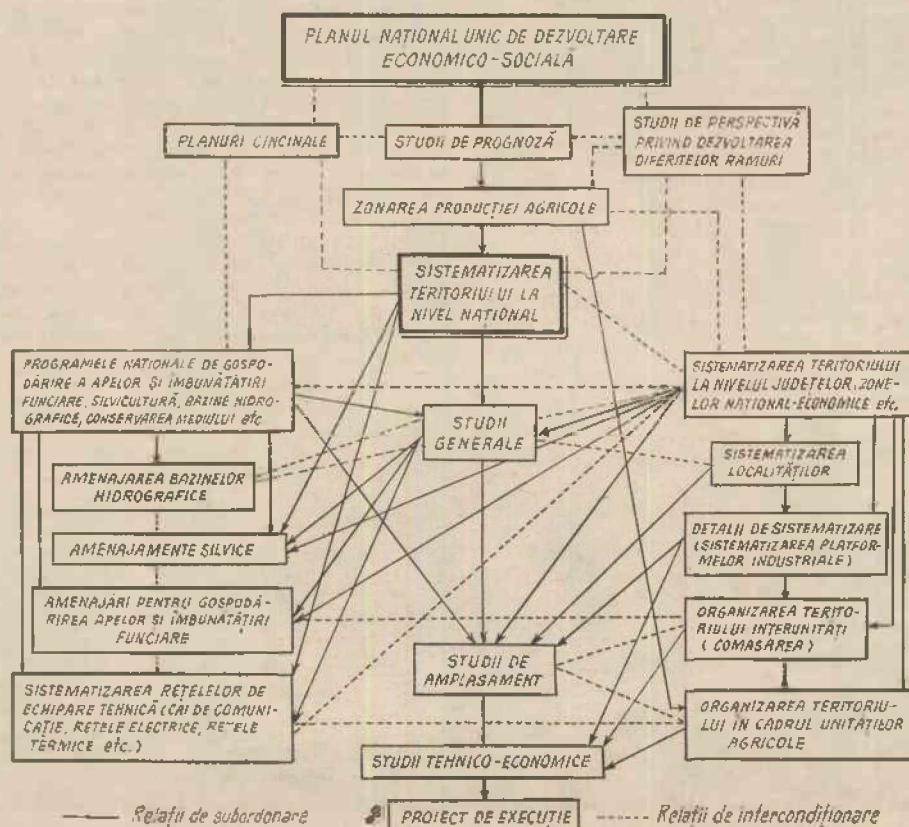
Subliniem, totodată, aspectul deosebit de important că, în agricultură, de pământ sînt strîns legate construcțiile, canalele de desecare și de irigare, drumurile, iazurile, perdelele de protecție etc. Aceste mijloace de producție servesc agriculturii, masivelor funciare în cadrul cărora sînt amplasate. În fapt, de pământ depind amplasamentul și folosința celorlalte mijloace de producție, ceea ce are o importanță deosebită pentru crearea celor mai raționale forme de repartizare și funcționare a mijloacelor de producție în procesul re-producției largite.

În modul de soluționare concretă a problemelor privind amplasarea în profil teritorial, analiza în teren a noilor obiective ale actualului cincinal a evidențiat posibilități reale de îmbunătățire a amplasamentelor atât pentru crearea unor legături funcționale optime, cât și pentru mărirea gradului de ocupare a terenurilor. Astfel, la Tulcea, se are în vedere a fi resistemată teritorial dezvoltarea uzinei de alumina pentru a folosi la maximum terenul, conductele energetice și tehnologice, caile de acces și mijloacele de transport, precum și celelalte utilități. La Medgidia, la fabrica de ciment, este posibilă regruparea tuturor clădirilor anexe, comasarea acestora într-o singură unitate, prin construirea lor pe verticală. La Alexandria, concomitent cu mai buna folosire a spațiilor fabricii de rulmenți, există posibilitatea restrîngerii suprafețelor noi de construcții pe platforma. De asemenea, la Ploiești, dezvoltarea întreprinderii mecanice de utilaj pentru chimie se va realiza pe terenul economisit prin regruparea construcțiilor existente.

Exemplele de mai sus atestă odată în plus necesitatea acordării unei atenții sporite modului de realizare a viitoarelor amplasamente, integrate dezvoltării social-economice a teritoriului.

IV. Organizarea teritoriului unităților agricole — condiție a folosirii raționale a fondului funciar

ORGANIZAREA teritoriului este legată strîns de utilizarea pământului, deoarece prin funcția de valorificare optimă a resurselor naturale și umane, prin funcția de distribuție rațională a forțelor de producție, de asigurare a dezvoltării armonioase a teritoriului se ajunge la dezvoltarea echilibrată a spațiului. Subliniem că nu este suficient să se construiască bazine de retenție, rețele de canale pentru irigații, rețele de desecare, construcții etc. pentru a se vorbi de organizarea teritoriului, chiar dacă în toate aceste cazuri natura geografică este profund modificată. Pentru ca intervenția de amploare poate să influențeze ambianța naturală, landschaftul unei regiuni, fără ca aceasta să fie în corelație cu celelalte elemente spațiale: în acest caz putem vorbi de modifi-



rea peisajului, amenajarea terenului, nu însă și de organizarea teritoriului.

Particularitatea esențială a organizării teritoriului o constituie rezolvarea unitară, complexă a elementelor prezente pe un teritoriu. În cazul organizării teritoriului fiecare element nu se studiază și nu se proiectează izolat, ci într-o interdependență reciprocă și în strinsă legătură cu aspectele vieții economice și sociale prezente pe teritoriul considerat. Abordarea problemelor în afara contextului general, având în vedere dezvoltarea de perspectivă, are ca rezultat o folosire nerațională a solului, o îrosire a fondurilor de investiții. Recentele programe naționale privind sistematizarea teritoriului și localităților, amenajarea bazinelor hidrografice, conservarea mediului, dezvoltarea silviculturii etc., creează un cadru favorabil eliminării tuturor greșelilor majore, oferind baza abordării problemelor de la general la particular, de la cerințele de ansamblu ale economiei teritoriului la cele ale fiecărei unități în parte.

În acest context (ca parte componentă a disciplinei de organizare a teritoriului) organizarea teritoriului agricol contribuie în cel mai înalt grad la folosirea rațională a fondului funciar. Pentru că, în afară de studiile de sistematizare teritorială, organizarea teritoriului se materializează prin lucrările de organizare a teritoriului interunități și în cadrul unităților agricole.

Organizarea teritoriului interunități își concretizează funcția sa în comasarea terenurilor diferitelor deținători în masive funciare compacte și în rectificarea hotarelor corelat cu echiparea tehnică a teritoriului. Astfel, fie că se realizează independent, fie în cadrul marilor sisteme de hidroameliorații sau cu prilejul amenajării bazinelor hidrografice, organizarea terenului interunități contribuie la gruparea tuturor terenurilor dispersate într-un singur masiv funciar în apropierea centrelor de producție și așezărilor populației, la stabilirea mărimii fermelor, la amplasarea și delimitarea lor corelat cu echiparea tehnică, la reamplasarea sau redimensionarea centrelor de producție, a rețelelor de drumuri principale, a rețelelor de canale principale și construcții hidrotehnice. Rezultă deci că în noua etapă organizarea teritoriului interunități permite aplicarea coordonată a tuturor investițiilor pe teritoriu și în special a lucrărilor de hidroameliorații și de conservare a solului în scopul valorificării superioare a resurselor funciare în teritoriul mai vast — sistem hidroameliorativ,

bazin hidrografic zonă natural-economică etc.

Cît privește organizarea teritoriului în cadrul unităților, aceasta cuprinde modul de dispunere a elementelor teritoriale în interiorul unei unități pentru a corespunde cît mai bine cerințelor tehnico-economice, ca un ansamblu de măsuri ce se preconizează pentru îmbunătățirea stabilității teritoriale a unității lor (comasări și rectificări de hotare, arondări și dezarondări, pentru care au existat condiții la organizarea interunității), aplicarea și adaptarea indicatorilor, dimensionarea și amplasarea categoriilor de folosință, amplasarea rețelei de drumuri de exploatare, organizarea terenului fiecărei categorii de folosință, stabilirea echipării tehnice a teritoriului, stabilirea volumului de investiții pentru realizarea parametrilor proiectați.

Organizarea teritoriului condiționează lungimea rețelelor de irigare și desecare permanente și provizorii, volumul construcțiilor pe rețea în corelație cu ordinea și termenele de aducțiune a apei, influențează direct economicitatea sistemului de irigare sau desecare.

În zonele cu relief frământat, organizarea teritoriului — în afara elementelor teritoriale — definește sistemul de agricultură și măsurile de prevenire și combatere a eroziunii solului.

Dacă se are în vedere faptul că transporturile reprezintă circa 30% din volumul cheltuielilor de producție se poate aprecia ce importanță deosebită prezintă amplasarea rațională a rețelei de drumuri. În contextul organizării teritoriului drumurile de exploatare agricolă se stabilesc ca o completare a rețelei tuturor drumurilor de interes general, asigurând o deplasare ușoară a lucrătorilor, mașinilor, transportul încărcăturilor, o servire mai bună a tractoarelor și mașinilor folosite în lucrările agricole și îndeosebi pentru transportul produselor, având permanent în atenție economisirea suprafețelor de teren.

Integrate cu lucrările de sistematizare a teritoriului, cu lucrările de amenajare a sistemelor hidroameliorative, cu lucrările de amenajare a bazinelor hidrografice și cu studiile de zonare a agriculturii, organizarea teritoriului agricol se dovedește a fi un factor coordonator al tuturor măsurilor de gospodărire rațională a resurselor funciare. În concordanță cu aceasta, reactualizările proiectelor de organizare a teritoriului tuturor unităților agricole socialiste pînă la sfîrșitul acestui cincinal vor asigura promovarea în continuare a amplului program de gospodărire rațională a fondului funciar.

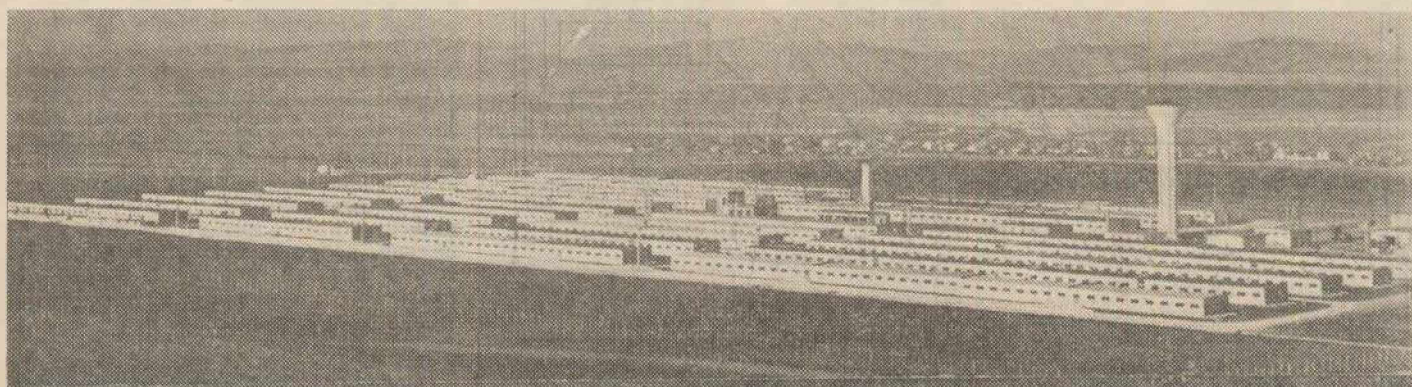
V. Studiul fundamental al fondului funciar — o necesitate economică

COMPLEXITATEA activităților care se dezvoltă în teritoriu pentru satisfacerea cerințelor dezvoltării diferitelor ramuri ale economiei (avînd în vedere reducerea la minimum a alocărilor de terenuri de cultură pentru construcțiile industriale și agrozootehnice, drumuri, rețele electrice etc.), precum și necesitatea îmbunătățirii continue a modului de folosire a terenurilor au impus ca o necesitate imediată elaborarea unui studiu care să permită gospodărirea unitară și creșterea potențialului productiv al fondului funciar. De altfel, recenta măsură a Direcției fondului funciar și cadastru din Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, de a elabora studiul fundamental pentru protecția și îmbunătățirea capacității de producție a fondului funciar pentru fiecare județ va permite o fundamentare științifică a tuturor prognozelor și programelor de măsuri privind folosirea rațională și eficientă a pămîntului pînă în anul 2000. Studiul va reflecta într-o formă unitară politica partidului și statului cu privire la gospodărirea resurselor funciare, în care scop se impun următoarele principii:

- suprafața arabilă trebuie să crească pe seama categoriilor inferioare de folosințe agricole și neagricole;
- suprafața agricolă nu poate fi diminuată, iar ieșirile pe orice cale ale suprafețelor agricole din circuitul producției vegetale trebuie să fie recuperate din terenuri neagricole și neproductive;
- terenurile care prin degradare și-au pierdut total sau parțial capacitatea de producție pentru agricultură sau silvicultură se constituie în perimetre de ameliorare;
- patrimoniul viticol și pomicol se menține la nivelul existent, urmînd să fie modernizat și dezvoltat cu prioritate în podgoriile și bazinele consacrate, pe seama suprafețelor rezultate din defrisarea parcelelor de vii și pomi răzlețite și dispersate în tarlalele de arabil, precum și a plantațiilor îmbătrînite sau în declin;
- pășunile împădurite compact, situate în condiții favorabile de sol și pantă se propun să fie transformate în pajiști, iar acolo unde vegetația forestieră are rol de protecție a solului se trec la păduri, în fondul forestier;

dr. Ion BOLD

(Continuare în pag. 32)



Criteriul economiei de teren în stabilirea amplasamentelor.

ANALIZA ECONOMICO-FINANCIARĂ

Condiții ● Realizare ● Efecte

UNUL DIN OBIECTIVELE de baza ale actualei etape de dezvoltare a țării noastre îl constituie creșterea eficienței economice, prin punerea în valoare a tuturor posibilităților și resurselor materiale și umane de care dispunem. În acest scop, în ultimii ani au crescut tot mai mult rolul și importanța analizei economico-financiare.

În conformitate cu prevederile Legii finanțelor și cu cerințele generale ale gestiunii economice, unităților productive le revin obligații precise pentru analiza profundă și sistematică a activității economico-financiare, în spiritul de înaltă răspundere imprimat de Congresul al XI-lea al partidului, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în vederea stabilirii măsurilor ce se impun pentru consolidarea și generalizarea rezultatelor bune obținute, pentru lichidarea neajunsurilor și recuperarea tuturor rămănelor în urmă în realizarea sarcinilor aprobate prin planul și bugetul de stat, pentru ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a întregii activități. De asemenea, potrivit prevederilor Hotărârii Consiliului de Miniștri nr. 1116/1975 privind îmbunătățirea analizei pe bază de bilanț, creșterea operativității și calității informațiilor și îmbunătățirea rezultatelor economico-financiare ale unităților socialiste de stat — aplicabilă cu începere din acest an — ministerelor, celorlalte organe ale administrației de stat și comitetelor executive ale consiliilor populare și al municipiului București le revin sarcini care să asigure, atât la nivelul fiecărei unități economice, cât și pe ansamblul economiei naționale, pe ramuri, sectoare și domenii de activitate, pe baza unui sistem informațional adecvat, cunoașterea, analiza și valorificarea informațiilor referitoare la modul de îndeplinire a indicatorilor economico-financiar, luarea măsurilor necesare pentru realizarea integrală și la termen a sarcinilor de plan și creșterea eficienței economice.

În contextul acestor sarcini și preocupări se înscrie și dezbateră organizată de redacția *Revistei economice*, împreună cu Catedra de analiză a activității economice din cadrul Academiei de Studii Economice, pentru relevarea rolului și importanței analizei economico-financiare în perfecționarea mecanismului economic, în creșterea

PARTICIPANȚI LA DEZBATERE

lect. univ. **Paul V. Bran** — catedra de finanțe-bănci — A.S.E.
Ioan Chertes — director adjunct în Direcția Centrală de Statistică.
 conf. univ. dr. **Constantin C. Cojocaru** — catedra de analiză activității economice — A.S.E.
Traian Dușa — director adjunct în Ministerul Finanțelor.
 prof. univ. dr. **Alexandru Gheorghiu** — șeful catedrei de analiză activității economice — A.S.E.
Marin Iancu — contabil șef la Întreprinderea „Timpuri Noi” — București.
 conf. univ. dr. **Aurel Isăneșcu** — catedra de analiză activității economice — A.S.E.
 prof. univ. dr. **Dumitru Mărgulescu** — decanul Facultății Finanțe-Contabilitate — A.S.E.
 lect. univ. dr. **Mihai Ristea** — catedra de contabilitate — A.S.E.
 dr. **Petre Rotaru** — corector științific la Institutul de cercetări economice
Stere Stătică — contabil șef la Întreprinderea de pompe — București.
 prof. univ. dr. **Constantin Topciu** — catedra de finanțe-bănci — A.S.E.

eficienței economice a activității unităților productive.

Principalele probleme ridicate, aspecte tratate, păreri formulate și propuneri făcute de participanții la dezbateră le prezentăm în cele ce urmează.

Tripticul: informație-analiză-decizie

Alexandru Gheorghiu — În primul rând, vrem să apreciem inițiativa „Revistei economice” pentru organizarea discuției pe o asemenea temă. Noi am contribuit și dorim să contribuim în continuare la punerea în lumină a principalelor probleme care definesc rolul analizei economice în activitatea întreprinderilor și centralelor în etapa actuală a dezvoltării economiei țării noastre. Considerăm oportun să apreciem, pe de o parte, faptul că activitatea de analiză economică la nive-

lul întreprinderilor, centralelor și ministerelor s-a îmbunătățit substanțial (față de acum un deceniu de pildă), iar pe de altă parte, să subliniem că cerințele actuale ale îmbunătățirii activității economice impun în mod pregnant îmbunătățirea analizei economice — ca instrument decisiv în adoptarea deciziilor de calitate. Tripticul informație-analiză-decizie scoate în evidență faptul că nu este posibilă adoptarea unor decizii de calitate, fără ca acestea să se sprijine pe o activitate de analiză fundamentată științific, după cum calitatea analizei este condiționată de calitatea informațiilor pe care se bazează. Această unitate trebuie gândită și aplicată în interesul calității deciziilor, astfel încât să se adopte decizii optime pentru creșterea și îmbunătățirea activității economice.

Cu privire la calitatea activității de analiză economică apreciez că, pe lângă progresele înregistrate, sunt încă rezerve însemnate de îmbunătățire. Deficiențe mai frecvente sunt fie de natură organizatorică privind desfășurarea activității de analiză, fie generate de timpul redus consacrat acestei activități, fie că nu sunt utilizate metodele cele mai adecvate, fie de faptul că nu sunt antrenate cadrele cele mai competente. Toate aceste deficiențe se reflectă în calitatea analizelor, în cunoașterea fenomenelor care se petrec la scară microeconomică și, implicit, în calitatea deciziilor care se adoptă. Trebuie să pornim de la ideea fundamentală că diferența între o decizie foarte bună și una bună poate să însemne milioane de lei. Se cere a fi elaborate decizii cât mai bine fundamentate, ceea ce, implicit, înseamnă că rolul procesului de analiză să crească substanțial.

Tipurile de analiză, cum sunt, de exemplu: analizele postfactum, curente sau operative, previzionale, nu trebuie văzute ca fiind absolut izolate fiind ne referim la activitatea practică a întreprinderilor. În munca de elaborare a planurilor, în activitatea de control etc. constatăm că se îmbină diverse tipuri de analiză. Activitatea practică, cu obiective complexe, solicită metode diferite, care aparțin fie analizei de tip post-factum, fie celei previzionale.

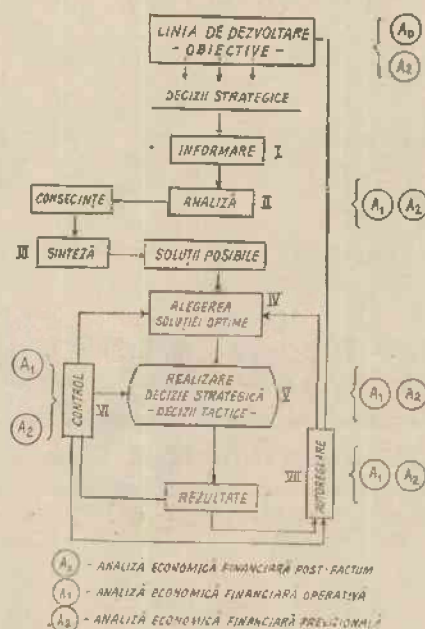
Faptul că analiza activității economice figurează ca disciplină distinctă

de învățămînt contribuie la formarea concepției de analiză, la însușirea metodologiei de analiză de către cei care se pregătesc ca specialiști în domeniul economiei. Sînt unanime aprecierile potrivit cărora cunoștințele însușite în cadrul acestei discipline sînt deosebit de utile în formarea economiștilor. În același timp, realizarea oricărei atribuții al conducerii întreprinderii — prevedere, organizare, coordonare, comandă sau control — presupune analiză economică. Prevederea solicită cu precădere analiza previzională, pe cînd controlul — analiza de tip post-factum. Între acestea se regăsesc toate tipurile de analiză. Nici unul dintre atribuțiile conducerii nu poate fi realizat fără utilizarea analizei de diverse tipuri. Implicit, realizarea oricărei funcții a întreprinderii presupune desfășurarea unui proces de analiză.

Una dintre problemele de mare însemnătate este cum trebuie să se realizeze analizele economice în mod concret în cadrul întreprinderilor. Din punct de vedere organizatoric, analizele economice pot fi realizate de compartimente speciale sau fiecare din compartimentele funcționale existente să realizeze procesul de analiză adaptat la specificul activității pe care o desfășoară. De pildă, în cadrul unor ministere, ca de exemplu Ministerul Industriei Ușoare, s-a mers pe ideea unor compartimente speciale de analiză economică. Este evident că procesul de analiză este indispensabil oricărui compartiment economic, funcțional, din întreprinderi și centrale. Realizarea unei conduceri competente, la nivelul exigențelor științei conducerii presupune implicit procesul de analiză în adoptarea deciziilor. Pe de altă parte, în practica mondială, cea mai largă răspîndire o cunoaște organizarea de tip „staff and line” (stat major) care prevede un compartiment special ce se ocupă cu pregătirea deciziilor pentru conducere, deci cu elaborarea politicii întreprinderii.

O altă idee pe care am susținut-o în ultimul timp în literatura de specialitate și o fac și acum în fața dv. constă în caracterul complex al studiului factorilor care concură la adoptarea unor decizii. Se impune concepția sistemică în studiul factorilor ce trebuie luati în considerație în adoptarea deciziilor. În „Revista economică” au apărut o serie de studii în care ideea aceasta este tot mai pregnant scoasă în evidență. Pe lîngă factorii economici, nu putem face abstracție de alte categorii de factori, cum sînt cei urbanistici, poluanți, sociali, psihologici etc. Raportată la practică, o asemenea idee este necesar să-și găsească reflectarea, de pildă, în deciziile privind investițiile.

Caracterul științific al analizelor este condiționat și de timpul necesar elaborării lor, corelării cu forțele umane și materiale angrenate în acest scop. Una din lipsurile întîlnite în practică este și termenul foarte scurt în care se cere a fi elaborate unele decizii, ceea ce se răsfrînge nefavorabil asupra calității deciziilor. Este revelator în acest sens faptul că, de pildă, într-o serie de cazuri, indicatorii — privind eficiența economică a unor investiții — prevăzuți în proiectele tehnico-economice nu sînt confirmați ulterior după punerea în funcțiune a obiectivelor. În unele cazuri nu este aplicat tipul de analiză dinamică, se adoptă decizii sub impulsul factorilor momentani și ulterior



apar dificultăți în asigurarea eficienței economice. Dacă ne gândim, de pildă, la asimilarea de produse noi este deosebit de utilă analiza pe baza punctului critic combinată cu analiza ciclului de viață al produsului și cu capacitatea de absorbție a pieței interne.

Mijloace moderne de fundamentare a deciziei economice

Paul V. Bran. Pentru început, vom sublinia necesitatea activității de analiză economică-financiară în procesul de conducere a proceselor economice la nivel micro-economic, în special în fundamentarea și conturarea liniei de dezvoltare a întreprinderii, în realizarea deciziei economice. Proiectarea și fundamentarea liniei de dezvoltare presupune prezența analizei pentru cunoașterea situației la un moment dat pe baza datelor referitoare la desfășurarea anterioară a fenomenelor din unitate, precum și pentru previzionarea efectelor viitoare.

Odată adoptate, obiectivele liniei de dezvoltare devin „izvorul” deciziilor strategice care modifică structura economică de producție a unității; din acest moment începe procesul decizional propriu-zis, unde activitatea de analiză economică-financiară, alături de alte forme ale analizei (tehnică, tehnologică, socială etc.), contribuie la cunoașterea procesului în ansamblu: prezența analizei economico-financiare în acest proces are o dublă semnificație pentru desfășurarea procesului respectiv:

— depistarea consecințelor economice și financiare sub forma unor informații simple sau complexe care caracterizează conținutul tuturor acțiunilor de producție, fie ele tehnice sau economice și financiare;

— pornind de la informațiile economice și financiare se vor putea contura efectele și consecințele tehnice,

economice, organizatorice și, bineînțeles, financiare.

În această dublă postură analiza economică-financiară va fi utilizată în etapele de (vezi schema): **analiză**, pentru stabilirea consecințelor ce însoțesc o decizie economică; **realizare** a deciziei strategice, pentru fundamentarea tuturor deciziilor tactice (tehnice, tehnologice, organizatorice, economice, financiare etc.) care au ca scop pregătirea structurii economice de producție pentru a primi spre realizare decizia strategică; **control** al alegerii soluției optime, al realizării deciziei, al rezultatelor și al desfășurării autoreglării; **autoreglare** a procesului decizional prin schimbarea soluției alese anterior sau chiar prin schimbarea obiectivelor liniei de dezvoltare atunci cînd rezultatele nu mai pot fi remediate prin acțiuni de mai mică amploare. De calitatea muncii de analiză în general și a celei economico-financiare în special depinde întregul proces de fundamentare și realizare a deciziei.

Deoarece fenomenul financiar are o existență obiectivă el se va manifesta în mod obligatoriu în faza de realizare a deciziei, făcînd uneori ca soluția aleasă să devină mult prea costisitoare sau rezultatele generale să nu fie satisfăcătoare. Pentru a preveni asemenea situații sînt necesare adîncirea analizei financiare și amplificarea informațiilor pe care aceasta trebuie să le producă în scopul caracterizării situației prezente și fundamentării acțiunilor viitoare.

Faptul că în prezent informațiile puse la dispoziția conducerii nu sînt exploatare suficient poate fi explicat parțial și prin ponderea prea mare în organele de conducere a cadrelor tehnice, pentru care informația economică sau financiară nu are o semnificație la fel de importantă ca cea tehnică.

În fundamentarea deciziilor economice, prin analiza situației prezente și de perspectivă, considerăm că analiza economico-financiară trebuie să reliefeze mai bine fenomenul ce însoțește orice acțiune economică de producție sau de dezvoltare. De aceea, este nevoie de o caracterizare a contribuției metodelor de repartiziție financiară la acoperirea necesarului de fonduri pentru acțiunile care solicită fonduri financiare și din credite, precum și de o caracterizare generală a eficienței folosirii fondurilor primite pentru înființare, dezvoltare și perfecționare prin indicatorul restituirii către societate a fondurilor primite din propriile rezultate financiare. În acest sens, propunem folosirea **balanței fluxului fondurilor financiare la nivelul întreprinderii**, întocmită în varianta plan sau execuție.

În discuțiile pe care le-am purtat a apărut și noțiunea de analiză sistemică, ca instrument de investigație a efectelor multiple pe care le generează funcționarea elementelor structurale ale unui sistem (cum ar fi unitatea economică) sub influența factorilor din afară sau din cauza interacțiunii între elementele constitutive. Sintem de acord cu o astfel de abordare, instrumentele și metodele actuale ale practicii din analiza economico-financiară fiind deficitare în acest domeniu.

Dezbateri consemnate de
Maria IONIȚA

In ajutorul candidaților la examenul de admitere
in învățămîntul economic superior

NECESITATEA REPARTIȚIEI DUPĂ MUNCĂ

Publicăm în continuare consultațiile de economie politică pe temele din programul examenului de admitere în învățămîntul economic superior.

Consultațiile sînt elaborate de membri ai catedrei de economie politică de sub conducerea prof. univ. dr. doc. **N. N. Constantinescu** de la Academia de Studii Economice București.

Necesitatea repartiiției după muncă

de consum individual. Fiecare mod de producție are o formă specifică de repartizare a fondului de consum între membrii societății, care este determinată de relațiile de producție dominante. Astfel, în orînduirea capitalistă, datorită faptului că mijloacele de producție aparțin burgheziei, repartitia se înfăptuiește în interesul acesteia. În schimb, în socialism, odată cu instaurarea proprietății obștești asupra mijloacelor de producție, produsul muncii aparține oamenilor muncii și se repartizează potrivit intereselor lor, ale întregii societăți, în scopul satisfacerii tot mai depline a nevoilor sociale, ale dezvoltării multilaterale a personalității umane.

Cu toate că în orînduirea socialistă produsul muncii aparține membrilor societății acesta nu poate fi repartizat în **întregime** și **direct** oamenilor muncii. Astfel, produsul muncii este destinat pentru :

- acoperirea cheltuielilor materiale de producție consumate în procesul de producție anterior ;
- lărgirea producției și formarea fondurilor de rezervă și asigurare ;
- acoperirea unor necesități generale ale societății : nevoi social-culturale, învățămînt, asistență socială, ocrotirea sănătății, administrația de stat etc. ;
- constituirea fondului de consum individual ce se repartizează direct oamenilor muncii pentru satisfacerea necesităților lor personale.

În socialism, prima fază a societății comuniste, repartitia fondului de consum individual se înfăptuiește în raport cu munca depusă de fiecare în producția socială, potrivit capacităților și posibilităților lor. În această etapă a dezvoltării societății, condițiile obiective și subiective nu fac posibilă o repartitie după nevoi a bunurilor și serviciilor destinate consumului personal. **În primul rînd**, deși producția crește în ritm înalt, nivelul atins în dezvoltarea forțelor de producție nu poate asigura încă acel belșug de bunuri necesare repartiiției după nevoi. **În al doilea rînd**, se mențin încă deosebiri esențiale între munca fizică și cea intelectuală, calificată și mai puțin calificată, grea și ușoară, industrială și agricolă, ceea ce determină o contribuție diferită a oamenilor la dezvoltarea producției sociale. **În al treilea rînd**, munca continuă să constituie un mijloc

de existență, nedevenind încă o necesitate vitală pentru toți membrii societății. În conștiința unora mai persistă tendința de parazitism, de căpătuiala, de încercare de a trăi fără muncă, pe seama societății, de sustragere de la obligațiile sociale.

Iată de ce, societatea socialistă organizează o astfel de repartitie a fondului de consum individual, care să țină seama de contribuția efectivă a fiecăruia la producția socială, de cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii prestate. Cerința repartizării fondului de consum individual în raport cu munca este concepută, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de-al X-lea Congres al U.T.C., în sensul necesității și posibilității ca fiecare membru al societății socialiste, apr de muncă, să-și ridice în permanentă pregătirea profesională și să-și lărgască orizontul de cultură generală, aducîndu-și astfel o contribuție crescîndă, substanțială la progresul economic și social al țării noastre.

Necesitatea obiectivă a distribuirii masei principale de bunuri și servicii de consum individual în raport cu aportul fiecăruia la producția socială este reflectată de **legea repartiiției după muncă**.

În virtutea cerinței acestei legi economice, în repartitia bunurilor și serviciilor destinate consumului individual se ține seama de următoarele principii : la muncă egală — retribuție egală ; retribuție diferențiată în funcție de calitatea muncii depuse, de calificarea lucrătorilor, de importanța economico-socială a muncii, de condițiile în care ea se desfășoară.

Repartitia după muncă constituie principala cale de înfăptuire a cointeresării materiale personale. Ea asigură imbinarea armonioasă a intereselor fundamentale ale societății cu cele personale ale oamenilor muncii, ceea ce permite stimularea dezvoltării și perfecționării producției sociale, sporirea productivității muncii și a eficienței economice, suportul material al ridicării sistematice a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.

Retribuția după muncă în unitățile socialiste de stat

Relațiile de producție în cadrul unei orînduiri sociale determină și forma specifică prin care se realizează repartitia fondului de consum individual. În capitalism, principala formă o constituie **salariul**, categorie economică care exprimă prima relație de exploatare a omului de către om ; salariul este expresia bănească a valorii mărfii — forța de muncă, respectiv prețul ei.

În socialism, repartizarea principalei părți a fondului de consum individual se realizează prin **retribuția pentru muncă**. retribuția pentru muncă reprezintă partea din valoarea nou creată (venitul național) destinată consumului individual și care se repartizează în mod planificat oamenilor muncii, în raport cu cantitatea, calitatea și importanța economico-socială a muncii prestate. Pentru munca depusă de lucrătorii din întreprinderile și instituțiile de stat, precum și din cooperativele meșteșugărești și de consum se utilizează **retribuția în bani**.

Retribuția după muncă este privită sub două aspecte: retribuția nominală și retribuția reală. **Retribuția nominală** reprezintă suma de bani pe care o primește lucrătorul, chenzinal sau lunar, potrivit muncii depuse. **Retribuția reală** reprezintă cantitatea de bunuri și servicii care poate fi obținută în schimbul retribuției nominale.

În funcție de condițiile specifice diferitelor domenii de activitate, al gradului de înzestrare a muncii, în practică se utilizează mai multe forme de retribuție: a) retribuția în regie (pe unitatea de timp); b) retribuția în acord (pe unitatea de produs); c) retribuția pe bază de tarife sau cote procentuale.

Retribuirea în regie înseamnă remunerarea lucrătorilor după timpul efectiv lucrat (oră, zi, lună), ținându-se seama de nivelul calificării, de complexitatea muncii, de răspunderea încredințată.

Retribuirea în acord înseamnă remunerarea lucrătorilor în raport cu cantitatea de bunuri sau operațiuni executate în unitatea de timp.

În practică, retribuția în acord se aplică prin mai multe forme. În **acord direct**, când retribuția se stabilește după un tarif constant, mărimea ei fiind direct proporțională cu numărul produselor sau al operațiunilor executate. În **acord progresiv**, când la un anumit nivel de realizare a sarcinilor de plan tariful se majorează, în anumite proporții, fie pentru partea din producție care depășește nivelul planificat, fie pentru întreaga producție realizată. În **acord global**, în condițiile în care o formație de lucru își desfășoară activitatea pe baza unui contract-angajament. În aceste situații, mărimea retribuției se stabilește în funcție de îndeplinirea sarcinilor asumate. În **acord indirect**, pentru remunerarea personalului care servește pe muncitorul retribuit în acord, mărimea retribuției acestora fiind proporțională cu nivelul mediu de realizare a normelor de către muncitorii de bază.

Retribuirea pe bază de tarife sau cote procentuale se practică în comerț, în activitatea de achiziții sau prestări de servicii. Mărimea retribuției personalului este direct proporțională cu nivelul de realizare a sarcinilor. În comerțul cu amănuntul, alimentația publică și unitățile hoteliere se aplică **retribuția prin remiză**.

Pe lângă retribuția de bază, oamenii muncii primesc și anumite sporuri, precum și premii. În cadrul sistemului de sporuri locul principal îl ocupă **sporul de vechime**, care se acordă în cote procentuale în raport cu vechimea neîntreruptă în aceeași unitate. La sfârșitul anului, precum și în cursul acestuia, în funcție de rezultatele în producție se acordă lucrătorilor premii. **Premiile anuale** (gratificațiile) se acordă din fondul de premii al unităților, a cărui constituire depinde de îndeplinirea principalilor indicatori sintetici ce caracterizează activitatea fiecărei unități. În cursul anului lucrătorii care obțin rezultate deosebite în muncă, realizează economii de materiale, depășesc planul de export etc. primesc de asemenea premii.

Retribuția după muncă în agricultura cooperatistă

muncii în unitățile agricole cooperatiste (proiect) sistemul de retribuție după muncă cuprinde: retribuția de bază, retribuția suplimentară, sporul de vechime.

Retribuția de bază, constituie partea principală a retribuției totale a cooperatorilor. Nivelul acesteia se poate stabili diferențiat pe activități, în funcție de importanța lor, iar în interiorul lor, pe categorii sau grupe de lucrări. În raport de condițiile concrete din unitățile cooperatiste, pe baza aprobării adunării generale a cooperativei agricole, se utilizează următoarele forme de retribuție: acord global; acord direct; tarife pe norme de muncă; în regie sau după timp; în cote procentuale.

a. **Acordul global** constituie forma principală de retribuție a cooperatorilor prin care se leagă nemijlocit mărimea veniturilor lor personale de rezultatele obținute. Retribuirea în acord global se face fie sub forma **acordului global cu tarif constant** pe unitatea de produs sau la 1000 lei producție obținută, fie sub forma **acordului global cu tarif constant pe unitate de produs** sau la 1000 lei producție până la nivelul producției planifi-

cate, pentru depășirea acesteia folosindu-se retribuția suplimentară.

b. **Acordul direct** se practică pentru retribuția cooperativelor care lucrează în sectoarele de producție industrială, de construcții și prestări de servicii. Tarifele de retribuție se stabilesc potrivit normelor elaborate de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și de U.N.C.A.P.

c. **Retribuirea pe baza tarifului pe normă de muncă** se aplică la lucrările ce nu pot fi angajate în acord global. Mărimea retribuției se determină pe baza nivelului tarifelor pe normă de muncă rezultat din planul de producție și financiar al cooperativei agricole.

d. **Retribuirea în regie sau după timp**, se practică în condițiile executării unor produse sau lucrări de serie mică, unicate, de către cooperatori calificați care lucrează în sectoarele de producție industrială, de construcții sau prestări de servicii. Mărimea retribuției se stabilește pe unitate de timp și se acordă pentru timpul efectiv lucrat, în funcție de calitatea lucrărilor.

e. **Retribuirea prin cote procentuale** din producție sau din valoarea acesteia se utilizează pentru retribuția lucrătorilor care participă la lucrările de întreținere și recoltare a finetelor naturale și cultivate, fasole și dovleci în culturi intercalate etc.; de asemenea, se practică și pentru retribuția cooperativelor din sectoarele neagricole, care primesc o anumită parte din valoarea prestărilor de servicii.

Asigurarea cooperativelor cu venituri permanente și sigure se realizează printr-o formă specifică de retribuție — **venitul garantat** și care se aplică pe întreaga unitate sau numai pe anumite sectoare de activitate, cultur, categorii de animale. Plata lui este condițională de îndeplinirea sarcinilor de producție planificate. De venit garantat beneficiază cooperativii care lucrează nemijlocit în producția agricolă și sunt retribuiți pe baza acordului global, cu tarif constant pe unitatea de produs sau la 1000 lei producție obținută, cooperativii care efectuează lucrări ce nu pot fi angajate în acord global, retribuția făcându-se în regie sau după timp; cooperativii calificați în diferite meserii. Nivelul venitului garantat depinde de importanța sectorului de activitate.

Pentru munca prestată, cooperativii primesc retribuția fie **în bani**, fie **în bani și natură**. În cooperativele agricole sau sectoarele de activitate în care se aplică numai retribuția în bani, pentru satisfacerea necesităților de cereale ale cooperativilor, unitatea poate vinde acestora, la preț de contractare, anumite cantități de grâu și porumb.

Retribuirea cooperativilor se face lunar, sub formă de **avansuri**, în proporție de 80—90% din retribuția în bani, cu condiția executării integrale a sarcinilor de producție stabilite. De asemenea, după recoltarea produselor se acordă avansuri în natură în proporție de 50% din drepturile cuvenite. Diferențele de venituri se achită la finele anului, după stabilirea **fondului total de retribuție realizat** și a volumului total de muncă realizat.

Retribuția suplimentară. Pentru depășirea producției planificate, în condițiile retribuției pe baza acordului global cu tarif constant până la nivelul producției obținute, ale retribuției cu tarife pe normă de muncă și în regie, cooperativii care lucrează în producție, cei care îndeplinesc funcții de conducere și de execuție tehnică, economică și de altă specialitate primesc o parte din producția sau valoarea realizată peste sarcinile de plan. Fondul de retribuție suplimentară poate reprezenta cel mult 50% din producția sau valoarea producției obținută peste plan. Ea se acordă în bani sau în bani și natură, la încheierea ciclului de producție, după cunoașterea rezultatelor, cu condiția îndeplinirii sarcinilor înscrise în angajament la nivelul întregii formații de lucru.

În vederea permanentizării forței de muncă în cadrul aceleiași unități agricole cooperatiste, al aceluiași sector de activitate, cooperativii care lucrează în zootehnie, legumicultură, viticultură, pomicultură, cei calificați în diferite meserii, precum și cei care execută funcții de conducere și de execuție tehnică, economice și de altă specialitate beneficiază de un **spor de vechime neîntreruptă**, care se ridică la 2—8% din mărimea retribuției de bază. De asemenea, cooperativii care îndeplinesc funcția de președinte, vicepreședinte scos din producție, șef de fermă sau de brigadă primesc de la stat o **indemnizație lunară**, a cărei mărime depinde de gradul de organizare a unității, de răspunderea lor pentru realizarea sarcinilor de producție, pentru îndeplinirea obligațiilor de a contribui la fondul de stat.

Stimularea materială a țăranimii cooperatiste este legată organic de creșterea **răspunderii materiale** personale. Acei cooperativii apti de muncă, care din motive nejustificate nu-și îndeplinesc obligațiile asumate, au o participare sporadică la muncă, aduc prejudicii avutului obștesc suportă răspunderea materială a comportamentului lor.

conf. univ. dr. Sandu COSTACHE

CONTINUITATEA DEZVOLTĂRII REȚELEI ȘI POPULAȚIEI URBANE PE TERITORIUL ROMÂNIEI

DEZVOLTAREA rețelei și a populației urbane pe teritoriul României demonstrează o continuitate permanentă a fenomenului urban pe întreg teritoriul țării, începând din perioada primelor organizări social-teritoriale ale populației autohtone. Majoritatea orașelor sau a altor așezări cu caracter urban de astăzi se află fie pe ruinele vechilor centre urbane, îndeosebi cetăți sau târguri, fie în imediata lor apropiere. Sînt semnificative în acest sens denumirile date formațiunilor urbane sau cvasiurbane pe care le păstrăm și astăzi cum sînt cele de cetate, tîrg, oraș. Sensul acestor noțiuni de bază care au persistat pînă astăzi în limba română, alături de alte elemente concludente, conturează una dintre cele mai importante concluzii în analiza factorilor care au favorizat apariția și dezvoltarea orașelor în țara noastră și anume că în formarea rețelei urbane, în procesul de creștere al populației urbane în general, elementul primordial rămîne cel autohton, cu toate evenimentele istorice petrecute pe teritoriul țării noastre, cu toată diversitatea factorilor care s-au suprapus, s-au diferențiat de la epocă la epocă. Orașele românești de pe întregul teritoriu al Republicii Socialiste România sînt consecințe ale concentrării populațiilor locale, băștinașe, alături de care s-au așezat de-a lungul istoriei și populații de alte naționalități.

Tradiția așezărilor geto-dacice și romane

EXISTENȚA și apariția timpurie a centrelor cvasi-urbane și a orașelor a fost posibilă datorită faptului că pe teritoriul țării noastre s-a dezvoltat, încă cu cîteva secole înaintea erei noastre, o viață economică și socială intensă, axată pe o rețea densă de așezări umane.

Datele istorice cunoscute astăzi despre așezările umane din țara noastră, dovedesc existența unui număr mare de „dave” încă în secolele III—I î.e.n., cînd dacii ajunseseră la o cultură materială dezvoltată, iar așezările lor începuseră să fie intens locuite.

Davele sînt atestate arheologic pe întreg cuprinsul țării — vatră a poporului geto-dac. Mai tîrziu le întîlnim sub forma de „cetăți de piatră” sau de „pămînt”, centre fortificate sau „grădiști”. În primul rînd se remarcă așezările fortificate din centrul statului dac din sud-vestul Daciei intracarpatică grupate în jurul Sarmizegetusei Regia (de lingă Grădiștea Muncelului). Este vorba de vechile cetăți de la Banița, Piatra Roșie, Blidaru Costești, Tilișca, Căpîlna, Piatra Craivii, și altele care atît prin vechimea și prin dispunerea lor în teritoriu dovedesc existența

unui adevărat sistem de apărare care acoperea întreg acest tînut muntos.

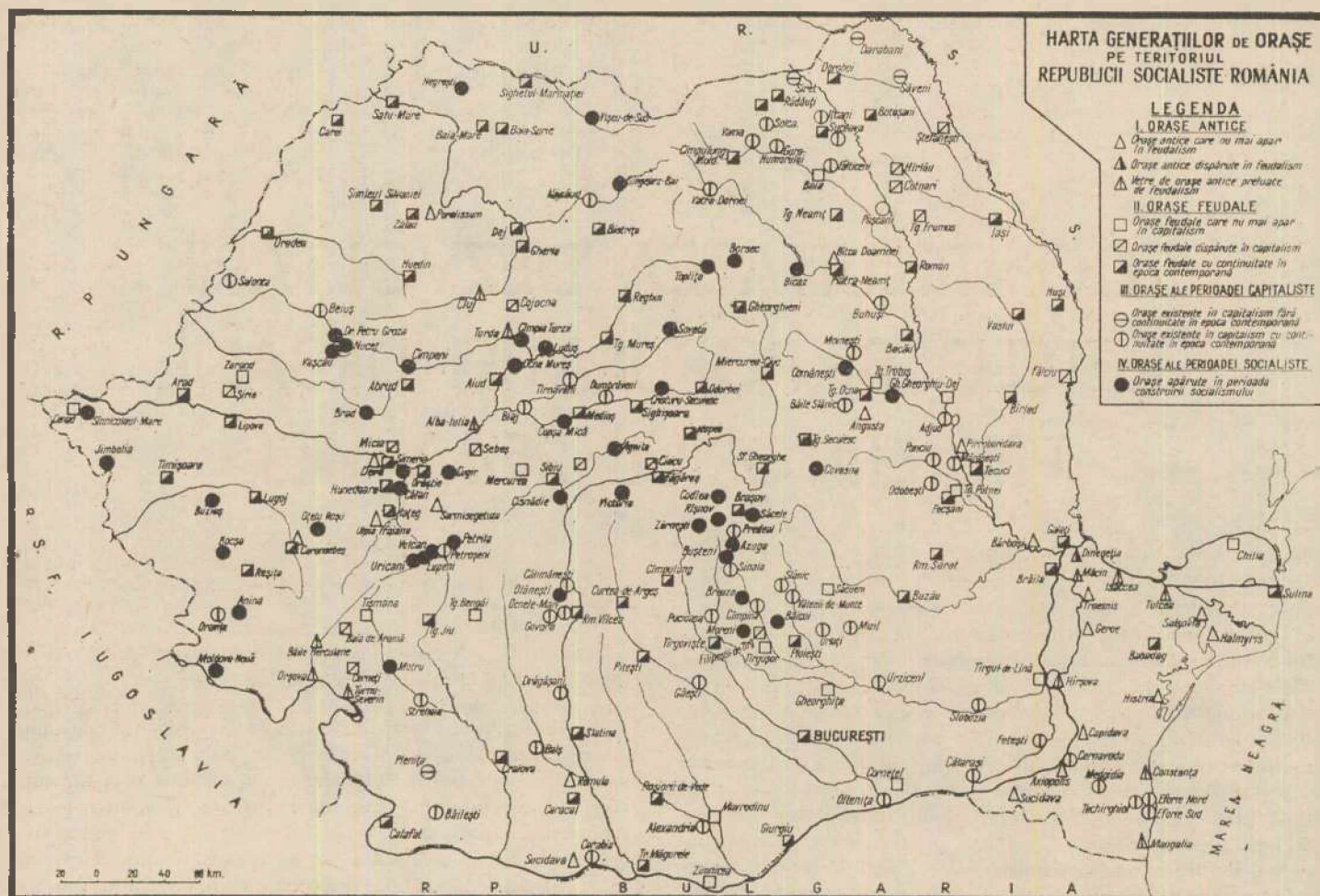
Vechile cetăți de la Căpîlna, Banița, Tilișca au făcut parte, probabil, dintr-o centură exterioară dispusă în jurul grupului central de cetăți și așezări ale Sarmizegetusei.

Materialele descoperite la Piatra Craivii (ziduri de piatră, terase, platforme etc.) care urmează contururile virfului stîncos, aproape inaccesibil, ne dovedesc o veche tradiție dacică în alegerea locurilor pentru fortificații, dar totodată este un indiciu prețios în a presupune existența numeroasă a acestor fortărețe pe partea dreaptă a Mureșului, în Munții Apuseni pînă dincolo de Napoca. Este bunăoară greu de împăcat cu ideea că multitudinea cetăților jărănești de pe cuprinsul Podișului Transilvaniei, cocoțate în virf de deal au apărut deodată în timpul migrațiilor popoarelor. Deși acestea atestă o tehnică caracteristică epocii feudale, legătura lor este indisolubilă cu vechea tradiție autohtonă de alegere a locului și destinației fortificațiilor.

Această situație ne face să credem că asemenea „locuri întărite” nu sînt altceva (cel puțin în marea lor majoritate) decît un rezultat al continuării tradiției fortificațiilor autohtone de refugiu, dezvoltate în condițiile specifice perioadei migrației popoarelor. Din acest punct de vedere devine deosebit de valoroasă prezența cetăților „de pămînt” alături sau aproape de cele de „piatră”. Este un fapt deja argumentat că cetăți de pămînt ca Biharia (Bihor), Proștea Mare (Medias), Moldovenești (Turda), Laz, (Sebeș) și altele, prin mărfurile de cultură materială, permit datări adînci în preistorie.

Așezări geto-dacice, urbane sau cvasi-urbane sînt evident atestate și în toate zonele țării în zona carpato-dunăreană și pontică. Explorările arheologice recente confirmă existența geto-dacică a unor însemnate așezări fortificate, aglomerate, pe spații restrînse, mult apropiate de mediul urban al timpurilor respective cum sînt așezările de la Piscul Crăsanilor, Tinosul, Cietățeni, Zimnicea, Popești, Tei, Coțofeni, Stoina etc.

Claudius Ptolemeu înserează în harta sa un număr de 44 de oppida, orașe „întărite”. După localizarea dată de Ptolemeu (cităm centrele: Docidava (Dacidava) nord-vestul țării (Crisana); Arcobadava — la răsărit de Porolissum (regiunea Bistriței sau Rodnei); Triphulan, Patridava, Carsidava (nordul Moldovei), Petrodava — centrul Moldovei, la vest de Siret; Sangidava, pe Mures, în regiunea Topliței; Utidava, la sud de Petrodava în Moldova; Marcodava, nord-est de Apulum; Ziridava, pe Mures în regiunea Cenad; Singidava, pe Mures în regiunea Devei; Comidava, în sud-estul podișului Transilvaniei, regiunea Trei Scaune; Ramidava, sud-vestul Moldovei; Zasadava, nord-estul Munteniei; Zurodava, nord-vestul Banatului; Nelindava pe lingă Ialomița, în estul Munteniei; Tiasum, în Muntenia centrală (spre est de Netindava); Arcina, prin Oltenia de nord sau centrală, (probabil Arcanii de as-



Harta generațiilor de orașe, publicată în „Orașele României”, de V. Cucu, Editura Științifică, 1970.

tăzi); Sorbun, prin Drăgănești-Vlașca; Zargidava, Tamasi-dava, Piroboridava la răsărit de Siret pe linia Tecuci, Vaslui, Bacău, Roman.

Insemnate centre urbane din perioada romană, erau în sudul țării: Drobeta și Dierna. Drobeta, pe vatra căruia s-a dezvoltat în întregime orașul de astăzi Drobeta — Turnu-Severin. Înflorirea și-o datorește condițiilor naturale și economice de care se bucura: clima dulce favoriza practicarea agriculturii, nod de drumuri, port oficial al Daciei, cheia de răsărit a Porților de Fier și poartă a provinciei prin podul imperial. Prosperitatea economică i-a adus titlul de colonia splendidissima.

Până la ocuparea Daciei de către romani, așezarea pe care înfloresc Drobeta, avea funcțiuni bine stabilite. Aici făceau escală corăbiile care se avântau în susul Danubiului prin Porțile de Fier și Cazane. Dierna, de asemenea, port la Dunăre pe locul unde se află astăzi Orșova, era locul de acostare al corăbiilor care coborau din „strînsoarea” și viltoarea clocoțitoare a Cazanelor.

Dierna în același timp era punctul de convergență al căilor fluviale cu marele drum imperial ce cobora dinspre Sarmizegetusa, prin Tibiscum — Ad Mediam.

Un alt oraș important în sudul Daciei era Romula („Mica Romă”), ale cărei ruine s-au păstrat destul de bine pînă în a doua jumătate a secolului trecut. Romula era așezat pe malul Oltului. — fiind un oraș înființat de coloniști romani (coloniae), cunoscut mult timp sub denumirea de cetatea Antina.

Un oraș important din perioada respectivă situat pe Dunăre este Sucidava ale cărei ruine sînt îngropate sub actualul sat Celei de lângă Corabia. Așezată la Dunăre, într-un sector ușor de trecut și într-o bogată regiune agricolă și piscicolă, adăpostită de păduri de trestii și sălcii împotriva invaziilor, Sucidava se dezvoltă ca un important punct vamal și militar.

Sucidava domina, împreună cu Romula, întreg sudul Daciei,

spre ele gravitînd întreaga viață economică a regiunii; Sucidava, pe lângă avantajele oferite de o agricultură dezvoltată, beneficia de resursele pe care le oferea lunca Dunării și îndeosebi de poziția sa de port, și de capăt al drumurilor de pe Olt și dinspre Jiu, de la Pelendava (Craiova de astăzi).

Sucidava se presupune a fi un toponimic geto-dacic, în traducere însemnînd „tîrgul Sucilor”.

Au existat multe alte așezări urbane în sudul țării. Astfel Malva, capitala Daciei Malvensis, se pare că este numele autohton (dac) al Romulei, marele oraș roman din cîmpie.

Au mai fost descoperite așezări urbane din aceeași perioadă la Cioroi-Dolj și Răcari-Dolj, unde se constată o lungă continuitate de viață daco-romană și după retragerea aureliană din secolul al III-lea.

O așezare cunoscută, construită în secolul al IV-lea, este cetatea romană de la Turnu Măgurele (Turris) care va fi reînținerită și în secolele următoare.

O altă categorie de așezări, care au avut o dezvoltare economică mai deosebită, au fost și unele dintre așezările întemeiate în jurul castror romane (fortificații militare), așa numitele canabae. Nu există castru în Dacia lîngă care să nu se găsească aceste canabae, în care negustorul găsea clienți pentru marfa adusă, iar populația vecină își putea desface produsele agricole ale micii sale gospodării.

Unele canabae s-au dezvoltat ca centre economice de oarecare importanță și cu un început de viață orășenească, rămînd totuși așezări cu caracter agricol.

Au devenit deja binecunoscute fostele orașe din regiunile centrale și nordice ale Daciei. În această categorie se înscrie primul oraș întemeiat în Dacia — după ocupația de către romani — Sarmizegetusa (satul Sarmizegetusa de astăzi în apropiere de vechea capitală dacă, distrusă de romani). Orașul

construit la capătul de vest al Depresiunii Hațeg, între anii 106 și 110, a fost împrejmuit cu ziduri, avea un forum și numeroase clădiri și palate. Orașul avea între 15 000 și 20 000 de locuitori, mai multe temple și un amfiteatru.

Orașul Napoca (Cluj-Napoca), mai întâi municipiu, ridicat la rang de colonie în timpul lui Marcus Aurelius, era așezat pe râul Someș, pe drumul imperial Sarmizegetusa — Apulum — Potaissa — Napoca — Porolissum. Era un oraș civil, aflat în mijlocul unui teritoriu fertil, la intersecția unor drumuri importante, în apropierea unor casre care asigurau paza graniței. Activitatea meșteșugărească era bine reprezentată.

Rețeaua urbană a Daciei era completată de orașul Apulum (Alba Iulia) care avea diverse funcții, din care predominanta era cea militară, fiind sediul permanent al legiunii a XIII-Ge-mina. Apulum se dezvoltă pe malul nordic al râului Mureș, într-o poziție de centru față de drumurile care veneau dinspre Banat, Tisa, Tirnave, Porolissum și regiunea auriferă (pe valea Ampoiului): Orașul a fost probabil cel mai înfloritor centru al Daciei romane, deoarece este cunoscut (încă din timpul Antoninilor) atât sub titlu de colonie cât și sub cel de municipiu. Această poziție administrativă ar fi un argument al existenței de fapt a două orașe din care unul roman format în imediata apropiere a acestuia din canabaele legiunii, element ce justifică de altfel și numărul mare de locuitori care i se atribuie.

Orașul Ampleum sau Amperum (Zlatna), municipiu, ocupă un loc special în rețeaua de orașe a Daciei, fiind centrul administrației minelor de aur aflate în apropiere, cărora stăpânirea romană le dădea mare importanță deoarece aurul extras era venitul direct al casei împăratului. Sub administrația acestui oraș intrau așezările Alburnus Maior (Roșia Montană) și cele din jurul actualului oraș Brad. Urme de mine romane se întind în foarte multe localități din regiune (Băița, Măgura-Toplița, Baia de Criș ș.a.).

Orașul Porolissum (satul Moigrad — com. Mirșid, jud. Sălaj) municipiu, rezultat al unirii mai multor canabae amplasate în jurul marelui centru aflat în apropiere, devine la reforma administrativă a Daciei și împărțirii sale în 3 regiuni, capitala uneia dintre acestea. Ulterior reformei, ca urmare a sporirii ponderii funcțiilor economice și a dezvoltării meșteșugurilor, orașul cunoaște o epocă de prosperitate care durează până în timpul domniei lui Caracalla.

Porolissum s-a ridicat în apropierea unei vechi așezări dacice (situată pe dealul Măgura — 504 m), pe platoul Pomiet (502 m), la poalele și în fața dealului Măgura. Este desigur un punct de mare importanță strategică, ales de Traian, dar nelipsit fiind rolul de a înlesni schimburile cu târgurile de pe drumul care ducea la Aquincum (Budapesta de azi).

Continuitatea fenomenului urban

ORASELE ȘI CASTRELE, poate mai numeroase decât cele pe care le cunoaștem acum, și-au bazat dezvoltarea pe existența unei populații autohtone numeroase, atât la deal cât și la cîmpie, care locuia în marea ei majoritate în sate (vici).

Dar în secolele III și IV dezvoltarea orașelor ca și a întregii economii a regiunii este din ce în ce mai îngreunată de popoarele migratoare. Cu toate distrugerile des suferite, orașele se refac, iar romanii continuă și după retragerea aureliană să păstreze o zonă de-a lungul Dunării cu importante capete de pod, centre economice și militare: Sucidava, Drobeta, Dierna, Ilinova, Bistreț, Desa. În secolul al IV-lea Constantin cel Mare întărește din nou unele cetăți: Drobeta, Sucidava și Daphne (la vărsarea Argeșului). Cea mai mare atenție se acordă Sucidavei unde se construiește și un pod de piatră între orașele Sucidava și Oescus. De asemenea, este întărită cetatea Turris.

Năvălirea hunilor, în secolul al IV-lea, duce la o nouă distrugere a orașelor de pe teritoriul actual al României. O înviore a orașelor, îndeosebi a celor dunărene are loc la începutul

secolului al VI-lea, sub Justinian, cînd se restaurează numeroase cetăți distruse: Drobeta, Sucidava, Daphne, Turris.

În secolele de nesiguranță și distrugeri viața urbană s-a redus, accentuîndu-se în schimb ruralismul. Populația românească formată prin amestecul daco-romanilor și asimilarea elementelor migratoare care au trecut în secolele III—X pe teritoriul țării noastre a continuat, la adăpostul codrilor din cîmpie, de la dealuri și munte, să-și desfășoare viața economică și socială, asigurînd continuitatea și specificul vieții românești pe întreg teritoriul.

De amintit în acest sens un document cartografic datat din anul 1504, (publicat în „Istoria cartografiei. Monitorul oficial. Imprimeria națională, Buc. 1938) în care sub denumirea de ROMANIAE este reprezentat teritoriul țării noastre pe care sînt inserate localități cu semnul de celate, a căror continuitate este documentată pînă în zilele noastre și care de la sine înțeles presupun o existență cu mult mai veche decât documentul menționat. Harta amintită scoate totodată în evidență unitatea pămîntului românesc cunoscut în acea vreme sub denumirile de Valachia pentru Țara Românească, Septentrio Moldavia pentru Moldova și Valachia Interior (sublinierea noastră) care semnifică teritoriul din dreapta Oltului, respectiv Transilvania de astăzi care se învecina în vest (așa cum se consemnează) cu HUNGARIE PARS.

Din această hartă mai reținem ca foarte semnificativ pentru ilustrarea continuității așezărilor pe teritoriul patriei noastre denumirile de Arcin (probabil Arcanii de astăzi), Zelatina (probabil Zlatna), Argisch (probabil Curtea de Argeș), Bucheresch, Azud, Niemeș, Vaslui ș.a.

Începînd din secolul al X-lea, de cînd avem date mai numeroase despre existența unor formații feudale și despre existența unui trafic comercial intens pe Dunăre, au început să se dezvolte târgurile și să crească sub raportul întinderii și al populației. Dezvoltarea lor s-a intensificat după unificarea cnezatelor care prin dregătorii domnitorilor a generat paza unor teritorii mult mai întinse decât ale cnezatelor anterioare, favorizînd în același timp comerțul intern, de tranzit și extern. (vezi harta generațiilor de orașe de la pag. 26).

Tîrgurile, a căror existență în multe cazuri începe cu mult înainte de 1300, sînt așezate în general lîngă o apă curgătoare, pe valea unui riu și servesc satele de pe aceeași vale.

Ele nu fac, aproape în toate cazurile, decât să continue alte așezări, să asigure permanența locuirii care poate fi identificată pînă mult înainte, în îndepărtatele epoci ale fierului, bronzului și neoliticului.

Condițiile istorice specifice în care s-au dezvoltat țările române în secolul al XVIII-lea și al XIX-lea au determinat o anumită evoluție a dezvoltării capitalismului și a dezvoltării orașelor ca urmare a faptului că procesul a avut loc cu înîrziere și nu a fost dus, timp îndelungat, pînă la capăt în Principatele Române, iar relațiile feudale care s-au menținut mult timp foarte puternice, au permis folosirea chiar și în manufacturi a țărănilor clăcași.

Dominația otomană și nesiguranța politică și economică au determinat de asemenea înîrzierea generalizării relațiilor de producție capitaliste.

Războaiele care s-au desfășurat aproape neconținut pe teritoriul României în secolul al XVIII-lea și prima jumătate a secolului al XIX-lea au îngreunat atât creșterea producției agricole, cît și dezvoltarea în general a modului de producție capitalist.

Cu toată încetineala și caracterul contradictoriu, datorită acestei situații specifice, procesul trecerii economiei țărilor române pe făgașul capitalismului a fost un proces ireversibil care nu a înîrziat să influențeze asupra orașelor. Populația urbană a crescut, orașele și-au schimbat treptat înfățișarea, diferențierea socială a locuitorilor s-a adîncit și a crescut numărul celor care renunțînd la agricultură s-au dedicat unor ocupații specifice orașenești.

Această caracteristică a avut importante urmări urbanistice, atât în ceea ce privește amplasarea și structura orașelor cît și în ceea ce privește alcătuirea rețelelor de orașe, fenomen care a căpătat un nou curs în anii socialismului, atât ca amploare cît și ca orientare.

prof. univ. dr. V. CUCU

UNA DIN DIRECȚIILE apologeticii optimiste din cadrul ideologiei economice burgheze americane, și desigur cea mai importantă pentru burghezie prin funcție socială și nivel de elaborare teoretică, este generată de necesitatea tot mai acut conștientizată a asigurării „securității sistemului”. Ea exprimă interesele nu ale unei părti a burgheziei, ci ale ansamblului acesteia și este specifică etapei capitalismului monopolist de stat. Cea mai recentă și semnificativă concepție în cadrul acestei orientări a fost expusă de Daniel Bell în cartea sa „The Coming of the Post-Industrial Society”⁽¹⁾.

Prof. Bell își construiește schema teoretică pe două noi concepte prin care încearcă să definească natura, respectiv mobilurile și tipurile comportamentale ale corporațiilor — modalitățile economizantă și sociologizantă.

Pe scurt, în definiția lui Bell, modalitatea economizantă, congenital proprie corporației, constă în faptul că întregul comportament al acesteia este subordonat realizării „eficienței” economice, concretizate în „productivitate”. Maximizarea „randamentelor”, „optimizarea” și „costurile reduse” sînt noțiunile prin care se definește „raționalitatea economică”, realizabilă, consideră Bell, numai prin mecanismul pieței, ca arbitru al alocării optime a resurselor. Corporația a fost cea invenție socială prin care comportamentul economizant a fost instituționalizat, asigurându-se astfel instrumentul de realizare a principalului obiectiv al „noii societăți

SUBSTRATUL TEORIEI COMPORTAMENTULUI „SOCIOLOGIZANT” AL CORPORAȚIILOR (1)

industriale”, care ar fi creșterea producției de bunuri materiale.

În acest obiectiv, în „dezirabilitatea creșterii economice”, care este axul central al „sistemului de valori” al culturii societăților industriale, după cum afirmă D. Bell, își are originea caracterul economizant al comportamentului subiecților economici și implicit, al întregului sistem economic. În această „modalitate comportamentală” s-ar afla atît marile plusuri ale sistemului corporațiilor, cît și minusurile lui.

Se remarcă mai întîi fragilitatea, sub aspect logic, și caracterul denaturat, sub aspectul veridicității reflectării, a conceptului său de „modalitate economizantă”. D. Bell afirmă un raport de determinare de la „sistemul de valori” al culturii unei societăți la caracterul „comportamentului” subiecților economici, fără a arăta cum se realizează această determinare. De fapt acest „comportament” și „sistemul de valori” nu sînt altceva decît „expresia

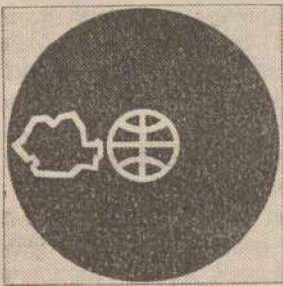
acțională” (în termenii praxiologiei), și respectiv „expresia ideatică (ideologică)”, a interesului subiectului economic — factorul fundamental, determinant al naturii relațiilor sociale, în care își găsește rațiunea (originea) însuși procesul de constituire a relațiilor sociale și implicit a „sistemului de valori și modalităților comportamentale”. Tocmai acest element fundamental — interesul — care dă conținut modalității comportamentale, a trebuit să fie ocolit de prof. D. Bell, pentru a nu-și nega premisa ideologică — apologia sistemului capitalist.

Bell afirmă, iarăși fără a demonstra, că „obiectivul societății industriale occidentale”, axul central al sistemului său de valori ar fi „creșterea economică”. Trecînd peste faptul că sistemul de valori al unei societăți împărțite în clase cu interese antagonice este congenital neunitar, contradictoriu, trebuie menționat că afirmația se bazează pe o substituție. Natura obiectivelor unei societăți este determinată de relația economică fundamentală a acesteia, în cazul nostru de relația capitalist-monopolistă. Forța de existență instituțională a acesteia o constituie corporația privată.

„Obiectivul societății” nu reprezintă altceva decît obiectivul (interesul) întreprinderii private care nu este „creșterea economică” ci obținerea de profit. Creșterea economică poate fi o rezultantă a activității corporațiilor dar nu un obiectiv. Pentru capital productivitatea prezintă interes numai ca instrument, mai precis ca unul din instrumentele de realizare a profitului. Profitul este criteriul „eficienței economice” capitaliste. Tocmai de aceea

FIȘE

Socialist
Romania
in International
Relations



● „O înțelegere care descinde din milenii și s-a îmbogățit secol de secol cu o nouă experiență — spun Nicolae Ecobescu și Sergiu Celac în cartea lor *Socialist Romania in International Relations*, apărută la „Meridiane Publishing House”, București, 132 p. — este izvorul aptitudinii poporului român de

a face opțiuni. Imaginea României socialiste de azi, politica sa și aprecierea pe care a dobîndit-o în ochii popoarelor lumii confirmă corectitudinea opțiunilor făcute de poporul român; devenind adevăratul stăpin al propriului său viitor, el dovedește capacitatea sa de a promova conducători care pot reprezenta esența identității sale naționale și de a fi uniți și fermi în apărarea noii sale vocații spre stadii mai înalte ale civilizației socialiste”.

Lucrarea, tradusă din limba română de Sergiu Celac, cuprinde: Premisele obiective ale politicii externe ale României socialiste; Principiile politicii internaționale a României; Dinamica relațiilor externe ale României; Dezvoltarea amplă a relațiilor bilaterale cu toate statele lumii; Activitatea României în organizațiile internaționale; Întărirea păcii și securității generale, obiectiv central al activității internaționale a României; România și securitatea europeană; România socialistă, promotor activ al unei noi ordini politice și economice internaționale.

Pradarea economiei politice poate deveni

- mai interesantă?
- mai eficientă?

● Fără îndoială, dacă se folosesc mijloacele tehnice în procesul de predare — opinează I. Ilin, într-un articol publicat în revista *EKONOMICESKIE NAUKI*, nr. 3; 1976. În articol este relatată experiența catedrei de economie politică de la Institutul pedagogic „A. I. Herzen” din Leningrad: crearea unui sistem complex de predare, care presupune utilizarea cu toate mijloacele tehnice de transmitere a informațiilor, de conexiune inversă, de teleghidare, de proiectare simultană a materialului didactic pe citeva ecrane. „Productivitatea” procesului de învățămînt crește astfel — afirmă I.I. — cu 15-20%, mai ales pe seama reducerii timpului folosit în trecut cu copierea și dictarea tabelelor, a diagrameilor, formulor, graficelor etc.

La predarea economiei politice (în cazul de față a capitalismului) se folosesc următoarele metode:

● Metoda expunerii succesive a planului lecției, a diferitelor ei probleme, a bibliografiei, schemelor, graficelor, diagrame-

lor și a altor materiale ilustrative — proiectate pe ecran — pentru a se asigura structura logică a cursului în ansamblu, a diferitelor lui capitole.

● Metoda proiectării în paralel a schemelor pe două-trei ecrane, urmată de comentarea lor. De exemplu, pentru ca studenții să aibă un tablou convingător al realizării produsului social global, pe un ecran se proiectează și explică condițiile de bază ale reproducției lărgite, pe al doilea — repartitia produsului în primul și în al doilea an, iar pe al treilea — condițiile de bază ale realizării.

● Metoda completării dinamice a tabelelor, schemelor etc. Ea constă în proiectarea pe ecran a unui tabel cu un anumit număr de rubrici, care se completează apoi cu cifre. Completarea dinamică a tabelului devine mai eficientă dacă pe un ecran alăturat se proiectează, în paralel, formule, calcule sau citate. Totodată, în cursul lecțiilor de economie politică, un loc deosebit revine aparaturii de conexiune inversă (lector-cursant), cea mai eficientă formă a ei constituind-o întrebările sau temele proiectate pe ecran, sub formă de teste selective, legate de materialul expus recent. De exemplu, pe ecran se proiectează o întrebare și citeva va-

eficiența economică la nivelul fiecărui subiect economic privat nu determină întotdeauna eficiența la nivelul întregii societăți. Aceasta o confirmă întreaga istorie a economiei „societăților industriale”, jalonată de crize devastatoare, dezechilibre sectoriale și economico-sociale, inflație, șomaj etc. Ideea concordanței dintre interesele societății și interesele corporațiilor, pe care o exprimă conceptul de „modalitate economizantă”, încercarea de a extinde conținutul acestui concept de la nivelul întreprinderii capitaliste la nivelul întregii societăți (sistem social) se infirmă astfel atât în plan teoretic cit și practic-istoric. Conceptul de „modalitate economizantă” nu aduce nimic nou sub aspectul conținutului. El este doar un înveliș de intenție apologetică sau mai precis o formă de disimulare apologetică a obiectivului capitalului.

Revenind însă la discursul prof. Bell, să vedem care sînt, în opinia sa, cauzele faptului că „legitimitatea” corporațiilor, statuată în anii '50, este astăzi disputată, de ce „ideea identității dintre auto-interesul corporațiilor și interesul public” a fost înlocuită cu „ideea incongruenței lor”. (p. 272).

Forma particulară a sistemului de valori al „societăților industriale occidentale”, inclusiv al celei americane, a fost „creșterea producției de bunuri economice de consum privat” — afirmă D. Bell. Această orientare către „producția de bunuri economice de consum privat” (adică producția capitalistă de mărfuri) constituie, în opinia prof. Bell, cauza a trei importante „neajunsuri” :

— primul, și cel mai important dintre ele, constă în faptul că orientarea în cauză a presupus luarea în considerare numai a bunurilor economice („economice” din punctul de vedere al capitalului, adică a mărfurilor), neglijându-se complet problema „bunurilor libere” — a aerului curat, a apei potabile, a peisajului natural și a celui construit, dar reconfortant, a satisfacției în muncă și în relațiile din cadrul colectivității etc ;

— al doilea neajuns, arată prof. Bell, constă în faptul că creșterea măsurată prin indicatorii economici curenți (în primul rînd PNB) „tinde a genera tot mai multe pierderi, care apar sub forma de costuri pentru alți subiecți privați sau se distribuie asupra întregii societăți” (p. 279). Este adevărat, aceste „externalități” sau „costuri externe” de mult consemnate de analiza economică, au o tendință de creștere și încă o tendință de creștere exponențială. Dar cauza „dezeconomii externe” nu o constituie, cum încearcă a ne convinge prof. Bell, creșterea economică care, în calitatea ei de creștere a producției de bunuri, adică de valori de întrebuințare, este congruentă cu interesele tuturor membrilor societății. Această cauză constă în modalitatea capitalistă de realizare a creșterii, căci criteriul ce definește această modalitate — profitul — determină o orientare a activității subiecților economici care nu numai că exclude grija pentru „dezeconomii” dar constituie cauza acestor „costuri sociale”.

— în fine, cel de-al treilea neajuns al „modalității economizante” este

„dezechilibrul” (imbalance) pe care aceasta îl provoacă „între bunurile publice și bunurile private” (p. 280), sau între „consumul public” și „consumul privat”. Ampiu analizat în literatura economică, mai ales în lucrarea lui J. K. Galbraith „The New Industrial State”, acest aspect constituie și el o componentă a problemei „costurilor sociale” ale creșterii capitaliste, respectiv a activității principalului subiect al vieții economice-corporația privată. Aceste „costuri sociale” — printre care D. Bell „uită” să enumere și acele grave consecințe în plan social generate de sistemul capitalist de distribuție a veniturilor, de adîncă polarizare a bogăției cu întregul ei cortegiu de urmări — au atins azi asemenea dimensiuni, încît „modalitatea economizantă” care le-a produs, „optica atomistică asupra societății, conform căreia totalul deciziilor individuale este echivalent cu decizia socială trebuie reconsiderată” (p. 283). Ar fi deci, necesară, din punctul de vedere al capitalismului monopolist de stat, în ansamblu, o nouă modalitate comportamentală, bazată pe „efortul de a lua în considerare nevoile societății într-un mod mai conștient”, de a acționa pe baza unei mai explicite concepții asupra „interesului public” (p. 283).

(va urma)

Vasile PILAT

⁴⁾ Daniel Bell, The Coming of the Post-Industrial Society. A Venture in Social Forecasting.

riante de răspunsuri, dintre care una singură este corectă. Lectorul are posibilitatea să stabilească, cu ajutorul aparatului corespunzător, cîți studenți au răspuns corect și cine anume. Apoi, pe un ecran alăturat se proiectează răspunsul corect, însoțit de o scurtă explicație.

V. B.

„Căminul omului”

• Gladwin Hill publică în INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE (7.V.1976) un comentariu la cartea The home of man (Căminul omului) a economistei britanice Barbara Ward. Lucrarea, apărută în editura W.W. Norton, are caracterul unei introduceri, la cererea O.N.U., în problemele Conferinței pentru așezările umane („Habitat”) ce s-a deschis de curînd la Vancouver. După aprecierea autoarei, orașele lumii (n. ns. nesocialiste) sînt imbinări improprii dar inevitabile ale unor așezări premiditate și spontane, cîndva cu rațiuni inextorabile de existență, dar care în procesul industrializării au fost asaltate de influxuri de populație depășind capacitatea lor de asimilare. Aproape jumătate din orașele Americii Latine nu au nici apă

curgătoare, nici sisteme de canalizare ; în Africa și Asia proporția este și mai mare. Optzeci la sută din cei opt milioane de locuitori ai Calcuttei au cam o cameră pe familie. Dar condiții deplorabile de locuit se pot întîlni și la Paris, Londra, Roma, New York și în alte orașe americane. B.W. recomandă o planificare a dezvoltării urbane și o redistribuire „moderată” a averii. Elementul decisiv în asigurarea unui nivel acceptabil de trai în țările dezvoltate este, după B.W., voința politică.

Herman Kahn — un scenariu optimist al viitorului

• După o relatare apărută în aceeași publicație (11 mai a.c.), în S.U.A. s-a editat o nouă carte The Next 200 years — a Scenario for America and the World. (Viitorii 200 de ani — un scenariu pentru America și pentru întreaga lume), sub egida lui Hudson Institute, al cărui director este Herman Kahn. H.K. este și autorul principal al cărții. După previziunile institutului, toate țările — atît bogate, cît și sărace — vor cunoaște în următoarele două secole o dezvoltare impresionantă (cele din urmă după o perioadă

tranzitorie de eforturi perseverente), inclusiv ameliorarea semnificativă a calității vieții. Forța motrice a acestui fenomen ar fi un mare avînt al transferului tehnologic. Deși se pomenește de o anumită perioadă de eforturi și strădăni ale țărilor mai slab dezvoltate, precum și de un mare transfer tehnologic, nu se arată nimic — după cum rezultă din relatare — despre unele transformări sociale și politice pe plan intern și mondial, fără de care procesul preconizat este imposibil.

Cartea combate cele mai multe din tezele lucrărilor care au preconizat nu de mult o perioadă de creștere zero, ca urmare a caracterului limitat al resurselor, al creșterii demografice și al poluărilor. După autorii lucrării, ritmul de creștere a populației globului a atins de pe acum punctul maxim sau acest punct va fi atins în următorii 5 ani, iar problema resurselor și a poluărilor va fi rezolvată prin progresul tehnic.

O carte despre „puterea bugetară” în cadrul C.E.E.

• Daniel Strasser acordă în cartea Les finances de l'Europe (Finanțele Europei), editată de

FIȘE

Presses Universitaires de France, 1975, 312 p., o deosebită semnificație luptei ce s-a dat și continuă să se dea între țările Pieței Comune pentru a deține puterea bugetară, deoarece aceasta constituie „o manieră sigură de a dirija întreaga comunitate”. Lupta pentru puterea bugetară se desfășoară simultan pe două planuri. Pe de o parte, este vorba de conflictul dintre țările Pieței Comune în jurul problemei dacă fiecare din ele va beneficia sau nu de o autonomie bugetară în condițiile existenței unui buget comunitar, iar, pe de altă parte, este vorba de rivalitatea dintre instituțiile comunitare : Înalta autoritate (Comisiunea), Consiliul, sau Parlamentul, în ceea ce privește exercitarea puterii. Avînd în vedere importanța acestor confruntări, autorul conchide că în fond istoria „integrării” vest-europene este istoria cuceririi puterii bugetare.

RECENZII

ISTORIA PĂDURII ROMÂNEȘTI DIN CELE MAI VECHE TIMPURI PÎNĂ ASTĂZI*)

Prof. CONST. C. GIURESCU a publicat recent o nouă și însemnată lucrare de istorie economică, consacrată pădurilor din România. În realitate este vorba de o lucrare cu un obiect mai larg decît al istoriei economice tradiționale, cum ar lăsa a se înțelege titlul, și anume de o istorie a civilizației românești, privită în relațiile ei cu locul și rolul pe care pădurea le-a avut în formarea și dezvoltarea poporului român. Penultimul capitol al lucrării este chiar intitulat: **Civilizația românească a lemnului**. Prin noua sa operă, astfel concepută, prof. Const. Giurescu situează istoriografia română alături de cea mai bună istoriografie economică europeană, pentru care cultura europeană materială și spirituală, în sens de civilizație, pînă la finele secolului al XVIII-lea, își trage originea din pădure.

În știința românească pădurea a atras de mult timp atențiunea: dovadă cele două volume de bibliografie existente. Cele mai variate aspecte au fost cercetate, în curs de mai bine de o sută de ani. Dar o lucrare de sinteză, lipsă. Cu atît mai mult o sinteză scrisă de unul dintre cei mai de seamă istorici români, și în același timp un maestru al sintezelor.

Prof. Const. C. Giurescu își anunță cu precizie tema: „**să arate dezvoltarea ei (a pădurii) din cele mai vechi timpuri pînă astăzi, rolul ei de seamă în viața poporului român în special în epoca etnogenezei lui și a luptelor pentru păstrarea statului, legătura între pădure și toponimia ținutului carpato-danubian, influența ei asupra onomasticii, importanța economică și ecologică a pădurii, felul cum s-a reflectat și se reflectă ea în literatura populară, precum și în arta românească**”.

Realizarea acestui vast obiectiv este remarcabilă. Numai o îndelungată experiență științifică și o desăvîrșită cunoaștere a surselor îl puteau realiza. În adevăr informația documentară este de o mare bogăție și varietate; alegerea surselor făcute cu precauția și exigența specifice unui adevăr specialist, sistematizarea materialului dominată de o metodologie sigură, iar expunerea ca în toate lucrările autorului, cu aceeași claritate și eleganță.

În istoria economică europeană pădurea a fost studiată, în mod obișnuit, sub trei puncte de vedere: ca **producător de materie primă, ca furnizor de combustibil și ca producător de material industrial auxiliar**. În adevăr acestea sînt aspectele de bază ale pădurii în viața umană, cel puțin așa a fost pînă la finele secolului al XVIII-lea. Prof. Const. C. Giurescu a lărgit cercetările înspre aspectele politice ale rolului pădurilor și ale consecințelor pe care ea le-a exercitat. Astfel, consacră un



capitol excepționalului rol pe care imensele păduri românești l-au avut asupra păstrării ființei poporului român, ca factor în elaborarea strategiei sale militare, în caz de războaie de agresiune împotriva noastră, și ca loc de refugiu și de refacere, în momente de restriște. Capitolul este de cel mai mare interes și izvoarele asupra acestei teme sînt numeroase, iar în unele privințe faptele s-au repetat pînă în zilele noastre.

Însemnătatea economică a pădurii trebuia să rețină cu deosebire atenția autorului. Și însemnătatea ei, ca și locul pe care l-a avut în economia noastră, sînt urmărite sub diferite laturi și în diverse faze istorice. Astfel, valorificarea lemnului, cu posibilitățile sale atît de multiple, a fructelor date de pădure, a vinatului, a diferitelor industrii și forme de industrii la care a dat naștere, dezvoltînd o nouă și mare ramură economică în continuă creștere, a comerțului — intern și extern — de lemn și produse de lemn, găsește rînd pe rînd expuneri sintetice, totdeauna pline de interes. Toponimia și onomastica, heraldica și sfragistica, născute din existența și influența pădurii, completează imaginea rolului pădurii în viața noastră istorică. Autorul a reținut totodată ecoul pe care pădurea l-a avut în creația artistică și literară a poporului român. Vastă influență, din care a reținut momentele cele mai concludente.

Prof. Const. C. Giurescu, într-o lucrare de istorie, care are și o sîrîngentă actualitate, a considerat, cu drept cuvînt, să se oprească mai pe larg asupra industriei lemnului în România. Cu acest prilej, s-a oprit la latura artistică, la lucrul lemnului și a dat și cîteva

ilustrații caracteristice. În adevăr, cine n-a admirat produsele în lemn ale industriei casnice și meseriilor țărănești? O străveche tradiție le atestă. Poporul român în masă s-a orientat și și-a dezvoltat însușirile în curs de veacuri, în lucrul lemnului. Creația artistică românească, cred că trebuie astfel considerată ca o operă de masă, și nu ca produs al unor individualități. Într-o anumită împrejurare am văzut cum un țaran, dintr-un sat de șes, a scos cu o simplă bardă, dintr-un trunchi de copac o perfectă grindă lungă de 4—5 m și groasă de 25/30 cm, ca și cum ar fi fost tăiată la gater și rînduită la gealau.

În încheiere prof. Const. C. Giurescu reține problema viitorului pădurii românești. Era necesar chiar într-o carte de istorie și **bine a făcut**, ca să fie auzit astfel și glasul competent al unui autor care privește problema în dezvoltarea ei istorică. Problema actuală majoră este refacerea suprafețelor împădurite, ajunse în curs de decenii la un punct care ar fi putut deveni alarmant. Problema nu este numai românească, ci este o chestiune europeană, în care sînt anagajate cele mai multe state din Europa. Folosirea pe o scară din ce în ce mai largă a metalelor nu a încetinit ritmul defrișărilor, s-ar putea spune că industria siderurgică și cea a metalelor au devenit ele înseși mari consumatoare de material lemnos.

Prof. Const. Giurescu, din perspectiva istorică a locului și rolului pădurii românești și cu sentimentul de răspundere al cunoscătorului, reclama și măsuri pentru **protecția pădurii**; astfel, propunea să se adicteze o nouă și severă lege silvică, care în afară de accelerarea împăduririlor, să legitimizeze interzicerea **fără nici o rezervă sau excepție** a orice nouă tăiere care ar depăși capacitatea de creștere a pădurilor, să se limiteze numărul și capacitatea **fabricilor de prelucrare a lemnului** la posibilitățile de creștere a pădurilor — afară doar dacă ar prelucra lemn din import — și în sfîrșit, să se ia măsuri cît mai grabnice pentru înlocuirea pe o largă scară a combustibilului lemnos cu alți combustibili. Asemenea măsuri au fost de cîrînd legitimate, iar planul de împăduriri vizează conservarea și dezvoltarea acestui important patrimoniu național. Altfel, cu toate măsurile de prevedere, bune dar insuficiente, luate în ultimii ani procesul nefast al devastării pădurilor noastre, început cu peste 100 de ani în urmă, nu ar fi putut fi oprit.

G. ZANE

*)București, Ceres, 1975, 396 pag.

DEZVOLTAREA SUVERANĂ ȘI INDEPENDENTĂ, PREMISĂ A ÎNFĂPTUIRII UNEI NOI ORDINI ECONOMICE INTERNAȚIONALE

EDIFICAREA unei noi ordini economice și politice internaționale, bazată pe principii de egalitate și echitate, s-a înscris, într-o perioadă relativ scurtă, ca o problemă prioritară pe agenda politică a lumii.

Ideea, generoasă și realistă, a instaurării unei noi ordini în lume reprezintă rezultatul unui proces mai mult sau mai puțin îndelungat de clarificare la scară națională și internațională, de conștientizare asupra necesității obiective a restructurării fundamentale a relațiilor internaționale, astfel încât fiecare națiune, fiecare popor să se poată dezvolta de sine stătător și să beneficieze din plin de cuceririle civilizației contemporane. Fenomenele negative din economia mondială, acumulate timp îndelungat în virtutea vechii ordini internaționale și în mod deosebit în ultimii ani ca urmare a înmulțirii perturbărilor din mecanismele relațiilor internaționale și a agravării decalajelor dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, au accentuat aceste preocupări, sancționate la nivel internațional prin sesiunile extraordinare din aprilie 1974 și septembrie 1975 ale Adunării Generale O.N.U. și adoptarea Declarației și Programului de acțiune cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

Gîndire și acțiune politică românească

ESTE MERITUL Partidului Comunist Român, al secretarului său general tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a fi adus — într-o perioadă de conturare a acestui concept pe plan internațional — o contribuție de mare valoare teoretică și practică la abordarea acestei probleme de importanță cardinală a contemporaneității. Cele 10 puncte formulate în Raportul la cel de-al XI-lea Congres al P.C.R. pe baza unei analize profund științifice a cerințelor și interdependențelor progresului economico-social contemporan au concretizat, într-o formă concisă, cuprinzătoare, concepția unitară și de lungă perspectivă a partidului și statului nostru, concepție care și-a găsit și-și găsește o reflectare fidelă în Programul partidului, în celelalte documente de partid, în vasta activitate practică desfășurată de partid și statul nostru pe plan internațional.

Activitatea desfășurată de țara noastră în acest domeniu pe arena internațională nu are un caracter conjunctural. Se poate spune că, datorită capacității ridicate de a identifica cerințele obiective ale dezvoltării sociale, partidul nostru a anticipat, cu mult timp înainte de actuala criză a structurilor economiei mondiale și a relațiilor internaționale, necesitatea de a se realiza, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, „o așezare mai dreaptă a relațiilor în cadrul diviziunii internaționale a muncii”¹). Inițiativele și propunerile făcute de România la O.N.U. privind elaborarea principiilor cooperării economice internaționale, rolul științei și tehnologiei moderne în dezvoltarea națiunilor, consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor și necesitatea dezarmării, creșterea rolului O.N.U. în dezvoltarea colaborării între națiuni ș.a. nu constituie decât trepte ale conturării și dezvoltării gândirii și acțiunii politice românești în vederea lăuririi unei lumi mai bune și mai drepte.

Desfășurarea evenimentelor internaționale confirmă tot mai mult temeinicia și caracterul realist al tezelor cuprinse în documentele Congresului al XI-lea al partidului cu privire la noua ordine economică și politică internațională. Marile reuniuni politice și economice internaționale care au avut loc în ultima vreme, au pus în evidență atât actualitatea și importanța problemelor noii ordini internaționale, cât și originalitatea, caracterul realist și însemnată concepțiilor afirmate și promovate de România în acest sens, contribuția partidului și statului nostru vizind deopotrivă fundamentarea necesității obiective și a posibilității instaurării unei noi ordini economice și politice internaționale, formularea conceptului de nouă ordine internațională, a direcțiilor de acțiune și a metodelor prin care urmează a fi realizate transformările avute în vedere.

Penetrația unui concept de bază

O EXPRESIE grăitoare a faptului că necesitatea instaurării unei noi ordini economice în lume s-a impus ca o idee dominantă pe plan internațional, o constituie multiplicarea dezbaterilor științifice și amplificarea literaturii economice și politice pe această temă.

Dacă necesitatea propriu-zisă a instau-

rării unei noi ordini economice internaționale formează din ce în ce mai rar obiectul unor dispute teoretice, în privința conceptului respectiv punctele de vedere se diferențiază mult, mergînd pînă la opoziție totală. Aceasta este valabil deosebi atunci cînd se pune problema transpunerii în viață a noii ordini economice internaționale, problema conținutului și a modalităților de realizare a transformărilor pe care le implică procesul făuririi unei lumi bazate pe respectarea deplină a suveranității, egalității și dreptății între popoare.

Atunci cînd vorbesc de o nouă ordine economică internațională, unii au de fapt în vedere să se ia măsuri pentru a „aduce la ordine” țările în curs de dezvoltare, pentru a-și mai întări pozițiile dominante sau pentru a reinvia politica, de mult condamnată de istorie, a împărțirii lumii în „sfere de influență”. Astfel, Inis L. Claude jr., profesor de relații internaționale la Universitatea statului Virginia (S.U.A.), afirma într-un articol intitulat „Despre comunitatea și ordinea mondială”, că „aspirăm spre crearea unei lumi mai bine organizate și mai stabile, o lume condusă într-un mod mai eficient și mai bine pregătită pentru a impune un control autoritar statelor recalcitrante”.

Asemenea concepții au ieșit la iveală și cu prilejul dezbaterilor la ultimele două sesiuni extraordinare ale Adunării Generale a O.N.U., cînd reprezentanții ai unor țări capitaliste dezvoltate fie că au eludat problema caracterului perimat al actualui diviziuni internaționale a muncii, fie că au exprimat rezerve în legătură cu unele prevederi esențiale ale Declarației și Programului de acțiune privind instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

Documentele celei de-a VII-a sesiuni extraordinare a Adunării Generale a O.N.U. au scos în evidență că țările în curs de dezvoltare acordă problemei instaurării unei noi ordini economice internaționale o atenție primordială, ele pornind de la necesitatea înlăturării unui sistem al diviziunii internaționale a muncii care acționează împotriva unor țări și în favoarea altora. Sistemul acesta anulează de fapt posibilitățile de reducere a decalajelor dintre țările sărace și țările bogate, deoarece el favorizează exploatarea resurselor naturale în favoarea țărilor industrializate, limitează piețele externe pentru țările în curs de dezvoltare și încurajează schimburile neechivalente, concentrează forțele științei și tehnologiei în zonele dezvoltate. Este doar un exemplu faptul că, în ca-

drui actualei ordini, ajutoarele care se acordă de către țările capitaliste dezvoltate sînt anihilate prin politica inechitabilă a prețurilor, ceea ce a dus pe unii reprezentanți din țările „lumii a treia” la concluzia că, de fapt, aceste țări sînt cele care le ajută pe cele capitaliste dezvoltate și nu invers. Așa cum a subliniat reprezentantul Nigeriei în cadrul celei de-a VII-a sesiuni extraordinare a Adunării Generale a O.N.U., „țările în curs de dezvoltare nu mai pot continua să ajute țările dezvoltate să trăiască pe seama mijloacelor lor”.

La reuniunea miniserială de la Manila a „Grupului celor 77” a fost afirmată cu deosebită claritate concepția țărilor în curs de dezvoltare cu privire la conținutul procesului de edificare a noului ordin economic internațional: „Este necesar și urgent — se subliniază în „Declarația de la Manila” — să se întreprindă schimbări radicale în relațiile economice pentru a se stabili relații noi, bazate pe justiție și echitate, care să permită eliminarea structurilor economice injuste impuse țărilor în curs de dezvoltare în special pe calea exploatarea și comercializării resurselor și bogățiilor lor naturale”.

„Reforme structurale, nu acte de caritate”

UNII POLITOLOGI occidentali, analizînd problema relațiilor dintre țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare, reduc schimbările necesare numai la multiplicarea „centrelor de putere” sau la „învîrsarea rolurilor” fostelor puteri coloniale și fostelor colonii. Or, ceea ce pe bună dreptate reclamă aceste țări este renunțarea la practicile care decurg din vechiul concept de putere. În acest sens un grup de specialiști ai „Forumului lumii a treia” (din Africa, Asia și America Latină), formulînd propuneri pentru o nouă ordine economică internațională, au subliniat că trebuie înlăturate sistemul economic și structurile instituționale create cu mulți ani în urmă întrucît ele au favorizat țările bogate, au cultivat relații de dependență între acestea și țările rămase în urmă. Autorii propunerilor subliniază că „țările lumii a treia oer reforme instituționale, nu acte de caritate”¹⁾. În același timp se subliniază că reformele în cadrul ordinii internaționale ar rămîne fără sens sau chiar imposibil de folosit fără prefaceri adecvate pe plan național, factorul intern rămînînd decisiv în dinamizarea vieții economice și sociale a țării. Iar pentru ca eforturile respective să fie încununate de succes este necesar ca țările în curs de dezvoltare să devină pe deplin stăpîne pe bogățiile lor naționale. Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor consemnează, după cum se știe, dreptul suveran și permanent al statelor asupra „întregii avuții, resurselor naturale și activităților economice”. Pe această

bază, în documentele celei de-a VII-a sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. a fost astfel sintetizată poziția țărilor în curs de dezvoltare cu privire la noua ordine economică internațională: „Esența noului ordin cerute de țările în curs de dezvoltare este simplă: „deplină și completă lor emancipare economică”, „redobîndirea și controlul asupra resurselor lor naturale, a avuției și a mijloacelor de dezvoltare economică”.

„Reinterpretări” în contradicție cu realitățile contemporane

ÎN SCRIERILE occidentale asupra noului ordin economic internațional, chiar și în cazul recunoașterii necesității și actualității acestuia, se regăsesc adesea abordări limitate ale conceptului. Astfel, de multe ori ea este redusă la schimbări care ar fi necesare în anumite mecanisme ale relațiilor economice internaționale, lăsîndu-se pe un plan secundar problema principiilor și normelor care trebuie să guverneze relațiile dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare. Alături noua ordine economică este redusă la creșterea asistenței economice către țările în curs de dezvoltare.

În unele dintre studiile și lucrările publicate în Occident interdependența economică apare ca fiind opusă independenței națiunilor. Poate fi menționat în acest sens Raportul elaborat de Jan Tinbergen sub egida Clubului de la Roma și intitulat „Privire asupra ordinii internaționale”²⁾.

Proiectul de raport reamintește că „ordinea internațională existentă avantajează pe unii și dezavantajează pe alții”, că principala sarcină a omenirii trebuie să fie „strădania spre construcția unei noi ordini, bazată pe principiile păcii, ale justiției și ale integrității mediului înconjurător”. Sub acest aspect el se înscrie pe linia dezideratelor democratice și raționale din cadrul dezbaterii internaționale asupra problemei. Unele teze și propuneri nu depășesc însă nivelul declarațiilor neînsoțite de soluții practice raționale, iar altele se află în contradicție flagrantă cu cerințele progresului economico-social. Tocmai în acest sens ne referim la modul de tralare în raport a relației dintre creșterea interdependențelor economice și dezvoltarea independentă a țărilor „lumii a treia”.

J. Tinbergen afirmă că aceste țări vor fi „mai competitive” la produsele pentru care folosesc materiile prime proprii și forța lor de muncă necalificată, precizînd că producția lor industrială trebuie să fie bazată în primul rînd pe utilizarea forței de muncă pentru a reduce sărăcia. Autorul pierde însă din vedere că în condițiile revoluției tehnico-stiințifice competitivitatea unei asemenea industrii este cel puțin îndoielnică, iar în ceea ce privește sărăcia un asemenea tip de dezvoltare cu greu ar putea să o elimine. O economie competitivă, o societate prosperă sînt de neconceput astăzi fără edificarea unei industrii autohtone puternice și eficiente. Realizarea unui asemenea obiectiv este de neconceput fără ca fiecare popor să dispună plenar și neîngrădit de resursele sale naturale și de punerea lor în valoare în concordanță cu cerințele progresului economic și social al țării. De aceea, nu poate stîrni decît nedumerire și dezaprobare și o altă concluzie a raportului, bazată pe ceea ce autorul lui denumesc

„reinterpretare a suveranității” care să facă posibilă „treptata internaționalizare și socializare a resurselor mondiale, pe baza principiului cunoașterii comune a lumii”.

În contradicție flagrantă cu realitățile contemporane și cu cerințele progresului economico-social, unii politologi sau sociologi merg pe calea bătătorită și perimată a negării rolului istoric al națiunii și al statului național. Potrivit unor astfel de concepții, cheia reînnoirii la stabilitatea economiei mondiale ar constitui-o societățile multinaționale, și o asemenea concluzie se formulează tocmai acum cînd dezbaterile ample care au loc pe plan internațional pun mai mult în evidență încălcarea suveranității unor state și generarea de perturbări în viața economică de către societățile transnaționale. Pornind de la premisa unei pretense contradicții „ireconciliabile” între „conceptul dezvoltării și conceptul suveranității”, prof. R.W. Sterling în lucrarea recentă „Macropolitica” prezintă viitorul situații internaționale în termenii falsei dileme „ori anarhie și haos, ori un stat mondial”.

Asemenea concepții și soluții privind căile depășirii actualelor fenomene de criză din economia mondială și relațiile internaționale, nu au numai caracterul unor construcții teoretice artificiale, în contradicție funciară cu aspirațiile popoarelor și cu cerințele obiective ale edificării unei reale ordini internaționale. Ele sînt în același timp profund dăunătoare, întrucît vizează slăbirea preocupărilor pentru afirmarea relațiilor de egalitate între națiuni, pentru respectarea integrității și neabătută a suveranității și independenței naționale, ca premisă de neclintit a fărîmării unei lumi mai bune și mai drepte, eliberată de sechelele politicii imperialiste și neocolonialiste. Asemenea teorii urmăresc să convingă popoarele că trebuie să renunțe la independență și suveranitate, lăsîndu-și soarta în mîinile unor organisme supranaționale care nu reprezintă, de fapt, decît o nouă formă a politicii de dominație și aspirare. „Subaprecierea cauzei suveranității popoarelor, subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu, dovedește o gravă neînțelegere a realităților lumii contemporane, în care afirmarea și consolidarea independenței constituie o cerință legitimă, progresistă, revoluționară, aflată la ordinea zilei”³⁾. Această cerință se afirmă tot mai mult nu numai în țările eliberate din sistemul colonial al imperialismului, ci și în cadrul națiunilor dezvoltate, unde masele muncitoare, cercurile sociale progresiste se pronunță tot mai hotărît pentru promovarea unei politici independente. Cu atît mai strînsant se pune această problemă pentru țările socialiste unde afirmarea plenară a națiunii noi, socialiste reprezintă o uriașă forță dinamizatoare în mobilizarea energiilor întregii societăți, pentru înflorirea economiei și culturii, pentru edificarea socialismului și comunismului.

În acest spirit partidul nostru pune la baza întregii politici externe principiile independenței și suveranității naționale, ale egalității depline în drepturi și nemestecului în treburile interne, renunțării la forță și la amenințarea cu forța, avantajului reciproc, militînd în același timp în mod consecvent pentru așezarea fermă a acestor principii la baza relațiilor internaționale, ca premisă de neclintit a fărîmării unei lumi mai bune și mai drepte, a instaurării unei noi ordini economice și politice internaționale.

prof. univ. dr. I. BULBOREA
prof. univ. dr. Gh. CRETOIU

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate, vol. 9. Editura politică, 1974, p. 48.

²⁾ Proposal for a New International Economic Order, prepared by a Special Task Force of the Third World Forum, Mexico, August 21-24, 1975.

³⁾ Reviewing the International Order (RIO), 1975.

⁴⁾ Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la Congresul Uniunii Generale a Sindicatelor din România. Editura politică, 1976, p. 32.

TENDINȚE • CONIUNCTURI

Evoluția conjuncturii și cererea de petrol

ÎN contextul recente reuniuni ministeriale a O.P.E.C. din insula Bali, s-a anunțat că producția de petrol a celor 13 țări membre a ajuns în luna martie a.c. la 29,4 milioane de bareli pe zi, cu aproape 10% peste nivelul anului precedent.

O analiză întreprinsă de A.I.E., pornind de la ipoteza unei creșteri economice „moderate”, (4,3%) până la sfârșitul acestui deceniu și a unor măsuri de economisire a energiei destul de „blinde”, ajunge la concluzia că țările capitaliste dezvoltate vor rămâne mari importatoare de petrol din țările O.P.E.C. Față

Cererea și importul net de petrol
(în milioane bareli pe zi)

	1974	1980 (prev.)
S.U.A.		
Cerere	15,9	18,8
Import	5,9	7,8
C.E.E.		
Cerere	11,1	11,3
Import	11,3	9,4
O.C.D.E. Pacific^x		
Cerere	5,8	7,9
Import	5,5	7,5
Total O.C.D.E.		
Cerere	37,2	43,7
Import	25,1	27,3
Celelalte țări nesocialiste		
Cerere	7,0	9,9
Import	3,8	4,6
Exporturi OPEC	28,9	31,3

Sursa: The Economist, 10 aprilie 1976
x) Japonia, Australia, Noua Zeelandă,

de 28,9 milioane de bareli pe zi în 1974, exportul de petrol al țărilor O.P.E.C. urmează să crească la 31,3 milioane în 1980 (vezi tabelul), în condițiile în care unii din marii importatori și anume țările Pieței Comune, vizează reducerea ponderii petrolului în consumul total de energie de la 58% în 1974 la 51% în 1980. Țările O.P.E.C. dețin 80% din rezervele certe de petrol ale lumii nesocialiste și anume 480 miliarde de bareli.

Previzuni ale Arabiei Saudite anunță creșterea consumului mondial de la 56,4 miliarde bareli în 1974 la 72 miliarde în 1980, pornind însă de la ipoteza unei creșteri economice mai rapide și a unei înlocuiri pe scară foarte redusă a petrolului cu alte surse de energie.

Competitivitatea în comerțul mondial

PORNIND de la concluzia că devalorizarea francului francez din luna august 1969 a restabilit competitivitatea

internațională a produselor franceze, Banca de comerț exterior de la Paris publică, calculat în procente și în franci, creșterea prețurilor după devalorizare până în ianuarie 1976, la produsele partenerilor și concurenților comerciali. În procente creșterile sînt: S.U.A. 19,4, Italia 37, Anglia 48, Belgia 69,6, R.F.G. 74,2, Olanda 80,1, Japonia 83, comparativ cu 68,1 în cazul Franței. Rezultă că s-a îmbunătățit competitivitatea produselor franceze față de cele exportate de R.F.G., Olanda, Belgia și Japonia, fără a se reduce însă diferența mare, defavorabilă, care s-a creat față de produsele exportate de S.U.A., Anglia și Italia.

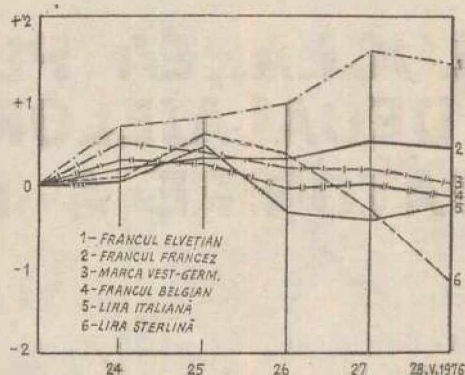
Un factor important l-a reprezentat evoluția diferențiată a cursului în franci al diferitelor valute, după 10 august 1969. În cazurile Angliei și Italiei avantajul țărilor respective provine din deprecierea monedelor lor cu 31,2% și respectiv cu 27,2%. În ce privește S.U.A., la deprecierea dolarului (cu 19,1%) s-a adăugat și o creștere mai mică a prețurilor. Prețurile exportatorilor din R.F.G., calculate în franci francezi, s-au urcat ca urmare a creșterii cursului marelui (cu 23,7%).

Se subliniază că aceste rezultate nu sînt decît indicative și că, în afara inflației interne și a variațiilor de curs, competitivitatea depinde și de mulți alți factori ca: termenul de livrare, serviciile după vânzare, condițiile de credite. De asemenea, formarea prețurilor la export suferă și alte influențe care variază între categoriile de produse și chiar între produse, în funcție de condițiile pieței.

Perspective în industria de mașini-unelte a S.U.A.

ULTIMUL TRIMESTRU al anului 1975 a marcat o revenire în volumul comenzilor de mașini-unelte în S.U.A., înregistrându-se o creștere netă (după scăderea comenzilor anulate) de 50% față de începutul anului 1975. Primul trimestru al anului 1976 a arătat o continuare a tendinței de redresare, fără a se ajunge încă la nivelul deosebit de ridicat al intrărilor de comenzi din perioada septembrie 1972—iulie 1974. În perioada de vîrf, ianuarie-martie 1974, înregis-

EVOLUȚII MONETARE



BENEFICIIND de unele date favorabile (publicarea la Washington a cifrelor balanței comerciale a S.U.A. care au arătat o scădere a deficitului de la 651 milioane de dolari în martie a.c. la 202 milioane în aprilie a.c., continuarea tendinței de creștere a dobânzilor interne — între care menționăm modificarea de către patru din principalele bănci ame-

ricane a dobânzii referențiale „prime rate” de la 6½ la 7% p.a.) dolarul american a continuat să se consolideze în perioada 24—28 mai 1976 față de majoritatea valurilor occidentale.

Lira sterlină a fost moneda care s-a depreciat cel mai mult în relația cu dolarul american, atingînd un nou punct minim record, respectiv 1.7545 dolari pentru 1 liră sterlină. Cu toate că diferențele de dobînzi între piața americană și cea londoneză sînt cu peste 50% în favoarea celei din urmă, atractivitatea monedei britanice este apreciată ca tot mai scăzută pentru investitori. De menționat că Banca Angliei a cheltuit numai în ultimele două luni circa 2 miliarde dolari din rezervele sale valutare pentru a susține cursul lirei sterline pe piețele valutare internaționale, fără a obține rezultatul așteptat.

Lira italiană și francul belgian au fost și ele printre valurile care s-au depreciat (cu 0,18% și respectiv, 0,13%) față de dolarul american, în timp ce marca vest-germană a terminat intervalul la un nivel egal cu cel de la început (circa 2,59 mărci pentru 1 dolar).

Francul elvețian a continuat să se repreezieze nu numai față de dolarul american (cînd circa 2,46 franci elvețieni pentru 1 dolar la sfîrșitul intervalului, comparativ cu circa 2,50 franci la începutul acestuia), ci și față de restul valurilor occidentale. Aceasta, intrucît majoritatea conversiilor din valurile în depreciere (lira sterlină, în special) se fac contra francului elvețian, care continuă să fie considerat drept valuta cea mai stabilă în prezent.

Dobînziile la depozitele în eurovalute pe perioada de 6 luni au înregistrat creșteri la principalele eurovalute (mai accentuat la eurodolar), nivelul acestora fiind de circa 2,5625% p.a. la eurofrancul elvețian, de 4,375 p.a. la curomarca vest-germană și 7,125% p.a. la eurodolar.

Prețul aurului la Londra s-a situat la circa 125 dolari/uncie, cu ușoare tendințe de scădere.

D. LUNGU
Gh. MUNTEAN

MAȘINI-UNELTE ÎN S.U.A.

Milioane dolari



COMENZI ÎN CURS DE EXECUȚIE (ÎN % DIN VOLUMUL ANUAL AL LIVRĂRIILOR)



trările de comenzi atinseseră o rată anuală de 3,1 miliarde dolari. În trimestrul I al anului 1976 înregistrările erau încă sub 1,7 miliarde dolari (rată anuală).

CONLUCRAREA PENTRU ELIMINAREA DECALAJELOR ECONOMICE, O ÎNDATORIRE A TUTUROR STATELOR

S-AU INCHEIAT de curind în capitala Keniei lucrările celei de-a IV-a sesiuni a Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (U.N.C.T.A.D.). Constituind una din marile reuniuni economice internaționale ale anului 1976, sesiunea a avut loc într-un moment cînd probleme politice, economice și sociale complexe ale lumii contemporane așteaptă să fie soluționate în mod eficient, în interesul tuturor țărilor, al cauzei păcii și securității. Pe acest fond, la Nairobi au fost dezbătute probleme vitale pentru omenire, vizînd eliminarea subdezvoltării economice, edificarea unei noi ordini economice și politice internaționale, care să asigure dezvoltarea independentă a fiecărei națiuni pe calea progresului, bunăstării și fericirii.

În cadrul U.N.C.T.A.D. IV, țara noastră s-a pronunțat din nou pentru măsuri imediate care să ducă la rezolvarea de fond, pe baza echității și a justiției, a problemelor economice majore ale lumii contemporane în care sînt interesate toate statele și în special țările în curs de dezvoltare. Ea însăși țară în curs de dezvoltare, România socialistă promovează activ colaborarea multilaterală, solidaritatea cu toate țările „lumii a treia”. În spiritul susținerii ferme a „Declarației de la Manila”, România — membră a „Grupului celor 77” — a anunțat la U.N.C.T.A.D. IV participarea sa la Fondul comun de finanțare a stocurilor de rezervă de materii prime, pentru asigurarea stabilității prețurilor și a piețelor acestora.

În condițiile actuale ale dezvoltării unei imense multitudini de legături obiective între economiile naționale, numai instituirea unei ordini noi în aceste legături — bazată pe făurirea unor relații echitabile, democratice între state — este de natură să asigure progresul și stabilitatea schimburilor economice internaționale. În această ordine de i-

dei, asigurarea unui climat sănătos, de largă colaborare între toate statele lumii indiferent de mărime, nivel de dezvoltare, sistem social-politic sau zonă geografică reprezintă un imperativ major pentru progresul umanității.

„România apreciază, s-a arătat în Mesajul președintelui Nicolae Ceaușescu adresat celei de-a IV-a Conferințe a Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare, că în condițiile de astăzi, cînd în lume s-au petrecut și se petrec ample schimbări revoluționare, naționale și sociale, mutații adînci în raportul internațional de forțe, constituie o înaltă îndatorire a tuturor statelor, a tuturor popoarelor de a-și uni și mai strîns eforturile, de a conlucra tot mai activ, pe bază de deplină egalitate și înțelegere, pentru a asigura soluționarea constructivă a tuturor problemelor de care depînd progresul și pacea omenirii contemporane”. Pe primul plan printre aceste probleme se situează eliminarea decalajelor economice, proces care necesită eforturi susținute atît pe planul fiecărei țări cît și pe plan internațional.

Discrepanțe și responsabilitate

Mentineră și adîncirea decalajelor economice dintre țări — generate de politica imperialistă, colonialistă și neocolonialistă de divizare a lumii în centre bogate și o imensă periferie pauperă — creează grave dificultăți economice nu numai țărilor în curs de dezvoltare, ci și celor dezvoltate. Aceasta pentru că ele favorizează și întrec în instabilitatea pe piețele internaționale, fiind de natură să afecteze dezvoltarea pe termen lung a tuturor economiilor naționale care formează ansamblul interdependent al economiei mondiale.

Este deci în interesul tuturor țărilor lumii, inclusiv al celor dezvoltate, ca eforturile țărilor în curs de dezvoltare în vederea punerii în valoare cît mai depline a resurselor lor materiale și umane și a participării în condiții echitabile la diviziunea internațională a muncii să fie sprijinite prin măsuri efective, viabile, la nivel internațional.

Iar în condițiile efectelor profund negative pe care le-a avut criza economică asupra țărilor în curs de dezvoltare, responsabilitatea sporită a țărilor occidentale dezvoltate în luarea unor măsuri energice care să ducă la reducerea și, în cele din urmă, la eliminarea decalajelor din economia mondială contemporană iese cu și mai mare pregnanță în evidență.

Recunoașterea faptului că, în fața proporțiilor și a tendinței decalajelor, este necesar să se adopte măsuri hotărîte care să ducă în timp la o atenuare sensibilă a acestor discrepante, a generat, la începutul anilor '70, unele speranțe, legate, în principal, de Strategia internațională pentru cel de-al doilea Deceniu al dezvoltării. Optimismul acestor așteptări a fost însă treptat diluat și a primit apoi o lovitură brutală ca urmare a efectelor crizei din țările capitaliste dezvoltate asupra situației economice a țărilor în curs de dezvoltare.

În contextul recesiunii, diferitele țări capitaliste dezvoltate au adoptat o serie de măsuri cu un pronunțat caracter restrictiv, protecționist, menite să transfere pe cît posibil efectele crizei economice pe umerii partenerilor lor comerciali. Similitudinea acestor măsuri anti-recesioniste, precum și relativa lor concomitență pe ansamblul țărilor industrializate au făcut ca, în cele din urmă, crearea unor premise în vederea ieșirii unei serii de economii occidentale din situația de criză să aibă loc în foarte mare măsură pe seama țărilor în curs de dezvoltare. Or, transferarea efectelor acestui ansamblu de măsuri asupra țărilor în curs de dezvoltare — și așa aflate într-o situație economică precară — este de natură să ascuție și mai mult problema decalajelor dintre țările dezvoltate și cele rămase în urmă, să erodeze serios acele eforturi care se întreprind în vederea atenuării actualelor dezechilibre din economia mondială și care și-au găsit un cadru de desfășurare și la U.N.C.T.A.D. IV.

O „suprataxă implicită de inflație”

UN DOMENIU în care este deosebit de vizibilă o evoluție contrară intereselor tuturor statelor din lume, și ale comunității internaționale ca tot, îl constituie comerțul mondial. Situația de criză din economia țărilor capitaliste dezvoltate a avut în ultimii doi ani im-

Tabelul nr.1

Evoluția recentă a comerțului exterior al
țărilor în curs de dezvoltare

	- în milioane dolari -					
	Exporturi (fob)		Importuri (cif)		Balanta com.	
	1974	1975 ^{a)}	1974	1975 ^{a)}	1974	1975 ^{a)}
	fiecărei		fiecărei		fiecărei	
	(1)		(2)		(3)	
- Total țări în curs de dezvoltare	229	215	-6	164	195	+19 + 65 +20
din care:						
- exportatoare de petrol	137	125	+9	37	60	+62 +100 +65
- importatoare de petrol	92	90	-2	127	135	+ 6 - 35 -45

a) estimări.

Sursa: UNCTAD Press Release, nr.1174/23 februarie 1976.

plicații directe asupra evoluției schimburilor comerciale globale ale țărilor în curs de dezvoltare.

Dificultățile întâmpinate pe planul ritmurilor activității economice au determinat în țările capitaliste dezvoltate o recurgere masivă la stocurile existente de materii prime, paralel cu restrângerea importurilor de astfel de produse. Această evoluție s-a tradus în mod direct în diminuarea sensibilității cererii și a imprimat o tendință descendentă prețurilor materiilor prime, ceea ce a determinat scăderea veniturilor din export ale țărilor în curs de dezvoltare cu circa 6% în anul 1975. Este de remarcat că această tendință a fost valabilă și pentru țările exportatoare de petrol, ale căror exporturi au scăzut anul trecut cu 9% (vezi tabelul nr. 1).

Pe de altă parte, însă, urcarea inflaționistă a prețurilor pentru produsele industriale finite, care formează majoritatea exporturilor țărilor capitaliste dezvoltate, a dus la creșterea valorică a importurilor efectuate de țările în curs de dezvoltare cu aproape 20% în 1975. În situația în care au fost obligate să suporte, deosebi în ultimii ani, o „suprataxă implicită de inflație” asupra produselor industriale necesare propriei dezvoltări economice, se apreciază că, practic, prețurile pe care țările în curs de dezvoltare au trebuit să le plătească pentru importuri s-au dublat între anii 1970 și 1975.

În aceste condiții, raportul de schimb (excluzând petrolul) al țărilor în curs de dezvoltare importatoare de țiței a continuat să se deterioreze, înregistrând, de exemplu, o diminuare de circa 4% numai în cel de-al doilea semestru al anului 1974. Situația a continuat să se înrăutățească și în 1975. Este considerat ca probabil că, la începutul anului 1976, raportul de schimb a revenit la nivelul din 1971. Evoluția negativă a acestui indicator a fost influențată în mod determinant de faptul că exporturile spre țările capitaliste dezvoltate — membre ale O.C.D.E. — au început să se restrângă încă în cursul anului 1973 în legătură cu manifestările crizei economice, în timp ce creșterea importurilor din acele țări nu a început să se încetinească decât în ultima parte a anului 1974.

Cine suportă costul ieșirii din criză

DETERIORAREA raportului de schimb și evoluția nefavorabilă a schimburilor comerciale ale țărilor în curs de dezvoltare au fost, de fapt, rezultatul transferării costului ieșirii din criza economică a țărilor capitaliste pe umeri țărilor în curs de dezvoltare. Acest fapt devine evident dacă se are în vedere o corelație simptomatică: dintre scăderea spectaculoasă a deficitelor comerciale ale țărilor industrializate și sporirea accentuată a celor ale țărilor în curs de dezvoltare.

Astfel, deficitul comercial agregat al țărilor industrializate din Europa occidentală, America de Nord, precum și al Japoniei, care atinsese 43 miliarde de dolari în 1974, s-a contractat la circa o pătrime (11 miliarde de dolari) în 1975. Îmbunătățirea marcantă a balanțelor comerciale ale țărilor industrializate

s-a datorat aproape exclusiv modificării situației în rapoartă cu țările în curs de dezvoltare. Datorită faptului că exporturile către țările în curs de dezvoltare exportatoare de petrol au continuat să crească rapid, în timp ce importurile de țiței au scăzut, deficitul comercial al statelor occidentale industrializate cu aceste țări s-a redus de la 64 la 42 miliarde de dolari. În comerțul cu țările în curs de dezvoltare importatoare de petrol, soldul activ al balanțelor comerciale ale țărilor industrializate aproape că s-a dublat în 1975 față de anul anterior, ajungând la un total cumulat de 23 miliarde de dolari, ca urmare a efectului combinat al majorării valorii exporturilor spre aceste țări și al diminuării sensibile a importurilor respective.

Ca principală componentă a balanțelor de plăți externe, balanțele comerciale, prin soldurile negative înregistrate, au contribuit în mod substanțial la majorarea deficitelor plăților curente cu străinătatea ale țărilor în curs de dezvoltare. În cazul a 113 țări și teritorii neexportatoare de petrol, deficitul acestora însumate au sporit de la 33,5 miliarde de dolari în 1974 la 42,2 miliarde (estimatie UNCTAD) în 1975. De notat că în acest din urmă an a reaparut tendința mai veche de scădere a ponderii țărilor în curs de dezvoltare în exportul mondial (vezi tabelul nr. 2).

Pe de altă parte, aporturile externe s-au dovedit insuficiente pentru finanțarea acestor solduri negative. Astfel, în perioada 1973—1975 totalul fluxurilor nete de fonduri provenind din țările membre ale Comitetului de asistență pentru dezvoltare al OCDE nu a crescut decât cu 18—20%, în timp ce deficitul comercial agregat al țărilor în curs de dezvoltare importatoare de țiței a crescut în aceeași perioadă de la 13 la 45 miliarde de dolari, iar deficitul plăților curente s-a majorat și el de peste 3,5 ori.

Insuficiența s-au dovedit de asemenea fondurile obținute în cadrul F.M.I. sau provenite de la diverse alte organisme internaționale.

Nivelul nesatisfăcător al fluxurilor de fonduri provenind din țările industrializate, care a avut drept consecință generală apelarea la alte surse de finanțare a deficitelor externe, în condiții nefavorabile, a contribuit la agravarea situației de debitor externi a țărilor în curs de dezvoltare. Eforturile suplimentare făcute de aceste țări în ultimii doi ani se vor răsfinge în sporirea datoriei lor publice externe, al cărei nivel creșcuse deja în ritmuri alarmante în perioada 1970—1973, respectiv de la 73,7 la 119 miliarde de dolari („Money and Finance and Transfer of Real Resources for Development”, Report by the UNCTAD Secretariat, TD/188/Supp. 1), fiind evaluat mai recent la 130—150 de miliarde.

A FIRMAREA vigoasă a necesității restructurării relațiilor internaționale, a înfăptuirii unei noi ordini economice și politice mondiale, a solidarității țărilor în curs de dezvoltare în eforturile în această direcție a constituit trăsătura dominantă a dezbaterilor din cadrul UNCTAD IV. Persistența marilor decalaje economice

Tabelul nr. 2

Ponderarea țărilor în curs de dezvoltare

în comerțul mondial

- în procente -

	Exporturi (rob)	Importuri (cif)	1974	1975*
TOTAL MONDIAL	100,0	100,0	100,0	100,0
din care:				
Țări în curs de dezvoltare	27,0	24,4	19,2	21,5
- exportatoare de petrol	16,2	14,2	4,3	6,6
- importatoare de petrol	10,8	10,2	14,9	14,9

a) Estimări

Sursa: Calculat după GATT Press Release, nr. 1174/23 februarie 1976

dintre țările bogate și cele sărace, cor-tegiul implicațiilor sociale de dimensiuni nu arareori tragice care însoțesc subdezvoltarea economică, pe fondul potențialului uriaș de creștere pe care îl reprezintă știința și tehnica zilelor noastre — toate acestea au arătat o dată mai mult în cadrul sesiunii de la Nairobi, necesitatea și urgența găsirii de soluții concrete, de modalități eficiente pentru transpunerea acestora în viață. În acest sens, dincolo de faptul că pe dramul făuririi noii ordini economice internaționale mai apar dificultăți și obstacole, că ritmul democratizării relațiilor de colaborare economică dintre state încă nu este cel așteptat de popoare, UNCTAD IV a demonstrat că aceste țări istorice, în consens cu mersul dezvoltării omenirii, pot fi atinse prin lupta unită a forțelor înaintate, a statelor iubitoare de pace din lumea contemporană. A devenit tot mai evident, totodată, că promovarea neabătută a principiilor care formează cheia de boltă a unei noi ordini economice internaționale, principii care sînt singurele în măsură să asigure drepturile suverane ale fiecărei națiuni, constituie premisa unei reale destinderi și securități în lume.

În strînsă colaborare cu toate forțele progresiste, România a acționat și la UNCTAD IV — și acționează constant — pentru dezvoltarea liberă, suverană și independentă a tuturor națiunilor lumii, pentru instaurarea unui nou sistem de relații între state, bazate pe principiile dreptului și moralei internaționale. Politica externă de pace și înțelegere a României, în centrul căreia se află adîncirea prieteniei și colaborării frățesti cu toate statele socialiste, acordă totodată o atenție deosebită legăturilor de cooperare și solidaritate cu noile state independente, diferitele țări în curs de dezvoltare, țările nealiniate. Crearea noii ordini economice și politice internaționale, menită să creeze țărilor în curs de dezvoltare condiții favorabile pentru lichidarea rămănerii în urmă moștenite de la imperialism, colonialism și neocolonialism, presupune deplina cooperare a acestor țări între ele și în același timp aportul tuturor statelor lumii, ca o înaltă îndatorire izvorâtă din responsabilitățile trecutului și imperatiile restructurării economiei mondiale într-un spirit de echitate și justiție.

Adrian CONSTANTINESCU
INSCIN

Ajutor stagnant

CARENTELE asistenței financiare internaționale pentru țările în curs de dezvoltare sînt notorii. Aceasta se referă îndeosebi la mărimea absolută a sumelor alocate, în raport cu necesarul de investiții pentru accelerarea dezvoltării țărilor rămase în urmă, cit și la exprimarea asistenței publice pentru dezvoltare (A.P.D.) în procente din P.N.B. al țărilor furnizoare: față de 0,7% conform angajamentelor asumate în cadrul O.N.U. de țările dezvoltate, această pondere a scăzut treptat la circa 0,3%. Mai puțin cunoscut, cel puțin în cuantificări adecvate, este gradul de erodare a sumelor alocate anual cu titlul de A.P.D., ca urmare a fenomenelor inflaționiste din Occident. Tabelul, reprodus după documente ale Organiza-

Ajutorul public pentru dezvoltare (APD)
acordat de țările membre în Comitetul de
asistență pentru dezvoltare (CAD) și OCDE
și de agenții internaționale, 1964-1974

Anul	APD în prețu- rile curente, P.N.B. al țării	APD în % din P.N.B. al țării	Indi- cele de prețuri (1964=100)	APD în prețu- rile constante din 1964	Indice 1964=100
1964	5 952	0,48	100	5 952	100
1965	5 895	0,44	100	5 895	99,0
1966	5 995	0,41	102,6	5 787	97,2
1967	6 552	0,42	105,1	6 234	104,7
1968	6 320	0,37	106,8	5 918	99,4
1969	6 632	0,36	109,1	6 079	102,1
1970	6 811	0,34	113,4	6 006	100,9
1971	7 691	0,35	121,5	6 350	106,4
1972	8 538	0,35	133,6	6 391	107,4
1973	9 376	0,30	169,8	5 522	92,8
1974	11 262	0,33	190,2	5 921	99,5

ției Internaționale a Muncii bazate pe informații statistice ale O.C.D.E., arată că la capătul perioadei decenale 1964-1974 volumul real al A.P.D. era inferior celui din anul inițial și că i-a fost inferior în acest răstimp în jumătate din numărul anilor incluși. Indicele de prețuri folosit în tabel este cel cu ajutorul căruia se deflaționează în mod curent P.N.B. al țărilor O.C.D.E. În documentele amintite ale O.I.M. se menționează că, în cazul folosirii indicelui prețurilor de export ale țărilor occidentale industrializate, nivelul pentru 1974 ar fi de 212,6 în loc de 190,2 cit apare în tabel; în acest caz, volumul real al A.P.D. obținut pentru 1974 ar fi fost de 5 297 mil. dolari, adică numai 89% din nivelul anului 1964.

Ungaria: largirea exportului de produse supracongelate

INDUSTRIA ungară a frigului își extinde continuu sfera operațiunilor legate de exportul de produse supracongelate. Astfel, de pildă, contractul de cooperare, încheiat acum trei ani cu societatea suedeză Findus, prevede ca aceasta să furnizeze întreprinderilor

frigorifice ungare instalații de supracongelare și mașini de ambalat, partea ungară livrînd anual mai multe mii tone de alimente supracongelate; ca atare, chiar în condițiile defavorabile de pe piața internațională, livrările ungare de produse supracongelate (în cadrul cooperării cu Findus) au sporit în 1975 cu 10%. Un alt contract de cooperare a fost semnat anul trecut cu grupul Unilever, ceea ce a permis sporirea livrărilor de fructe supracongelate către filialele sale din Europa.

Magistrală trans-europeană Nord-Sud

PROIECTUL unei noi autostrăzi de importanță internațională prinde contururi în urma dezbaterii sale de către Comitetul pentru transporturile interioare al Comisiei economice O.N.U. pentru Europa, la care au participat Austria, Bulgaria, Cehoslovacia, Grecia, Italia, Iugoslavia, Polonia, România, Turcia și Ungaria.

Menită să stabilească o legătură rutieră lesnicioasă între țărmul Balticii și cel al Mării Mediterane, al Adriaticii și al Mării Negre, viitoarea magistrală ar urma să pornească de la portul Gdansk și să străbată teritoriul celor zece țări menționate mai sus, luîndu-se de asemenea în considerație posibilitatea prelungirii autostrăzii pînă în Iran.

După cum s-a apreciat la ultima reuniune a experților în această problemă (Geneva, mai a.c.), magistrala trans-europeană va permite reducerea costului transporturilor rutiere în zona respectivă, va face posibilă descongestionarea altor sisteme de transport și va crea diferite avantaje pentru dezvoltarea economică a regiunilor pe care le va străbate.

Ce poate rezolva știința?

ULTIMUL raport anual asupra cercetării științifice în S.U.A., întocmit de Consiliul Fondului național pentru știință, cuprinde și o prognoză a evoluției acestui sector de activitate pînă în 1980. Elaborată pe baza consultării unui număr de 81 oameni de știință și prin aplicarea metodei Delphi, prognoza a condus la unele concluzii semnificative, chiar dacă acestea au o valoare relativă ținîndu-se seama de eșantionul restrîns al persoanelor anchetate.

Ponderea experților care consideră că cercetarea științifică poate duce la rezolvarea problemei

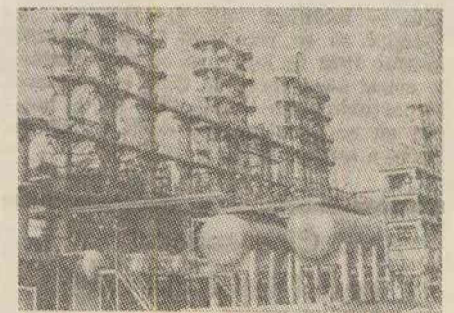
Problema	% din total
Poluarea mediului înconjurător	97
Criza energetică	87
Problemele productivității muncii în industrie	81
Prezervarea resurselor naturale	80
Cheltuielile ridicate pentru ocrotirea sănătății și eficiența acesteia	79
Înrăutățirea poziției economice a S.U.A. pe plan mondial	66
Problemele învățămîntului	50
Păstrarea, calitatea și transmiterea informației	47
Consumul stupeflantelor	46
Problemele administrării orașelor mari	45
Problemele sărăciei	43
Eficiența scăzută a serviciilor publice	36
Problemele ocupării forței de muncă	28
Problemele criminalității în orașe	27
Conflictele dintre grupurile sociale	8
Modificarea valorilor sociale (etică, morală ș.a.)	3
Discriminarea rasială	3

Sursa: „Futurist“, nr. 9/1975.

De pildă, după cum se vede în tabelul de mai sus, în timp ce în cazul problemelor cu un pronunțat caracter tehnic (poluarea mediului înconjurător, criza energetică ș.a.) marea majoritate a oamenilor de știință americani s-au dovedit a fi — de regulă — încrezători în capacitatea științei de a le rezolva, ponderea „optimiștilor“ scade pe măsură ce se accentuează conținutul social al problemelor, pe măsură ce persistența problemelor respective este condiționată de tarele societății capitaliste.

Expansiunea petrochimiei bulgare

ÎN CURSUL actualului cincinal, o atenție susținută este acordată în Bulgaria dezvoltării industriei de rafinare



Vedere parțială a Uzinei de cauciuc sintetic, din cadrul Combinatului petrochimic de la Burgas

a petrolului și petrochimiei, acestor ramuri revenindu-le 40% din investițiile destinate industriei chimice. Se prevede modernizarea proceselor tehnologice în rafinării, în scopul valorificării superioare a materiei prime, obținerii de benzină cu calități înalte.

Pe de altă parte, prin punerea în funcțiune (îngă orașele Burgas și Plevna) a unor noi capacități petrochimice se urmărește extinderea bazei de materii prime (îndeosebi de etilenă), pentru producerea de mase plastice, fibre artificiale, cauciuc sintetic etc. Se scontează, între altele, pe extinderea producției de mase plastice de la 140 mii tone anul trecut la 430 mii tone în 1980, o bună parte din această producție urmînd a fi exportată.

GLOSAR

Protecționism

IN CONDIȚIILE ACTUALE, în care lărgirea schimburilor economice și cooperarea în producție cu alte state reprezintă o latură inseparabilă a procesului de dezvoltare a fiecărui stat, tendințele restrictive, discriminatorii care se manifestă în acest domeniu frânează progresul general al popoarelor pe drumul civilizației și bunăstării. Aceste tendințe se înscriu în sfera politicii economice a unor țări care se bazează pe tezele așa-zise protecționiste, potrivit cărora într-o economie capitalistă statul nu poate asista imposibil la desfășurarea liberă a concurenței internaționale între produse, ci trebuie să „protejeze” economia națională, apărând-o împotriva concurenței străine.

Politica protecționistă dispune de două pirghii principale: prima este aceea a controlului direct, îndeosebi prin aplicarea regimului restricțiilor cantitative — prohibitive sau de contingentare a importului și exportului —, iar a doua este aceea a controlului indirect, prin intermediul tarifelor vamale.

În ce privește restricțiile cantitative, ele au intensități diferite. Cele mai drastice sînt prohibițiile care, utilizate adeseori în trecut, se mai mențin și astăzi pentru anumite considerente, dacă nu chiar pretexte. Astfel, este știut că țările din Pactul Atlantic au interzis și mai interzic exportul spre țările socialiste al unor așa-numite „produse strategice” care figurează pe liste anume întocmite.

Mai puțin drastice sînt contingentările, termen prin care se înțelege limitarea la un anumit nivel maxim, pe o anumită perioadă, de obicei trei luni, a importului sau exportului anumitor mărfuri.

O politică de contingentare presupune mai întîi fixarea unui contingent global, în sensul stabilirii cantității maxime din fiecare produs contingentat care este admisă la import, respectiv export, apoi repartizarea acestui contingent pe țările furnizoare, respectiv cumpărătoare. În general, contingentul atribuit unei țări se stabilește prin acorduri bilaterale. Cu toate acestea, el poate constitui o gravă afectare a intereselor țării partenere.

Pe baza contingentelor aprobate, autoritățile de resort emit autorizații (licențe) de import-export.

Cealaltă pirghie a politicii protecționiste, tariful vamal, poate fi folosită în cazul în care acest tarif este de la început elaborat în scopul „apărării” economiei naționale, sau în cazul așa-ziselor represalii, adică atunci cînd tariful vamal este inițiat cu o ripostă adresată politicii protecționiste a țării sau a țărilor partenere. În acest ultim caz, nu este exclus ca țara afectată să riposteze la rîndul ei printr-un tarif vamal sporit, adică să asistăm la o escaladare a tarifelor, la un război vamal.

Așa cum prevede Programul Partidului Comunist Român, țara noastră militează constant pentru dezvoltarea nemîngrădită a colaborării și cooperării internaționale, pentru schimbul liber și echitabil de mărfuri, împotriva ridicării de bariere artificiale în calea comerțului și cooperării.

C. K.

FIDA

Victor Mihalea. Baza Sprie — Fondul internațional pentru dezvoltarea agriculturii (FIDA) a fost creat în baza unei hotărîri adoptate la Conferința mondială a alimentației de la Roma din noiembrie 1974 și are

ca obiectiv de a contribui la sporirea producției agricole a țărilor în curs de dezvoltare. Se prevede ca el să fie dotat inițial cu 1 miliard D.S.T. (aproape 1,2 miliarde dolari). Statutul FIDA a fost aprobat de Consiliul alimentelor mondial în februarie a.c., iar modalitățile de utilizare a fondului vor fi decise la 10-11 iunie a.c.

Țările OPEC au alocat pentru finanțarea FIDA suma de 400 milioane de dolari, respectiv jumătate din valoarea pentru 1976 a fondului special pentru ajutor al acestei organizații. Cealaltă jumătate va servi la acordarea de credite pe termen lung fără dobînda unor țări care cunosc dificultăți în legătura cu balanțele lor de plăți sau cu finanțarea unor proiecte concrete de dezvoltare.

Televiziunea, instrument de educație și cultură

Ion Tiliscă. Botoșani — Televiziunea a apărut ca o rubrică nouă în Anuarul statistic al României din 1956, cînd și-a început emisiunile primul studio național. În 1960 în țara noastră existau numai 6 stații de televiziune, ce ofereau celor 55.000 de abonați vizionarea unui singur program. În 1974, numărul stațiilor de televiziune era de 194. Ele asigură săptămînal peste 80 de ore de emisie. În același an de referință, 1974, numărul abonaților la televiziune l-a depășit pe cel al abonaților la radio, ajungînd la 2.405.000, față de 3.000 în 1957. La 1.000 de locuitori veneau în 1974, în medie pe întreaga țară, 114 abonați, față de numai 26 în 1965 și 94 în 1972.

La această extindere a răspîndirii televiziunii a contribuit substanțial sporirea producției naționale de televiziune la 512.000 bucați în anul 1975, de la 14.827 în 1961, primul an în care se consacră o asemenea producție.

Depuneri obligatorii

Mario Duca. București — 1) Instituirea de către guvernul italian a depunerii obligatorii, pe timp de 90 de zile, a unei sume egale cu 50% din contravaloarea importurilor — despre care ațîțit la rubrica noastră „Evoluții monetare” din 14 mai a.c. — vizează echilibrarea balanței comerciale și susținerea monedei naționale, Masura, care cere

depunerea de garanții pentru toate importurile (cu excepția grîului), este mult mai severă decît cea adoptată într-o situație similară în aprilie 1974, care se referea la numai 40% din importurile italiene.

2) Acordul comercial, de cooperare economică, științifică și tehnică pe care Canada îl va semna în curînd cu Piața Comună va fi primul de acest fel încheiat între C.E.E. și o țară industrială dezvoltată. Într-un buletin al BBC se evidențiază că viitorul acord reflectă dorința guvernului premierului Trudeau de a diminua influența S.U.A. asupra economiei canadiene.

Ziua mondială a mediului inconjurător

Alexandru Revnic. Sibiu — Anul acesta Ziua mondială a mediului inconjurător — 5 iunie — este aniversată în condițiile unor preocupări sporite și diversificate pentru aceste probleme. La Vancouver, Conferința Națiunilor Unite asupra așezărilor umane discută un element esențial al mediului uman și anume mediul construit. Cu cîteva săptămîni în urmă, la Geneva, a 29-a Adunare mondială a sănătății a fost consacrată aspectelor sanitare ale așezărilor umane, domeniu în care se înregistrează încă destule situații critice. Astfel, o anchetă organizată de O.M.S. în 91 de țări în curs de dezvoltare a evidențiat că numai 29% din populația acestora avea acces la apă curentă. În centrele urbane 50% din locuitori aveau bransată locuința la rețea, iar 10% se alimentau de la cîștele publice. În regiunile rurale 85% din populație (în total peste un miliard de locuitori) nu dispuneau de nici o sursă de aprovizionare cu apă curată. În plus, numeroase rețele de distribuție a apei nu asigurau decît o aprovizionare intermitentă, ceea ce le făcea periculoase.



Apa asigurată de saccii (vezi fotografia) este aproape întotdeauna insalubră, releva buletinul O.M.S. Information (mai 1976), iar costul său pentru consumator este de 50 de ori mai ridicat decît



Foto: Națiunile Unite

cit în cazul apei care alimentează locuința prin conducte. În plus, se estimează că o conductă cu un diametru de 2,54 cm poate transporta la fel de multă apă cîtă ar aduce 150 de femei, timp de 8 ore pe zi, de la o sursă de apă situată la o distanță de 3-4 km.

O.M.S. releva însă că în măsură crescîndă și o serie de rețele publice de aprovizionare cu apă potabilă sînt infestate cu multiple tipuri de insecticide, cu produse chimice organice, cu metale toxice și alte substanțe poluante, din care multe nu sînt depistate și eliminate prin metodele de tratare a apei folosite actualmente, astfel încît ele reprezintă un pericol potențial pentru sănătatea populației.

Vinzări de aur

Ion Măleoiu, Iași — În legătura cu modalitățile practice de restrîngere a rolului aurului în sistemul monetar internațional și în F.M.I. și cu contribuția pe care aurul o poate aduce la sporirea resurselor de finanțare a dezvoltării, vă recomandăm în mod deosebit articolul „Un nou Bretton Woods?” de dr. Costin Kirițescu, publicat în Revista economică nr. 3/1976.

Prima vizare prin licitație publică a unei părți din rezervele de aur ale F.M.I. (din cele eşalonate pe parcursul a patru ani, conform hotărîrii adoptate la Kingston în ianuarie a.c.) a avut loc la Washington, la 2 iunie. Din vinzările de aur realizate, țărilor în curs de dezvoltare li se vor putea acorda pînă la 500 milioane de dolari sub formă de ajutor suplimentar.

Acordarea retribuției

IGNATIE GAL, Miercurea Ciuc — Organul colectiv de conducere al unității are competența să stabilească, potrivit art. 41 (3) din Legea retribuirii, pentru personalul cu sarcini specifice — în cazul dv. de învățământ — condițiile de acordare a retribuției în funcție de realizarea indicatorilor și sarcinilor proprii, care trebuie să reflecte rezultatele activității compartimentelor respective. Unitatea a aplicat în mod corespunzător aceste dispoziții, apreciind că pentru personalul care are sarcini de pregătire, calificare și perfecționare a cadrelor existente, trebuie stabiliți indicatori și sarcini specifice și nu cei referitori la îndeplinirea sarcinilor de producție. Desigur că activitatea de învățământ are conținutul cu realizările obținute în producție, dar preponderente sînt laturile specifice ale procesului de învățământ.

În ce privește situația tinerilor care se reîncadrează în muncă după efectuarea stagiului militar, soluția este comunicată în răspunsul către tovarășul Ion Stoian din București.

Concediu fără plată

ION STOIAN, București — Față de prevederile exprese ale Legii nr. 14/1972, privind organizarea apărării naționale a R.S.R., tînărul care termină serviciul militar în termen

poate să se reîncadreze în muncă în decurs de 15 zile de la lăsarea la vatră. Intrucît această perioadă este instituită prin lege, lipsa de la serviciu a tînărului lăsat la vatră nu poate fi considerată ca o abatere de la disciplina muncii. În consecință, perioada respectivă se consideră concediu fără plată. Avînd o durată sub 30 de zile, acest concediu se include în vechimea în muncă în aceeași unitate.

Vechime neîntreruptă în aceeași unitate

Ing. EUGENIA VARVARA, Fălticeni — Perioada cît ați fost vicepreședintă a unei cooperative meșteșugărești, se poate considera ca vechime în specialitate dacă obiectul activității cooperativei a corespuns specializării dobîndite în facultate.

Potrivit art. 10 din Legea nr. 1/1970, persoana care s-a încadrat într-o unitate de stat în termen de 90 de zile de la data ieșirii dintr-o cooperativă de producție meșteșugărească în care a lucrat ca membru cooperativ — cu acordul conducerii cooperativei — sau la data încetării activității în alt loc de muncă decît într-o unitate socialistă, are vechime neîntreruptă în muncă. Dacă în perioada cît ați funcționat la cooperativă ați avut calitatea de persoană încadrată cu contract de muncă și nu aceea de membru cooperativ, în cazul transferării în interesul serviciului, se recunosc și vechimea neîntreruptă în aceeași unitate.

ORGANIZAREA TERITORIULUI

(Urmare din pag. 14)

- amenajările piscicole se dezvoltă pe scama terenurilor mlăștinoase, sărăturoase și a altor terenuri neproductive inapte pentru folosințe agricole;

- terenurile degradate prin alunecări și eroziuni excesive din fondul agricol pot constitui surse și pentru împăduriri, pentru dezvoltarea fondului forestier;

- obiectivele industriale, agrozootehnice și social-culturale se amplasează pe terenurile libere din perimetrul construiilor al localităților și cu precădere pe terenurile degradate sau impropii producției agricole, ce se pregătesc în prealabil în vederea realizării construcțiilor;

- în domeniul agriculturii investițiile sînt îndreptate în special spre realizarea vastului program de îndiguiri, desecări, regularizare a cursurilor de apă, irigații și combaterea eroziunii solului, în care scop se vor defini suprafețele care necesită asemenea lucrări;

- prin acest studiu, pentru orice teren neproductiv, trebuie să se stabilească o soluție de punere în valoare pentru a fi readus în circuitul economic, pentru agricultură, silvicultură, piscicultură, stuficultură, amplasamente pentru investiții sau vînătoare.

Prin conținutul lor, studiile fundamentale privind fondul funciar vor asigura în esență rezolvarea următoarelor sarcini majore:

- realizarea sarcinii prevăzute în documentele de partid și de stat privind gospodărirea rațională a fondului funciar;

- să pună la dispoziția organelor centrale și județene de coordonare, decizie și planificare, precum și conducerilor unităților agricole date cît mai complete privind potențialul actual și de perspectivă al fondului funciar;

- să pună în evidență tendințele de evoluție regresivă a potențialului fondului funciar ca urmare a unor procese naturale distructive, lente sau accelerate;

- să asigure fundamentarea științifică a programului de măsuri pentru folosirea rațională a fondului funciar pînă în anul 2000.

Pe baza studiilor de teren efectuate sau în curs de realizare de către Institutul de geodezie, fotogrametrie, cartografie și organizarea teritoriului, cu concursul direcțiilor generale agricole județene, oficiilor de cadastru și organizarea teritoriului, oficiilor de îmbunătățiri funciare și oficiilor de gospodărire a apelor, precum și cu participarea directă a tuturor unităților agricole se elaborează Programul de folosire a fondului funciar care va defini într-o concepție unitară: lucrările de îmbunătățiri funciare necesare a se executa în ordinea priorităților; resursele funciare ce urmează a se transforma și valoricea superior; investițiile necesare pentru realizarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare și pentru transformarea resurselor funciare.

În concluzie, dorim să subliniem că studiul de față reprezintă o încercare de a contura vastitatea preocupărilor impuse de gospodărirea rațională a fondului funciar în lumina Programului P.C.R., o contribuție la soluționarea problemei tratării pămîntului ca avuție a întregii națiuni.

În numărul 17/1976 a apărut prima parte a studiului de față, care a tratat următoarele probleme: I. Sistematizarea — factor esențial al valorificării resurselor funciare și II. Îmbunătățirile funciare — subordonate cerințelor producției.

Revista ECONOMICA

Sumarul numărului 22 din 4 iunie 1976

CONGRESUL EDUCAȚIEI POLITICE ȘI CULTURII SOCIALISTE

— Înțelegerea spiritului vremurilor noastre (dr. Maria D. Popescu) 1—3

— Națiunea în lumea contemporană (prof. univ. dr. Petru Pănzaru) 4—5

IDEOLOGIE • POLITICA • EDUCAȚIE

— Democratismul, trăsătură de bază a planificării socialiste (II) (prof. univ. dr. M. Părăluță) 6—7

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Plan • angajamente: Rezultatele economice, în strînsă dependență de onorarea obligațiilor contractuale (T. Ludovic, B. Vasile) 8—9

— Ancheta „R.E.”: Exigențe ale cincinalului revoluției tehnico-științifice. Specializarea și cooperarea în industrie (I) 10—12

— Organizarea teritoriului, baza unei dezvoltări armonioase (II) (dr. Ion Bold) 13—14

— Dezbateri „R.E.”: Analiza economico-financiară 15—16

CONSULTAȚII

— În ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior: Necesitatea repartiției după muncă (conf. univ. dr. Sandu Costache) 17—18

TEORII — IDEI

— Continuitatea dezvoltării rețelei și populației urbane pe teritoriul României (prof. univ. dr. V. Cucu) 19—21

— Școli • curente • economiști: Substratul teoriei comportamentului „sociologizant” al corporațiilor (I) (Vasile Pilat) 22—23

— Recenzii: Istoria pădurii românești, din cele mai vechi timpuri pînă astăzi (G. Zane) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

— Dezvoltarea suverană și independentă, premisă a înfăptuirii unei noi ordini economice internaționale (prof. univ. dr. I. Bulborea, prof. univ. dr. Gh. Crețoiu) 25—26

— Tendințe • conjuncturi 27

— Conlucrarea pentru eliminarea decalajelor economice, o îndatorire a tuturor statelor (Adrian Constantinescu) 28—29

— Mondorama 30

— Curier 31

Întrebări — răspunsuri 32

Redacția și administrația: Călea Dorobanților nr. 11—25, București 22, Sectorul 1, telefon 12 13 69

Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București

Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei”

**JOCURILE OLIMPICE —
LA DV. ACASĂ !
CUM ?
PE ECRANUL UNUI TELEVIZOR
DE CALITATE**



■ **SPORT** — — diagonala ecranului 31 cm
— — 2 870 lei

■ **VENUS** — — diagonala ecranului 47 cm
— — 2 870 lei

■ **VENUS-
COMPLIMENT** diagonala ecranului 50 cm
— — 3 050 lei

■ **OPERA** — — diagonala ecranului 59 cm
— — 3 500 lei

■ **CLASIC** — — diagonala ecranului 59 cm
— — 3 530 lei

■ **OPERA H₂** — diagonala ecranului 61 cm
— — 3 550 lei

■ **DIAMANT** — diagonala ecranului 61 cm
— — 3 550 lei

■ **LUX** — — — diagonala ecranului 65 cm
— — 3 960 lei

Se vind și cu plata in rate lunare tuturor
categoriilor de angajați.

PITOREȘTI LOCURI DE POPAS

În împrejurimile Capitalei, rețeaua turistică a cooperației de consum oferă posibilitatea unor plăcute popasuri, în ambianța unor peisaje atrăgătoare și reconfortante.

Rețineți, deci, pe agenda dv., câteva adrese utile :

■ Motelul și restaurantul Buda, pe șoseaua București—Alexandria, la 19 km de centrul Capitalei, într-un cadru natural incântător — pădurea de pe malul Argeșului. Restaurantul vă servește un sortiment variat de preparate de bucătărie românească și zahana. Motelul dispune de 30 camere cu confort modern și încălzire centrală.

■ Restaurantul — camping „La Calul Bălan” amplasat pe malul lacului Buftea, în apropierea

ștrandului. La cerere, unitatea organizează mese festive, petreceri familiale, nunți.

■ Restaurantul și motelul Săftica, la 22 km de Capitală, pe șoseaua spre Ploiești.

■ Restaurantul — camping „Popasul Sinești” amplasat în zona pitorească a pădurii Sinești, pe șoseaua București—Constanța, la km 31.

■ Hotelul și restaurantul „Măgurele” din comuna suburbană Măgurele dispune de 200 locuri în camere elegante, cu încălzire centrală. Restaurantul oferă gustoase preparate culinare românești. În cadrul acestui complex se află, de asemenea, o cofetărie și un cafe-bar. Rețineri de locuri la telefon 80 31 15 și 80 33 20.

